

บริเวณพักอาศัยในอำเภอเมืองนนทบุรี

๑. ลักษณะทั่วไปของบริเวณพักอาศัยในอำเภอเมืองนนทบุรี

การศึกษาลักษณะทั่วไปของบริเวณพักอาศัยในอำเภอเมืองนนทบุรี ได้จากการศึกษาภาพถ่ายทางอากาศ พ.ศ. ๒๕๑๘ ประกอบกับการออกสำรวจภาคสนาม และออกแบบสอบถามผู้อยู่อาศัยในอำเภอเมืองนนทบุรีที่ตกเป็นตัวอย่างในการศึกษา จำนวน ๔๗๐ คน ระยะเวลาละเอียดดังต่อไปนี้

๑.๑ ลักษณะด้านกายภาพของบริเวณพักอาศัย

- ๑.๑.๑ ลักษณะของบริเวณพักอาศัย ใน พ.ศ. ๒๕๑๘ บริเวณพักอาศัยในอำเภอเมืองนนทบุรีสามารถจำแนกเป็น ๓ ประเภทตามความหนาแน่นของพื้นที่อาคารปกคลุมดินคือ
- ก. บริเวณพักอาศัยหนาแน่นสูง เป็นบริเวณที่มีความหนาแน่นของพื้นที่อาคารปกคลุมดินมากกว่าร้อยละ ๗๕ ขึ้นไป มีเนื้อที่ประมาณ ๓๗.๒๑ เฮกตาร์^๑ หรือร้อยละ ๒.๓๗ ของพื้นที่บริเวณพักอาศัยทั้งหมด (ดูตารางที่ ๔๓) เป็นที่อยู่ของผู้มีรายได้ต่ำคือน้อยกว่า ๒,๕๐๐ บาทต่อเดือน เป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นประเภทที่เป็นตึกแถวซึ่งใช้พักอาศัยและทำการค้า ผู้อยู่อาศัยมักมีรายได้สูงกว่า ๖,๐๐๐ บาทต่อเดือนขึ้นไป ลักษณะอาคารในบริเวณพักอาศัยประเภทนี้ (โปรดดูรายละเอียดในตารางที่ ๔๔ - ๕๑) ส่วนใหญ่เป็นบ้านเดี่ยว ๒ ชั้น สร้างด้วยไม้ ไม้ทำสี มีอายุระหว่าง ๑๑ - ๑๕ ปี สภาพอาคารปานกลาง ประโยชน์ใช้สอยเป็นบ้าน

^๑ ๑ เฮกตาร์ เท่ากับ ๖.๒๕ ไร่

พักอาศัยอย่างเดียว มีการถือครองเนื้อที่บ้านระหว่าง ๑๐ - ๑๔ ตารางวา โดยทั่วไปผู้อยู่อาศัยมีกรรมสิทธิ์ในบ้านแต่เช่าที่ดินอยู่ บริเวณพักอาศัยหนาแน่นสูงนี้สามารถจำแนกเป็น ๓ ลักษณะคือ

- ๑) บริเวณที่อยู่อาศัยปนกับร้านค้า สภาพอาคารเป็นตึกแถว มีความสูงตั้งแต่ ๒ - ๔ ชั้น อาคารส่วนใหญ่ตั้งอยู่บริเวณย่านธุรกิจการค้าของเมือง และตามแนวถนนสายสำคัญ เช่น กรุงเทพฯ-นนทบุรี พิบูล สงคราม งามวงศ์วาน และ ดิوانนท์ โดยเฉพาะบริเวณย่านการค้าในเขตเทศบาลเมือง นนทบุรี ซึ่งมีอาคารประเภทนี้ตั้งอยู่หนาแน่น แต่อาคารส่วนใหญ่มักสร้างไม่ถูกต้องตามเทศบัญญัติควบคุมการก่อสร้างอาคาร ก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยแก่ผู้อยู่อาศัย เช่น ไม่มีบันไดหรือ ทางหนีไฟ นอกจากนั้นจากการเป็นย่านการค้าที่สำคัญของเมืองและ เป็นจุดต้นทางของรถประจำทางหลายสาย ทำให้การใช้ถนนในบริเวณนี้เป็นไปอย่างไม่มีระเบียบ ก่อให้เกิด การติดขัดของการจราจรโดยเฉพาะในช่วงชั่วโมงเร่งด่วนอีกด้วย
- ๒) บริเวณที่มีความหนาแน่นสูง พบตามแนวริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ในเขตเทศบาลเมืองนนทบุรี เป็นบริเวณที่มีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ เนื่องจากอยู่ติดริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา แต่จากการที่เป็นชุมชนเก่าแก่ สภาพอาคารส่วนใหญ่ทำด้วยไม้จึงทรุดโทรมไปตามกาลเวลา ประกอบกับ บริเวณชุมชนขาดการทะนุบำรุงให้สะอาด เรียบร้อย บริเวณดังกล่าวนี้จึงกำลังเปลี่ยนสภาพเป็นสลัมในไม่ช้า
- ๓) บริเวณที่มีความหนาแน่นสูงมากหรือสลัม พบอยู่ทั่วไปเป็นหย่อม ๆ มีขนาดไม่ใหญ่นัก ตามแนวถนนกรุงเทพฯ-นนทบุรี และในซอยเรวดี ในบริเวณสลัมเหล่านี้ขาดสาธารณูปโภคที่จำเป็น เช่น ถนน ทางระบายน้ำ น้ำประปา และการ

กำจัดขยะมูลฝอย บ้านส่วนใหญ่ตั้งอยู่บนน้ำคลองที่เต็มไปด้วย
 ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ ส่งกลิ่นเหม็นและเป็นแหล่ง
 พะเพาะเชื้อโรคที่สำคัญ อาคารปลูกติดกันหนาแน่นทำให้ไม่ถูก
 สุขลักษณะและเป็นอันตรายจากอัคคีภัยได้ง่าย สภาพอาคาร
 ทรวดทรงขนาดการซ่อมแซม เนื่องจากข้อจำกัดด้านเศรษฐกิจ
 ของผู้อยู่อาศัย ประกอบกับบ้านที่สร้างขึ้นแม้จะมีกรรมสิทธิ์
 ในตัวบ้าน แต่ก็เช่าที่ดิน เป็นส่วนใหญ่จากเจ้าของที่ ๑ - ๒
 ราย ในช่วงเวลาสั้น ๆ ผู้อยู่อาศัยจึงไม่มีความมั่นใจว่าตน
 จะอยู่ได้นานเท่าใด จึงไม่ลงทุนปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้ดีขึ้น
 กว่าที่เป็นอยู่

ข. บริเวณพักอาศัยหนาแน่นปานกลาง คือบริเวณพักอาศัยที่มีความ
 หนาแน่นของพื้นที่อาคารปกคลุมดินระหว่างร้อยละ ๕๐ - ๗๕
 มีเนื้อที่ประมาณ ๒๔๕.๐๖ เฮกตาร์ หรือร้อยละ ๑๔.๓๓ ของพื้นที่
 พักอาศัยทั้งหมด (ดูตารางที่ ๔๓) ตั้งอยู่เป็นกลุ่มตามแนวถนน
 พิบูลย์สงคราม และกรุงเทพฯ-นนทบุรี โดยทั่วไปผู้อยู่อาศัยมี
 รายได้ค่อนข้างสูงคือ มากกว่า ๖,๐๐๐ บาทต่อเดือนขึ้นไป สภาพ
 ชุมชนจึงดีกว่าบริเวณพักอาศัยประเภทแรก กล่าวคือ บริเวณบ้าน
 ที่อยู่อาศัยมีความเป็นสัดส่วนมากขึ้น การใช้พื้นที่ของบ้านมีขนาด
 ๓๐ - ๓๕ ตารางวาเป็นส่วนใหญ่ บริเวณบ้านมีที่ว่างเล็กน้อย
 ทำให้ตัวอาคารแต่ละหลังไม่ติดกันมาก เกินไปจึงไม่แออัดนัก
 อาคารส่วนใหญ่เป็นบ้านเดี่ยว ๒ ชั้น ทำด้วยไม้ ทาสี มีอายุ
 ๑๑ - ๑๕ ปี ใช้พักอาศัยอย่างเดียว ผู้อยู่อาศัยมักมีกรรมสิทธิ์
 ในบ้านของตนเองแต่สัดส่วนของผู้เช่าที่ดินกับผู้เป็นเจ้าของที่ดิน
 เองยังใกล้เคียงกันคือ เกือบครึ่งต่อครึ่ง (โปรดดูรายละเอียด
 ในตารางที่ ๔๔ - ๕๑)

ค. บริเวณพักอาศัย เบบางถึง เบบางมาก คือ บริเวณพักอาศัยที่มีพื้นที่อาคารปกคลุมดินน้อยกว่าร้อยละ ๕๐ บริเวณพักอาศัยประเภทนี้ มีการใช้พื้นที่มากที่สุดคือประมาณ ๑,๒๕๔.๕๗ เฮกตาร์ หรือร้อยละ ๘๑.๕๘ ของบริเวณพักอาศัยทั้งหมด โดยทั่วไปเป็นที่อยู่ของผู้มีรายได้สูงกว่า ๖,๐๐๐ บาทต่อเดือนขึ้นไป ลักษณะอาคารส่วนใหญ่ (โปรเจกต์รายละ เอียงในตารางที่ ๔๔ - ๕๑) เป็นบ้านเดี่ยว ๒ ชั้น สร้างด้วยคอนกรีต ทาสี มีอายุน้อยกว่า ๑๕ ปี สภาพอาคารดี ประโยชน์ใช้สอยเป็นบ้านพักอาศัยอย่างเดียว มีขนาดการถือครองพื้นที่บ้านมากกว่า ๑๐๐ ตารางวาขึ้นไป และผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินของตนเอง บริเวณพักอาศัย เบบางถึง เบบางมากนี้แบ่งเป็น ๒ ประเภทคือ

๑) บ้านที่เจ้าของสร้างขึ้นเอง มักตั้งรวมกันเป็นชุมชนขนาดใหญ่ตามแนวถนนหรือซอยที่สามารถติดต่อกับถนนสายสำคัญได้สะดวก ได้แก่ ถนนกรุงเทพฯ-นนทบุรี ถนนติวานนท์ ถนนงามวงศ์วาน และถนนสามัคคี บ้านในบริเวณพักอาศัยประเภทนี้ส่วนมากเป็นบ้านเดี่ยว ๒ ชั้น มีการใช้พื้นที่มากกว่า ๑๐๐ ตารางวาขึ้นไป บ้านมีรั้วล้อมเป็นระเบียบ ภายในมีบริเวณที่ว่างสำหรับพักผ่อน ตัวอาคารโดยทั่วไปมีสภาพดี สร้างด้วยคอนกรีตหรือคอนกรีตและไม้ สภาพแวดล้อมของชุมชนค่อนข้างดี มีความเงียบสงบ อากาศดี แต่ยังมีปัญหาการกำจัดขยะมูลฝอย และถนนในซอยบางแห่งขรุขระมีน้ำขัง เนื่องจากไม่มีระบบระบายน้ำ

๒) บ้านจัดสรร อำเภอเมืองนนทบุรีมีการขยายตัวของหมู่บ้านจัดสรรอย่างมาก หลัง พ.ศ. ๒๕๑๘ (ดูแผนภูมิที่ ๔) หมู่บ้านจัดสรรเหล่านี้ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ใกล้เคียงกัน เป็นกลุ่ม

บริเวณที่มีหมู่บ้านจัดสรร เกิดขึ้นมากได้แก่ (ดูแผนที่ ๑๔)
 ซอย เรวดี แนวถนนติวานนท์ตั้งแต่แยกแคลายถึงสุดเขต
 อำเภอ เมืองนนทบุรีต่อกับอำเภอปากเกร็ด ถนนงามวงศ์วาน
 และถนนซอยที่เชื่อมระหว่างถนนติวานนท์และประชาชื่น

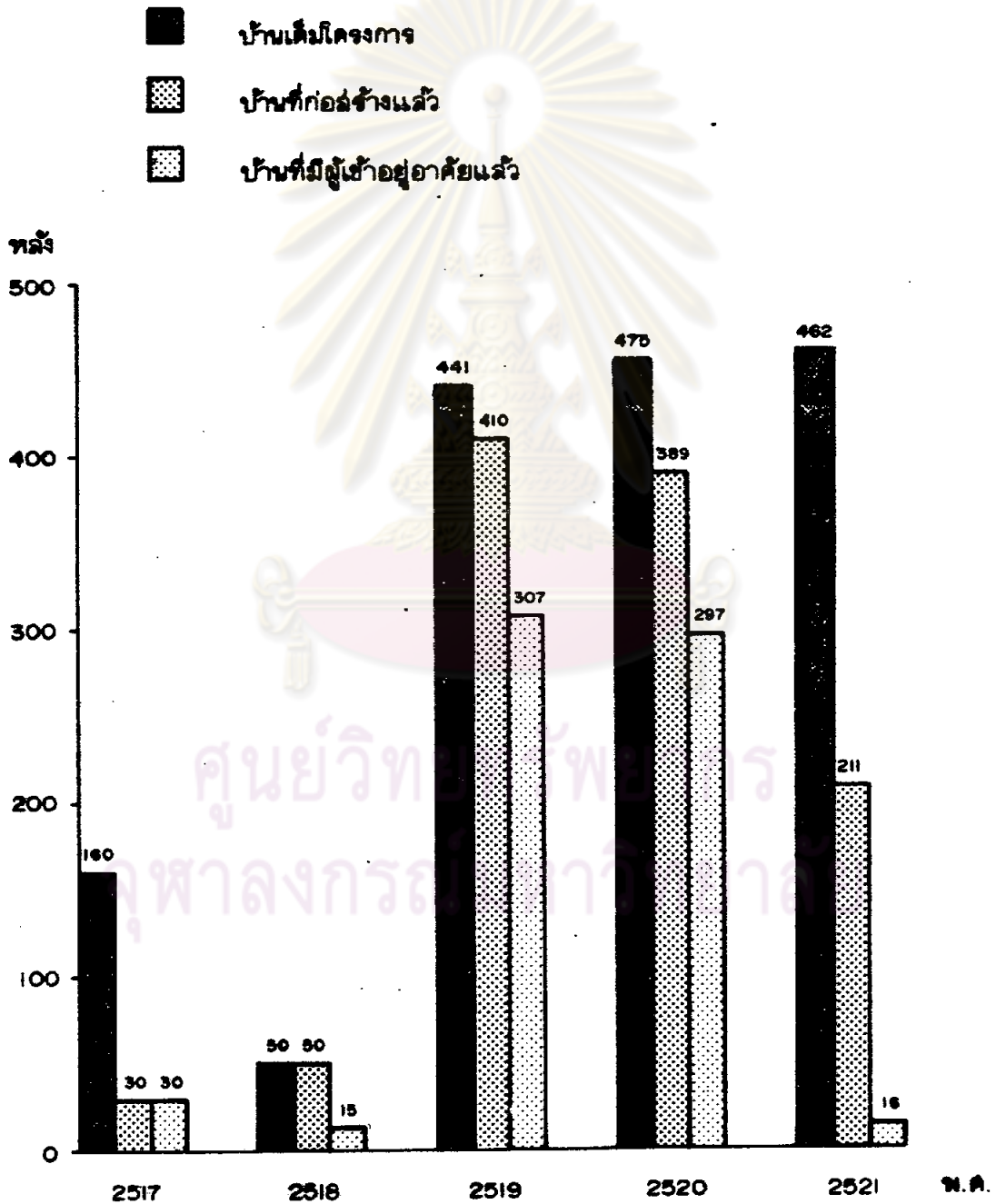
อาคารส่วนใหญ่เป็นบ้านเดี่ยวชั้นเดียว สร้างด้วย
 คอนกรีต มีขนาดพื้นที่ระหว่าง ๔๐ - ๔๕ ตารางวา และ
 มากกว่า ๑๐๐ ตารางวาขึ้นไป ภายในบริเวณบ้านมีที่ว่าง
 สำหรับใช้พักผ่อนมากน้อยตามขนาดพื้นที่บ้าน ราคานั้นมัก
 อยู่ระหว่างหน่วยละ ๑๐๐,๐๐๐ - ๕๕๐,๐๐๐ บาท เงิน
 ๓๐ - ๓๕ ล้านบาทส่งมอบอาคารอาคารสงเคราะห์
 ระยะเวลาในการผ่อนส่ง ๑๐ - ๑๕ ปี สำหรับบริเวณหมู่บ้าน
 นั้น สภาพแวดล้อมชุมชนดี สงบเงียบ อากาศดี มีสาธารณ
 ูปโภคต่าง ๆ ที่จำเป็นอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้อยู่อาศัย .
 นอกจากนี้ ถนนภายในหมู่บ้านยังเป็นคอนกรีต มีระบบ
 ระบายน้ำ และบางแห่งมีไฟฟ้าให้แสงสว่างในเวลากลางคืน
 ตามถนนในหมู่บ้านด้วย แต่อย่างไรก็ตามผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่
 มักประสบปัญหาการกำจัดขยะมูลฝอย และปัญหาคุณภาพน้ำ
 ประปาที่ใช้ ซึ่งเป็นน้ำมาศาลของหมู่บ้านไม่สะอาดพอ

ศูนย์วิจัยทรัพย์สิน
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 4 จำนวนอาคารของหมู่บ้านจัดสรรเอกชนในอำเภอเมือง

นนทบุรี พ.ศ. 2517 - 2521

ที่มา : จากการออกแบบสอบถามกับจัดสรรเอกชนในอำเภอเมืองนนทบุรี

ตารางที่ ๔๓ แสดงพื้นที่บริเวณพักอาศัยแต่ละประเภทของอำเภอเมืองนนทบุรี

พ.ศ. ๒๕๑๘

ประเภทของบริเวณพักอาศัย	พื้นที่	
	เฮกตาร์	ร้อยละ
๑. บริเวณพักอาศัยหนาแน่นสูง	๓๗.๒๑	๒.๓๗
๒. บริเวณพักอาศัยหนาแน่นปานกลาง	๒๔๔.๐๖	๑๕.๖๔
๓. บริเวณพักอาศัยหนาแน่นเบาบางถึงเบาบางมาก	๑,๒๘๔.๕๗	๘๑.๙๘
รวม	๑,๕๖๖.๘๔	๑๐๐.๐๐

ที่มา : จากการวัดพื้นที่จากแผนที่การใช้ที่ดินของอำเภอเมืองนนทบุรี พ.ศ. ๒๕๑๘

- ๑.๑.๒ สถาพอาคาร อาคารพักอาศัยในอำเภอเมืองนนทบุรีส่วนใหญ่เป็นบ้านเดี่ยว ๒ ชั้น สร้างด้วยไม้ ทาสี มีอายุน้อยกว่า ๕ ปี สถาพอาคารดี ที่ทรุดโทรมควรได้รับการปรับปรุง ส่วนใหญ่อยู่ในบริเวณสลัม สำหรับประโยชน์ใช้สอยของบ้านพบว่ากว่าร้อยละ ๔๐ ใช้พักอาศัยอย่างเดียว (ดูรายละเอียด

ในตารางที่ ๔๔ - ๔๕)

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๔๔ ประเภทของบ้านพักอาศัยในอำเภอเมืองนนทบุรีจำแนกตามบริเวณ
พักอาศัย-

ประเภทของบ้าน	รวม		บริเวณพักอาศัย หนาแน่นสูง		บริเวณพักอาศัย หนาแน่นปานกลาง		บริเวณพักอาศัย หนาแน่นเบาบาง	
	หลัง	ร้อยละ	หลัง	ร้อยละ	หลัง	ร้อยละ	หลัง	ร้อยละ
บ้านเดี่ยว- ชั้นเดียว	๑๒๗	๒๒.๒๘	๔๔	๒๗.๖๘	๑๕	๗.๗๗	๖๓	๓๑.๕๐
- ๒ ชั้น	๓๗๘	๖๖.๓๒	๔๘	๕๕.๓๗	๑๖๕	๘๕.๔๔	๑๑๕	๕๗.๕๐
บ้านแฝด - ชั้นเดียว	๑๔	๒.๕๖	๑	๐.๕๖	-	-	๑๓	๖.๕๐
- ๒ ชั้น	๑๔	๓.๓๓	๗	๓.๕๕	๑๐	๕.๑๘	๒	๑.๐๐
บ้านแถว - ชั้นเดียว	๖	๑.๐๕	-	-	-	-	๖	๓.๐๐
- ๒ ชั้น	๑๘	๓.๑๖	๑๕	๗.๕๑	๓	๑.๕๕	๑	๐.๕๐
- มากกว่า ๒ ชั้นขึ้นไป	๘	๑.๕๐	๘	๕.๕๒	-	-	-	-
รวม	๕๗๐	๑๐๐.๐๐	๑๗๗	๑๐๐.๐๐	๑๘๓	๑๐๐.๐๐	๒๐๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๔๕ วัสดุที่ใช้ของบ้านพักอาศัยในอำเภอเมืองนนทบุรีจำแนกตามบริเวณ
พักอาศัย

วัสดุที่ใช้	รวม		บริเวณพักอาศัย หนาแน่นสูง		บริเวณพักอาศัย หนาแน่นปานกลาง		บริเวณพักอาศัย หนาแน่นเบาบาง	
	หลัง	ร้อยละ	หลัง	ร้อยละ	หลัง	ร้อยละ	หลัง	ร้อยละ
คอนกรีต	๑๒๘	๒๒.๕๖	๓	๑.๖๘	๑๔	๗.๒๕	๑๑๑	๕๕.๕๐
ไม้	๒๘๗	๕๐.๓๕	๑๕๔	๘๗.๐๑	๑๐๘	๕๕.๘๖	๒๕	๑๒.๕๕
คอนกรีตและไม้	๑๕๕	๒๗.๑๕	๒๐	๑๑.๓๐	๗๑	๓๖.๗๘	๖๔	๓๒.๐๐
รวม	๕๗๐	๑๐๐.๐๐	๑๗๗	๑๐๐.๐๐	๑๘๓	๑๐๐.๐๐	๒๐๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๔๖ จำนวนบ้านที่ทาสีในอำเภอเมืองนนทบุรีจำแนกตามบริเวณพักอาศัย

	รวม		บริเวณพักอาศัย หนาแน่นสูง		บริเวณพักอาศัย หนาแน่นปานกลาง		บริเวณพักอาศัย หนาแน่นเบาบาง	
	หลัง	ร้อยละ	หลัง	ร้อยละ	หลัง	ร้อยละ	หลัง	ร้อยละ
ทาสี	๓๒๕	๕๗.๐๒	๔๑	๒๓.๑๖	๑๑๐	๕๖.๘๘	๑๗๔	๘๗.๐๐
ไม่ทาสี	๒๔๕	๔๒.๘๘	๑๓๖	๗๖.๘๔	๘๓	๔๓.๑๑	๒๖	๑๓.๐๐
รวม	๕๗๐	๑๐๐.๐๐	๑๗๗	๑๐๐.๐๐	๑๙๓	๑๐๐.๐๐	๒๐๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๔๗ อายุของบ้านพักอาศัยในอำเภอเมืองนนทบุรีจำแนกตามบริเวณพักอาศัย

ปี	รวม		บริเวณพักอาศัย หนาแน่นสูง		บริเวณพักอาศัย หนาแน่นปานกลาง		บริเวณพักอาศัย หนาแน่นเบาบาง	
	หลัง	ร้อยละ	หลัง	ร้อยละ	หลัง	ร้อยละ	หลัง	ร้อยละ
๑ - ๕	๑๖๗	๒๙.๓๐	๔๐	๒๒.๖๐	๒๕	๑๒.๘๕	๑๐๒	๕๑.๐๐
๖ - ๑๐	๑๖๔	๒๘.๗๗	๔๖	๒๕.๘๘	๖๓	๓๒.๖๔	๕๕	๒๗.๕๐
๑๑ - ๑๕	๑๕๕	๒๗.๘๘	๕๘	๓๒.๗๗	๗๗	๓๙.๙๐	๒๔	๑๒.๐๐
๑๖ - ๒๐	๒๔	๔.๒๑	๗	๓.๙๕	๑๐	๕.๑๘	๗	๓.๕๐
๒๐ ขึ้นไป	๕๖	๙.๘๒	๒๖	๑๔.๖๘	๑๘	๙.๓๓	๑๒	๖.๐๐
รวม	๕๗๐	๑๐๐.๐๐	๑๗๗	๑๐๐.๐๐	๑๙๓	๑๐๐.๐๐	๒๐๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๔๘ สภาพอาคารในอำเภอ เมืองนนทบุรีจำแนกตามบริเวณพักอาศัย

สภาพอาคาร	รวม		บริเวณพักอาศัย หนาแน่นสูง		บริเวณพักอาศัย หนาแน่นปานกลาง		บริเวณพักอาศัย หนาแน่นเบาบาง	
	หลัง	ร้อยละ	หลัง	ร้อยละ	หลัง	ร้อยละ	หลัง	ร้อยละ
ดี	๒๕๖	๕๔.๕๑	๓๒	๑๘.๐๘	๗๘	๕๐.๕๓	๑๕๕	๗๒.๕๐
ปานกลาง	๒๒๐	๓๘.๖๐	๘๒	๔๖.๓๓	๕๕	๕๘.๗๐	๕๔	๒๒.๐๐
ควรปรับปรุง	๕๔	๑๖.๕๕	๖๓	๓๕.๕๕	๒๐	๑๐.๓๖	๑๑	๕.๕๐
รวม	๕๓๐	๑๐๐.๐๐	๑๗๗	๑๐๐.๐๐	๑๕๓	๑๐๐.๐๐	๒๐๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๔๙ ประโยชน์ใช้สอยของบ้านในอำเภอ เมืองนนทบุรีจำแนกตามบริเวณ
พักอาศัย

ประโยชน์ใช้สอย	รวม		บริเวณพักอาศัย หนาแน่นสูง		บริเวณพักอาศัย หนาแน่นปานกลาง		บริเวณพักอาศัย หนาแน่นเบาบาง	
	หลัง	ร้อยละ	หลัง	ร้อยละ	หลัง	ร้อยละ	หลัง	ร้อยละ
พักอาศัยอย่างเดียว	๕๑๓	๙๖.๐๐	๑๕๗	๘๓.๐๕	๑๘๕	๙๕.๓๕	๑๘๒	๙๑.๐๐
พักอาศัยปนกับร้านค้า	๕๖	๑๐.๕๗	๒๘	๑๕.๘๒	๖	๓.๙๑	๑๒	๖.๐๐
อุตสาหกรรมในครัวเรือน	๑๑	๒.๐๓	๒	๑.๑๓	๓	๑.๕๕	๖	๓.๐๐
รวม	๕๓๐	๑๐๐.๐๐	๑๗๗	๑๐๐.๐๐	๑๕๓	๑๐๐.๐๐	๒๐๐	๑๐๐.๐๐

๑.๑.๓ ขนาดพื้นที่บ้าน การใช้พื้นที่ปลูกสร้างอาคารเพื่ออยู่อาศัยในอำเภอเมือง นนทบุรี มีขนาดตั้งแต่ไม่น้อยกว่า ๒๐ ตารางวา ถึงมากกว่า ๑๐๐ ตารางวา ขึ้นไป จากการออกแบบสอบถามพบว่า มีการใช้พื้นที่บ้านมากกว่า ๑๐๐ ตารางวาขึ้นไปมากที่สุด รองลงมาคือ ๓๐ - ๓๙, ๒๐ - ๒๙ และ ๔๐ - ๔๙ โดยมีอัตราร้อยละ ๑๔.๕๗, ๑๕.๖๑, ๑๔.๓๙ และ ๑๔.๐๔ ตามลำดับ (ดูตารางที่ ๕๐) คิดเป็นค่าเฉลี่ยของขนาดพื้นที่บ้านในอำเภอเมือง นนทบุรีประมาณ ๖๔.๐๔ ตารางวา และเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่าง พื้นที่บ้านกับอายุของบ้านพบว่า บ้านที่มีอายุน้อยกว่า ๕ ปี ส่วนใหญ่มีขนาดพื้นที่ระหว่าง ๔๐ - ๔๙ ตารางวา ในขณะที่บ้านที่มีอายุมากกว่า ๖ ปี ขึ้นไปส่วนใหญ่มีขนาดพื้นที่บ้านมากกว่า ๑๐๐ ตารางวาขึ้นไป แสดงว่า แนวโน้มการใช้พื้นที่บ้านในปัจจุบันมีขนาดเล็กลงกว่าอดีตที่ผ่านมา เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันไม่เอื้ออำนวย กล่าวคือที่ดินมีราคาสูงขึ้น พื้นที่บ้านจึงต้องมีขนาดเล็กลง (ดูตารางที่ ๕๑)

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๕๐ ขนาดพื้นที่บ้านจำแนกตามบริเวณพักอาศัย

ขนาดพื้นที่บ้าน ตารางวา	รวม		บริเวณพักอาศัย หนาแน่นสูง		บริเวณพักอาศัย หนาแน่นปานกลาง		บริเวณพักอาศัย หนาแน่นเบาบาง	
	หลัง	ร้อยละ	หลัง	ร้อยละ	หลัง	ร้อยละ	หลัง	ร้อยละ
๑๐ - ๑๙	๖๑	๑๐.๗๐	๕๑	๒๘.๘๑	๙	๔.๑๔	๒	๑.๐๐
๒๐ - ๒๙	๘๒	๑๔.๓๙	๓๘	๒๑.๔๗	๓๖	๑๙.๖๕	๙	๔.๐๐
๓๐ - ๓๙	๘๙	๑๕.๖๑	๓๖	๒๐.๓๙	๔๔	๒๒.๘๐	๙	๔.๕๐
๔๐ - ๔๙	๗๔	๑๒.๘๘	๙	๕.๐๘	๓๕	๑๘.๑๓	๓๐	๑๕.๐๐
๕๐ - ๕๙	๘๐	๑๔.๐๔	๒๒	๑๒.๕๓	๓๐	๑๕.๕๙	๒๘	๑๔.๐๐
๖๐ - ๖๙	๓๒	๕.๖๑	๑๐	๕.๖๕	๖	๓.๑๑	๑๖	๘.๐๐
๗๐ - ๗๙	๑๐	๑.๗๕	-	-	๕	๒.๕๙	๕	๒.๕๐
๘๐ - ๘๙	๑๗	๒.๙๘	-	-	๗	๓.๖๓	๑๐	๕.๐๐
๙๐ - ๙๙	๑๔	๒.๕๖	๓	๑.๖๙	๓	๑.๕๕	๙	๔.๐๐
๑๐๐	๑๑๑	๑๙.๔๗	๙	๕.๕๒	๑๙	๙.๘๔	๘๔	๔๒.๐๐
รวม	๕๗๐	๑๐๐.๐๐	๑๗๗	๑๐๐.๐๐	๑๙๓	๑๐๐.๐๐	๒๐๐	๑๐๐.๐๐

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๕๑ ขนาดพื้นที่บ้านสัมพันธ์กับอายุของบ้าน

ขนาดพื้นที่ บ้าน	อายุของบ้าน											
	รวม		๑-๕ ปี		๖-๑๐ ปี		๑๑-๑๕ ปี		๑๖-๒๐ ปี		๒๑ ปีขึ้นไป	
	หลัง	ร้อยละ	หลัง	ร้อยละ	หลัง	ร้อยละ	หลัง	ร้อยละ	หลัง	ร้อยละ	หลัง	ร้อยละ
๑๐ - ๑๙	๖๑	๑๐.๗๐	๑๑	๖.๕๙	๒๐	๑๒.๒๐	๒๑	๑๓.๒๑	๖	๒๕.๐๐	๓	๕.๓๖
๒๐ - ๒๙	๖๒	๑๑.๖๙	๑๙	๑๑.๖๙	๑๙	๑๑.๕๙	๒๒	๒๐.๑๓	๕	๑๖.๖๗	๙	๑๕.๒๕
๓๐ - ๓๙	๖๙	๑๕.๖๑	๓๐	๑๗.๕๖	๑๙	๑๑.๕๙	๒๕	๒๑.๓๙	-	-	๖	๑๐.๗๑
๔๐ - ๔๙	๗๕	๑๒.๙๕	๓๕	๒๒.๗๕	๒๑	๑๒.๖๐	๙	๕.๖๖	๕	๑๖.๖๗	๒	๓.๕๗
๕๐ - ๕๙	๘๐	๑๔.๐๘	๒๒	๑๓.๑๗	๒๗	๑๖.๕๖	๑๖	๑๐.๐๖	๕	๑๖.๖๗	๑๑	๑๘.๖๕
๖๐ - ๖๙	๓๒	๕.๖๑	๑๖	๙.๕๙	๑๒	๗.๓๒	๒	๑.๒๖	-	-	๒	๓.๕๗
๗๐ - ๗๙	๑๐	๑.๗๕	๕	๒.๙๕	๓	๑.๘๓	-	-	-	-	๒	๓.๕๗
๘๐ - ๘๙	๑๗	๒.๙๕	๖	๓.๕๙	๕	๒.๙๕	๒	๑.๒๖	-	-	๕	๘.๕๓
๙๐ - ๙๙	๑๕	๒.๕๖	๖	๓.๕๙	-	-	๙	๕.๐๓	-	-	-	-
๑๐๐	๑๑๑	๑๙.๕๗	๑๕	๙.๓๕	๓๕	๒๒.๗๕	๓๕	๒๒.๐๑	๖	๒๕.๐๐	๑๗	๓๐.๓๖
รวม	๕๗๐	๑๐๐.๐๐	๑๖๗	๑๐๐.๐๐	๑๖๕	๑๐๐.๐๐	๑๕๙	๑๐๐.๐๐	๒๕	๑๐๐.๐๐	๕๖	๑๐๐.๐๐

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑.๑.๔ กรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน จากการออกแบบสอบถามพบว่า ผู้อยู่อาศัยถึง ร้อยละ ๕๕.๙๖ มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินของตนเอง รองลงมาคือ ร้อยละ ๒๕.๒๖ เป็นเจ้าของบ้านแต่ต้องเช่าที่ดิน อีกร้อยละ ๑๘.๒๕ เช่าทั้งที่ดินและบ้าน มีเพียงร้อยละ ๐.๕๓ เท่านั้นที่อาศัยอยู่โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย กรณีผู้เป็นเจ้าของทั้งบ้านและที่ดินนี้พบมากที่สุดในบริเวณพักอาศัยหนาแน่นปานกลางและเบาบาง ส่วนบริเวณพักอาศัยหนาแน่นสูง ส่วนใหญ่เป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในบ้านแต่เช่าที่ดินอยู่ สำหรับผู้เช่าทั้งที่และบ้าน พบมากในบริเวณพักอาศัยหนาแน่นสูงและปานกลาง และเมื่อพิจารณาตามระดับรายได้พบว่า ผู้มีรายได้ต่ำ คือน้อยกว่า ๒,๕๐๐ บาท/เดือน มีสัดส่วนของผู้เช่าทั้งที่ดินและบ้าน กับผู้เป็นเจ้าของบ้านแต่เช่าที่ดินมากที่สุด ส่วนผู้มีรายได้สูงกว่า ๒,๕๐๐ บาทต่อเดือนขึ้นไป จะเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินของตนเองมากที่สุด (ดูตารางที่ ๕๒ และ ๕๓)

ตารางที่ ๕๒ กรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินจำแนกตามบริเวณพักอาศัย

กรรมสิทธิ์ในบ้าน และที่ดิน	รวม		บริเวณพักอาศัย หนาแน่นสูง		บริเวณพักอาศัย หนาแน่นปานกลาง		บริเวณพักอาศัย หนาแน่นเบาบาง	
	หลัง	ร้อยละ	หลัง	ร้อยละ	หลัง	ร้อยละ	หลัง	ร้อยละ
เป็นเจ้าของบ้านและที่ดิน	๓๑๔	๕๕.๙๖	๔๖	๒๕.๙๔	๔๔	๔๘.๗๐	๑๗๕	๘๙.๕๐
เป็นเจ้าของบ้านแต่เช่าที่ดิน	๑๔๔	๒๕.๒๖	๘๒	๔๖.๓๓	๔๗	๒๔.๓๕	๑๕	๗.๕๐
เช่าทั้งที่ดินและบ้าน	๑๐๔	๑๘.๒๕	๔๗	๒๖.๕๕	๕๒	๒๖.๙๔	๕	๒.๕๐
อาศัยอยู่	๓	๐.๕๓	๒	๑.๑๓	-	-	๑	๐.๕๐
รวม	๕๖๕	๑๐๐.๐๐	๑๗๗	๑๐๐.๐๐	๑๔๓	๑๐๐.๐๐	๒๐๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๕๓ กรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินจำแนกตามระดับรายได้

กรรมสิทธิ์ในบ้าน และที่ดิน	ระดับรายได้ (บาท/เดือน)									
	รวม		น้อยกว่า ๒๕๐๐		๒๕๐๐-๔๐๐๐		๔๐๐๐-๖๐๐๐		มากกว่า ๖๐๐๐	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
เจ้าของบ้านและที่ดิน	๓๑๔	๕๕.๘๖	๑๖	๒๕.๐๐	๕๔	๕๐.๐๐	๖๑	๕๗.๐๑	๑๔๘	๖๓.๖๗
เจ้าของบ้านแต่เช่าที่ดิน	๑๔๔	๒๕.๒๖	๒๔	๓๗.๕๐	๒๔	๓๒.๕๕	๒๓	๒๑.๕๐	๖๘	๒๑.๘๖
เช่าทั้งที่ดินและบ้าน	๑๐๔	๑๘.๒๕	๒๔	๓๗.๕๐	๑๔	๑๕.๘๑	๒๓	๒๑.๕๐	๕๓	๑๓.๘๓
อาศัยอยู่	๓	๐.๕๓	-	-	๑	๑.๑๔	-	-	๒	๐.๖๔
รวม	๕๗๐	๑๐๐.๐๐	๖๔	๑๐๐.๐๐	๘๘	๑๐๐.๐๐	๑๐๗	๑๐๐.๐๐	๓๑๑	๑๐๐.๐๐

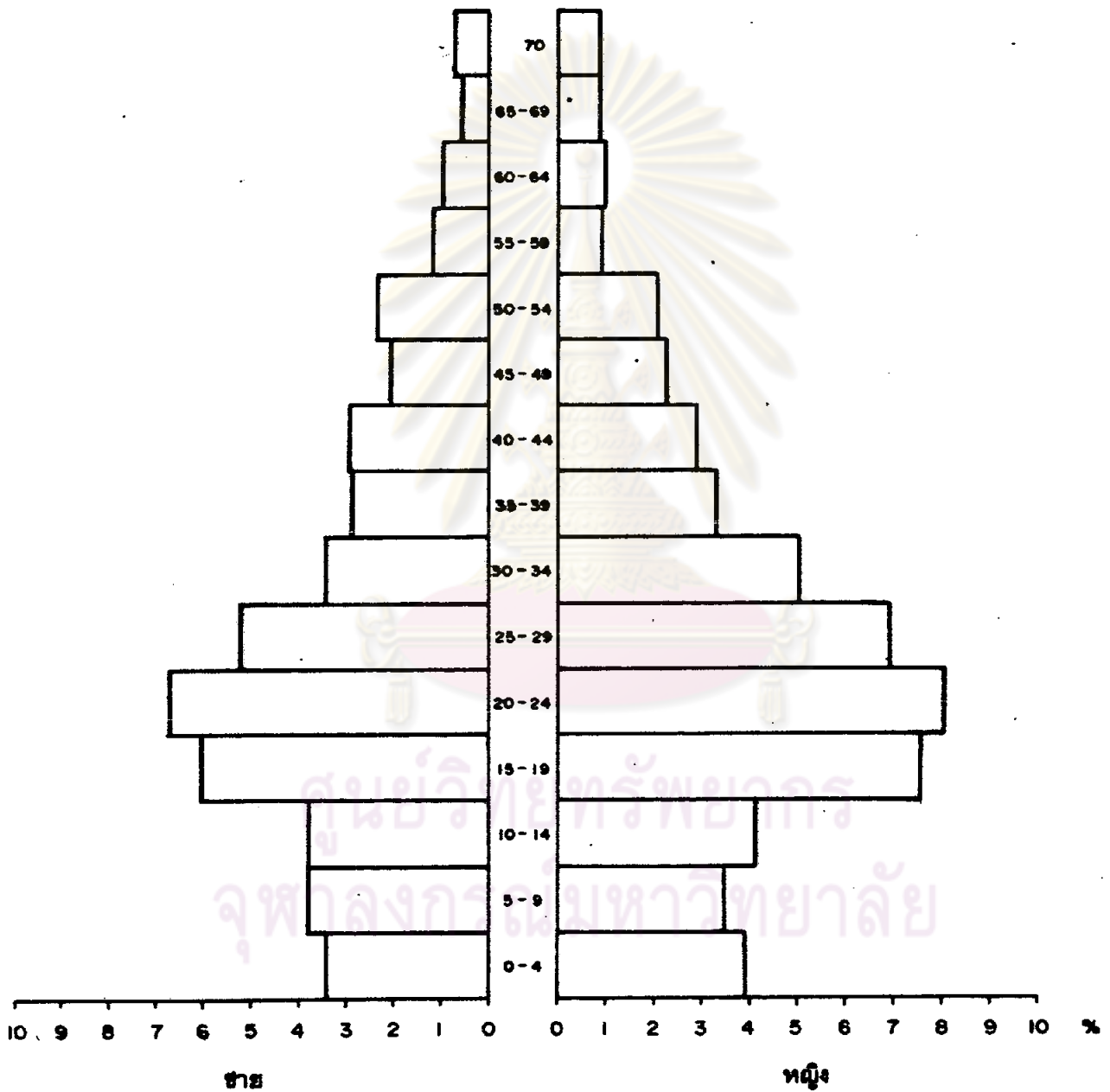
๑.๒ ลักษณะด้านประชากรของผู้อยู่อาศัย

๑.๒.๑ โครงสร้างอายุและเพศ

จากการออกแบบสอบถามพบว่า ในจำนวนผู้อยู่อาศัย ๓,๑๕๗ คน มีสัดส่วนของ เพศหญิงมากกว่าเพศชายคือ ๑.๗ : ๑ โดยโครงสร้างของอายุผู้อยู่อาศัยทั้งสองเพศนี้ ส่วนใหญ่อยู่ในหมวดอายุระหว่าง ๑๔ - ๒๔ ปี คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๕๓ ของประชากรที่ตกเป็นตัวอย่างทั้งหมด ส่วนประชากรที่อยู่ในวัยเรียนคืออายุระหว่าง ๕ - ๑๔ ปี มีประมาณร้อยละ ๓๖.๑๑ ส่วนประชากรวัยทำงานคือช่วงอายุ ๒๐ - ๖๐ ปี มีถึงร้อยละ ๕๔ ของประชากรทั้งหมด (ดูตารางที่ ๕๔ และแผนภูมิที่ ๕)

แผนภูมิที่ 5 โครงสร้างอายุของประชากรผู้อยู่อาศัยในอำเภอเมือง

นนทบุรี พ.ศ. 2523

ที่มา : ตารางที่ 54 ช่องที่ 4 และ 6

ตารางที่ ๕๔ โครงสร้างอายุของประชากรผู้อยู่อาศัยในอำเภอ เมืองนนทบุรี

พ.ศ. ๒๕๒๓

อายุ	รวม		ชาย		หญิง	
	๑ คน	๒ ร้อยละ	๓ คน	๔ ร้อยละของ ยอดรวมประชากร ทั้งหมด	๕ คน	๖ ร้อยละของ ยอดรวมประชากร ทั้งหมด
๐ - ๔	๒๓๔	๗.๔๔	๑๐๙	๓.๔๕	๑๒๖	๓.๙๙
๕ - ๙	๒๒๗	๗.๑๙	๑๑๙	๓.๗๗	๑๐๘	๓.๔๒
๑๐ - ๑๔	๒๔๑	๗.๙๕	๑๑๙	๓.๗๗	๑๒๒	๔.๑๘
๑๕ - ๑๙	๔๒๗	๑๓.๕๓	๑๙๐	๖.๐๒	๒๓๗	๗.๕๑
๒๐ - ๒๔	๕๖๔	๑๗.๗๐	๒๐๙	๖.๖๒	๓๕๕	๙.๐๘
๒๕ - ๒๙	๓๙๕	๑๒.๒๐	๑๖๕	๕.๒๓	๒๓๐	๖.๙๗
๓๐ - ๓๔	๒๖๘	๘.๔๙	๑๐๙	๓.๔๕	๑๕๙	๔.๐๔
๓๕ - ๓๙	๒๑๐	๖.๓๗	๙๒	๒.๙๑	๑๑๘	๓.๕๕
๔๐ - ๔๔	๑๘๕	๕.๙๒	๙๓	๒.๙๕	๙๒	๒.๙๘
๔๕ - ๔๙	๑๓๘	๔.๓๗	๖๖	๒.๐๙	๗๒	๒.๒๙
๕๐ - ๕๔	๑๕๓	๔.๕๓	๗๙	๒.๓๘	๖๙	๒.๑๙
๕๕ - ๕๙	๖๗	๒.๑๒	๓๗	๑.๑๗	๓๐	๐.๙๕
๖๐ - ๖๔	๖๓	๒.๐๐	๓๑	๐.๙๘	๓๒	๑.๐๑
๖๕ - ๖๙	๕๗	๑.๘๙	๑๘	๐.๕๗	๓๙	๐.๙๒
๗๐	๕๕	๑.๗๑	๒๕	๐.๗๙	๓๐	๐.๙๒
รวม	๓,๑๕๗	๑๐๐.๐๐	๑,๕๕๖	๕๖.๑๒	๑,๖๐๑	๕๓.๘๘

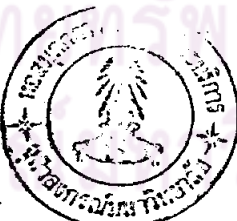
๑.๒.๒ สถานภาพการสมรส

เกินกว่าครึ่งหนึ่งของประชากรที่เป็นตัวอย่างคือ ร้อยละ ๕๔.๒๔ ยังเป็นโสด โดยส่วนใหญ่เป็นผู้มีอายุน้อยกว่า ๒๔ ปี สำหรับผู้ที่สมรสแล้วจะมีอายุอยู่ระหว่าง ๒๕ - ๕๔ ปี ส่วนผู้ที่เป็นม่ายนั้นมักเป็นหญิงสูงอายุที่อาศัยอยู่กับบุตรหลาน ทำหน้าที่ช่วยดูแลบ้าน (ดูตารางที่ ๕๕ และ ๕๖)

ตารางที่ ๕๕ แสดงสถานภาพการสมรส

สถานภาพการสมรส	จำนวน	
	คน	ร้อยละ
โสด	๑,๗๑๔	๕๔.๒๔
สมรส	๑,๔๒๖	๔๕.๑๗
ม่าย	๑๗	๐.๕๔
รวม	๓,๑๕๗	๑๐๐.๐๐

ศูนย์วิจัยประชากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๕๖ แสดงสถานภาพการสมรสแยกตามระดับอายุ

อายุ	โสด		สมรส		ม้าย	
	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ
๐ - ๔	๒๓๖	๑๓.๒๔	-	-	-	-
๕ - ๙	๒๔๐	๑๓.๕๑	-	-	-	-
๑๐ - ๑๔	๒๔๔	๑๓.๗๔	-	-	-	-
๑๕ - ๑๙	๔๑๔	๒๓.๓๑	๑๐	๐.๖๔	-	-
๒๐ - ๒๔	๓๔๙	๒๑.๙๐	๖๖	๔.๔๗	-	-
๒๕ - ๒๙	๑๓๗	๗.๗๑	๒๑๐	๑๔.๒๑	-	-
๓๐ - ๓๔	๕๒	๒.๙๓	๒๑๕	๑๔.๕๕	-	-
๓๕ - ๓๙	๓๐	๑.๖๔	๒๗๐	๑๘.๒๗	-	-
๔๐ - ๔๔	๘	๐.๕๕	๒๗๖	๑๘.๖๗	๑	๕.๘๘
๔๕ - ๔๙	๕	๐.๒๘	๑๒๖	๘.๕๓	๔	๒๓.๕๓
๕๐ - ๕๔	๑๒	๐.๖๘	๑๑๙	๘.๐๕	๖	๓๕.๒๙
๕๕ - ๕๙	๒	๐.๑๑	๔๔	๒.๙๘	-	-
๖๐	๗	๐.๓๙	๑๕๒	๙.๖๑	๖	๓๕.๒๙
รวม	๑,๗๗๖	๑๐๐.๐๐	๑,๔๗๘	๑๐๐.๐๐	๑๗	๑๐๐.๐๐

๑.๒.๓ จำนวนบุตรในครัวเรือน

จากการออกแบบสอบถามครัวเรือนที่อยู่อาศัยในอำเภอเมืองนนทบุรีพบว่า มีจำนวนบุตรโดยเฉลี่ยประมาณ ๓ คน โดยครัวเรือนส่วนใหญ่คือร้อยละ ๒๙.๕๒ ของครัวเรือนที่ตกเป็นตัวอย่างทั้งหมดมีบุตร ๒ คน รองลงมาได้แก่ จำนวนบุตร ๑ คน และ ๓ คน โดยมีอัตราร้อยละ ๒๓.๓๕ และร้อยละ

๒๐.๐๖ ตามลำดับ จึงเห็นได้ว่าครัวเรือนที่มีบุตรซึ่งอยู่ในอำเภอเมือง
นนทบุรีถึงร้อยละ ๗๓.๑๓ มีแนวโน้มของการมีบุตรไม่เกิน ๓ คน และ
เมื่อเปรียบเทียบระหว่างครัวเรือนที่มีรายได้ต่างกันพบว่า ไม่มีความแตก
ต่างกัน คือ จะมีบุตร ๒ คนเป็นส่วนใหญ่ (ดูตารางที่ ๕๗)

ตารางที่ ๕๗ แสดงจำนวนบุตรในครัวเรือนแยกตามระดับรายได้

จำนวน บุตร (คน)	รวม		ระดับรายได้ (บาท)							
			น้อยกว่า ๒๕๐๐		๒๕๐๐-๕๐๐๐		๕๐๐๐-๖๐๐๐		มากกว่า ๖๐๐๐ ขึ้นไป	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
๑	๑๐๖	๒๓.๓๕	๑๖	๓๒.๐๐	๑๕	๓๐.๖๕	๑๕	๑๖.๘๗	๕๗	๒๒.๐๑
๒	๑๓๕	๒๙.๕๒	๑๗	๓๔.๐๐	๑๕	๓๐.๖๕	๒๗	๓๒.๕๓	๗๑	๒๗.๕๑
๓	๙๒	๒๐.๒๖	๑๓	๒๖.๐๐	๑๑	๑๗.๗๕	๑๕	๑๘.๐๗	๕๓	๒๐.๕๖
๔	๖๕	๑๔.๓๒	๒	๔.๐๐	๔	๑๒.๕๐	๑๕	๒๒.๘๕	๓๖	๑๓.๕๐
๕	๓๑	๖.๘๓	๒	๔.๐๐	๔	๖.๕๕	๒	๒.๕๑	๒๓	๘.๘๘
๖	๑๕	๓.๓๐	-	-	๑	๑.๖๑	๒	๒.๕๑	๑๒	๔.๖๓
๗	๕	๑.๑๐	-	-	-	-	๒	๒.๕๑	๓	๑.๑๖
๘	๕	๑.๑๐	-	-	-	-	๒	๒.๕๑	๓	๑.๑๖
๙	๑	๐.๒๒	-	-	-	-	-	-	๑	๐.๓๕
รวม	๔๕๔	๑๐๐.๐๐	๕๐	๑๐๐.๐๐	๖๒	๑๐๐.๐๐	๘๓	๑๐๐.๐๐	๒๕๔	๑๐๐.๐๐

๑.๒.๔ ขนาดครัวเรือน

พบว่าครัวเรือนส่วนใหญ่คือร้อยละ ๓๔.๕๖ มีขนาดครัวเรือนระหว่าง ๔ - ๖ คน รองลงมาคือร้อยละ ๒๔.๖๐ และ ๑๔.๐๗ มีขนาดครัวเรือนระหว่าง ๓ - ๔ และ ๗ - ๘ คนตามลำดับ อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่าจำนวนครัวเรือนถึงร้อยละ ๗๐ มีขนาดครัวเรือนไม่เกิน ๖ คน และจากการหาขนาดครัวเรือนโดยเฉลี่ยปรากฏว่ามีขนาดประมาณ ๕.๖๘ คน/ครัวเรือน และเมื่อเปรียบเทียบครัวเรือนที่มีระดับรายได้ต่างกันพบว่า นอกเหนือจากระดับรายได้ระหว่าง ๒,๕๐๐ - ๔,๐๐๐ บาท/เดือน ซึ่งมีขนาดครัวเรือน ๓ - ๔ คนมากที่สุดแล้ว ครัวเรือนในระดับรายได้อื่น ๆ จะมีขนาดครัวเรือนระหว่าง ๕ - ๖ คนมากที่สุด การที่มีขนาดครัวเรือนค่อนข้างใหญ่เนื่องจากในครอบครัวมักมี ลูกจ้าง ญาติ ผู้ใหญ่ หรือ ญาติที่นอกร มาอาศัยอยู่ด้วย (ดูตารางที่ ๕๘)

ตารางที่ ๕๘ ขนาดครัวเรือนจำแนกตามระดับรายได้

จำนวน (คน)	รวม		ระดับรายได้ (บาท/เดือน)							
			น้อยกว่า ๒,๕๐๐		๒๕๐๐-๔๐๐๐		๔๐๐๐-๖๐๐๐		มากกว่า ๖,๐๐๐	
	ครัวเรือน	ร้อยละ	ครัวเรือน	ร้อยละ	ครัวเรือน	ร้อยละ	ครัวเรือน	ร้อยละ	ครัวเรือน	ร้อยละ
๑ - ๒	๓๘	๖.๖๗	๗	๑๐.๕๔	๑๑	๑๒.๕๐	๔	๓.๗๕	๑๖	๕.๑๕
๓ - ๔	๑๖๓	๒๘.๖๐	๑๘	๒๔.๑๓	๓๔	๓๘.๖๕	๓๒	๒๕.๕๑	๗๕	๒๕.๕๐
๕ - ๖	๑๘๗	๓๔.๕๖	๒๒	๓๔.๓๘	๒๔	๒๗.๒๗	๕๕	๔๕.๗๕	๑๐๒	๓๒.๘๐
๗ - ๘	๑๐๓	๑๘.๐๗	๑๐	๑๕.๖๓	๑๔	๑๕.๕๑	๑๒	๑๑.๒๑	๖๗	๒๑.๕๔
๙ - ๑๐	๕๕	๗.๘๕	๕	๗.๘๑	๒	๒.๒๗	๗	๖.๕๕	๓๑	๙.๕๗
๑๑ - ๑๒	๑๔	๒.๕๖	๑	๑.๕๖	๓	๓.๕๑	๑	๐.๙๓	๕	๒.๘๕
๑๓	๑๐	๑.๗๕	๑	๑.๕๖	-	-	๒	๑.๖๗	๗	๒.๒๕
รวม	๕๗๐	๑๐๐.๐๐	๖๔	๑๐๐.๐๐	๘๘	๑๐๐.๐๐	๑๐๗	๑๐๐.๐๐	๓๑๑	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๕๔ แสดงระดับการศึกษาของผู้อยู่อาศัยในอำเภอเมืองนนทบุรีจำแนกตามระดับรายได้

ระดับการศึกษา	รวม		ระดับรายได้							
			น้อยกว่า ๒,๕๐๐		๒,๕๐๐ - ๔,๐๐๐		๔,๐๐๐ - ๖,๐๐๐		มากกว่า ๖,๐๐๐	
	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ
สูงกว่าปริญญาตรี	๕๖	๒.๑๐	-	-	๒	๐.๕๕	-	-	๕๔	๓.๕๖
ปริญญาตรี	๔๒๕	๑๕.๗๔	๒๑	๗.๓๗	๓๖	๙.๙๒	๖๒	๑๒.๑๓	๓๐๖	๑๙.๙๒
วิทยาลัย	๒๔๗	๙.๕๒	๑๒	๔.๒๑	๓๓	๘.๐๙	๔๓	๘.๕๑	๑๖๙	๑๑.๐๐
อาชีวะและพาณิชย	๒๑๗	๘.๐๔	๖	๒.๑๑	๒๑	๕.๓๙	๔๘	๙.๓๙	๑๔๒	๙.๒๔
ม.ศ.๔-๕	๑๗๔	๖.๖๓	๑๔	๔.๙๑	๒๒	๖.๐๖	๒๘	๕.๕๘	๑๑๐	๗.๔๙
ม.ศ.๑ - ๓	๔๒๒	๑๕.๖๔	๔๐	๑๔.๐๔	๖๗	๑๘.๔๖	๘๓	๑๖.๒๔	๒๓๒	๑๕.๑๐
ป. ๕ - ๗	๒๔๗	๙.๑๕	๒๔	๑๐.๑๘	๓๒	๘.๘๑	๕๐	๙.๗๘	๑๓๖	๘.๘๕
ป. ๑ - ๔	๔๐๙	๑๕.๑๕	๗๔	๒๕.๙๖	๗๔	๒๐.๓๙	๗๔	๑๔.๕๘	๑๘๗	๑๒.๑๗
ไม่ได้เรียน	๔๔	๑.๖๓	๘	๒.๘๑	๘	๒.๒๐	๘	๑.๕๗	๒๐	๑.๓๐
ไม่ตอบ	๔๓๙	๑๖.๒๘	๘๑	๒๘.๕๒	๖๘	๑๘.๗๓	๑๑๕	๒๒.๕๐	๑๗๕	๑๑.๓๙
รวม	๒,๖๔๕	๑๐๐.๐๐	๒๘๕	๑๐๐.๐๐	๓๖๓	๑๐๐.๐๐	๕๑๑	๑๐๐.๐๐	๑,๕๓๖	๑๐๐.๐๐

๑.๒.๔ ระดับการศึกษา

ระดับการศึกษาของผู้อยู่อาศัยในอำเภอ เมืองนนทบุรีที่มีอายุมากกว่า ๑๐ ปีขึ้นไปที่ตก เป็นตัวอย่างจำนวน ๒,๖๔๕ คน ปรากฏว่า ส่วนใหญ่คือร้อยละ ๑๕.๗๕ มีการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมาคือร้อยละ ๑๕.๖๔ มีการศึกษาระดับ ม.ศ.๑ - ม.ศ. ๓ และอีกร้อยละ ๑๕.๑๔ มีการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ ๔ และเมื่อเปรียบเทียบตามระดับรายได้พบว่า ผู้อยู่อาศัยที่มีรายได้มากกว่า ๖,๐๐๐ บาท/เดือนขึ้นไป มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด ส่วนผู้มีรายได้ระหว่าง ๔,๐๐๐ - ๖,๐๐๐ บาท/เดือน มีการศึกษาระดับ ม.ศ. ๑ - ม.ศ.๓ มากที่สุด และผู้มีรายได้ต่ำกว่า ๔,๐๐๐ บาท/เดือนลงไป มีการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ ๔ มากที่สุด (ดูตารางที่ ๕๔)

๑.๒.๖ ภูมิลำเนาเดิมของหัวหน้าครัวเรือน

หัวหน้าครัวเรือนที่อยู่อาศัยในอำเภอ เมืองนนทบุรีถึงร้อยละ ๖๔.๕๑ มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ต่างจังหวัด รองลงมาคือร้อยละ ๒๓.๕๑ มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพฯ และอีกร้อยละ ๑๑.๕๔ มีภูมิลำเนาเดิมอยู่จังหวัดนนทบุรี เมื่อเปรียบเทียบตามระดับรายได้พบว่า หัวหน้าครัวเรือนของทุกระดับรายได้ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ต่างจังหวัดมาก่อน (ดูตารางที่ ๖๐)

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๖๐ ภูมิลำเนาเดิมของหัวหน้าครัวเรือนที่อยู่ในอำเภอ เมืองนนทบุรี

ภูมิลำเนาเดิม	ระดับรายได้ (บาท/เดือน)									
	รวม		น้อยกว่า ๒๕๐๐		๒๕๐๐-๔๐๐๐		๔๐๐๐-๖๐๐๐		มากกว่า ๖๐๐๐	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
กรุงเทพฯ	๑๓๔	๒๓.๕๑	๑๔	๒๑.๘๘	๒๐	๒๒.๗๓	๒๕	๒๓.๓๖	๗๕	๒๔.๑๒
ต่างจังหวัด	๓๗๐	๖๔.๔๑	๔๐	๖๒.๕๐	๕๐	๕๖.๘๒	๖๖	๖๑.๖๘	๒๑๔	๖๘.๘๑
จ.นนทบุรี	๖๒	๑๐.๘๘	๑๐	๑๕.๖๓	๑๗	๑๘.๓๒	๑๕	๑๔.๐๒	๒๐	๖.๕๓
ต่างประเทศ	๕	๐.๗๐	-	-	๑	๑.๑๔	๑	๐.๙๓	๒	๐.๖๔
รวม	๕๗๐	๑๐๐.๐๐	๖๔	๑๐๐.๐๐	๘๘	๑๐๐.๐๐	๑๐๗	๑๐๐.๐๐	๓๑๑	๑๐๐.๐๐

๑.๒.๗ สถานที่อยู่อาศัยก่อนย้ายเข้ามาอยู่ในอำเภอ เมืองนนทบุรีของหัวหน้าครัวเรือนจากการออกแบบสอบถามพบว่า (ดูตารางที่ ๖๑ และ ๖๒) หัวหน้าครัวเรือนถึงร้อยละ ๖๑.๐๕ ย้ายมาจากกรุงเทพฯ รองลงมาคือร้อยละ ๑๖.๘๔ ย้ายมาจากต่างจังหวัด และอีกร้อยละ ๑๐.๓๕ ย้ายมาจากอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดนนทบุรี มีเพียงร้อยละ ๑๑.๕๔ เท่านั้นที่มีถิ่นฐานเดิมอยู่ในอำเภอ เมืองนนทบุรี โดยผู้ที่ย้ายเข้ามาจากกรุงเทพฯ ต่างจังหวัด และอำเภออื่น ๆ ของจังหวัดนนทบุรี รวมทั้งผู้ที่อยู่ในอำเภอ เมืองนนทบุรีเอง ส่วนใหญ่เป็นผู้มีรายได้สูงทั้งสิ้น

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้อยู่อาศัยที่มีรายได้ต่างกันพบว่า ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่ของทุกระดับรายได้ เป็นผู้ย้ายมาจากกรุงเทพฯ

สำหรับผู้ที่ย้ายมาจากกรุงเทพฯ นั้น (ดูตารางที่ ๖๓) ส่วนใหญ่ย้ายมาจากเขตดุสิต รองลงมาคือพญาไท บางกอกน้อย บางเขน และพระนคร โดยมีอัตราส่วนร้อยละ ๓๔.๔๔, ๑๓.๒๒, ๑๑.๔๔, ๘.๕๑ และ ๘.๓๓ ตามลำดับ จึงกล่าวได้ว่าผู้อยู่อาศัยในอำเภอ เมืองนนทบุรี ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ย้ายมาจากเขตเมืองชั้นในของกรุงเทพฯ (ดูตารางที่ ๖๔) ซึ่งอยู่ใกล้เคียงกับอำเภอ เมืองนนทบุรีนั่นเอง

ตารางที่ ๖๑ สถานที่อยู่อาศัยก่อนย้าย เข้ามาอยู่ในอำเภ เมืองนนทบุรีของ
หัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามระดับรายได้

สถานที่อยู่อาศัย ก่อนย้าย เข้าอยู่ ใน อ. เมือง นนทบุรี	รวม		ระดับรายได้							
			น้อยกว่า ๒๕๐๐		๒๕๐๐-๔๐๐๐		๔๐๐๐-๖๐๐๐		มากกว่า ๖๐๐๐	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
กรุงเทพฯ	๓๔๘	๖๑.๐๕	๒๗	๔๒.๑๘	๕๖	๖๓.๖๘	๖๑	๕๗.๐๑	๒๐๔	๖๕.๕๘
ต่างจังหวัด	๕๖	๑๖.๘๔	๑๒	๑๘.๗๕	๘	๘.๐๘	๑๘	๑๗.๗๖	๕๗	๑๘.๓๓
จ.นนทบุรียกเว้น อ.เมืองนนทบุรี	๕๘	๑๐.๓๕	๔	๑๔.๐๖	๑๓	๑๔.๗๗	๑๑	๑๐.๒๘	๒๖	๘.๓๖
อ.เมืองนนทบุรี	๖๖	๑๑.๕๘	๑๖	๒๕.๐๐	๑๑	๑๒.๕๐	๑๖	๑๕.๘๕	๒๓	๗.๕๐
ต่างประเทศ	๑	๐.๑๘	-	-	-	-	-	-	๑	๐.๓๒
รวม	๕๗๐	๑๐๐.๐๐	๖๔	๑๐๐.๐๐	๘๘	๑๐๐.๐๐	๑๐๗	๑๐๐.๐๐	๓๑๑	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๖๒ โครงสร้างรายได้ของผู้ย้ายเข้ามาจากสถานที่ต่าง ๆ
รวมทั้งผู้ที่อยู่ในอำเภ เมืองนนทบุรีเอง

สถานที่อยู่อาศัย ก่อนย้าย เข้าอยู่ ใน อ. เมือง นนทบุรี	รวม		ระดับรายได้							
			น้อยกว่า ๒๕๐๐		๒๕๐๐-๔๐๐๐		๔๐๐๐-๖๐๐๐		มากกว่า ๖๐๐๐	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
กรุงเทพฯ	๓๔๘	๑๐๐.๐๐	๒๗	๗.๗๖	๕๖	๑๖.๐๘	๖๑	๑๗.๕๓	๒๐๔	๕๘.๖๒
ต่างจังหวัด	๕๖	๑๐๐.๐๐	๑๒	๑๒.๕๐	๘	๘.๓๓	๑๘	๑๘.๗๖	๕๗	๕๘.๓๘
จ.นนทบุรียกเว้น อ.เมืองนนทบุรี	๕๘	๑๐๐.๐๐	๔	๑๕.๒๕	๑๓	๒๒.๐๓	๑๑	๑๘.๖๘	๒๖	๔๕.๐๗
อ.เมืองนนทบุรี	๖๖	๑๐๐.๐๐	๑๖	๒๔.๒๔	๑๑	๑๖.๖๗	๑๖	๒๔.๒๔	๒๓	๓๕.๘๕
ต่างประเทศ	๑	๑๐๐.๐๐	-	-	-	-	-	-	๑	๑๐๐.๐๐
รวม	๕๗๐	๑๐๐.๐๐	๖๔	๑๑.๒๓	๘๘	๑๕.๕๕	๑๐๗	๑๘.๗๗	๓๑๑	๕๕.๕๖

ตารางที่ ๖๓ สถานที่อยู่อาศัยเดิมซึ่งอยู่ในเขตกรุงเทพฯ

สถานที่	จำนวน	
	ราย	ร้อยละ
เขตพระนคร	๒๔	๘.๓๓
เขตดุสิต	๑๓๔	๓๙.๙๔
เขตบางเขน	๓๑	๘.๙๑
เขตพญาไท	๔๖	๑๓.๒๒
เขตบางรัก	๗	๒.๐๑
เขตป้อมปราบ	๔	๑.๑๙
เขตยานนาวา	๓	๐.๘๖
เขตสัมพันธวงศ์	๑	๐.๒๙
เขตพระโขนง	๑๐	๒.๘๗
เขตบางกะปิ	๘	๒.๓๐
เขตธนบุรี	๕	๑.๔๙
เขตคลองสาน	๙	๒.๕๙
เขตบางกอกใหญ่	๑๑	๓.๑๖
เขตบางกอกน้อย	๔๐	๑๑.๙๔
เขตภาษีเจริญ	๕	๑.๔๙
รวม	๓๔๘	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๖๔ จำแนกอำเภอในกรุงเทพมหานครโดยปัจจัยทางเศรษฐกิจ
สังคม และ ประชากร

การกระจายของ อำเภอ	นครกรุง เทพฯ เดิม	นครธนบุรี เดิม	นนทบุรี	สมุทรปราการ
ที่ตั้ง เขตชั้นใน	พระนคร ดุสิต บางรัก ป้อมปราบฯ พญาไท ยานนาวา สัมพันธวงศ์ บางเขน พระโขนง	ธนบุรี คลองสาน บางกอกใหญ่ บางกอกน้อย ภาษีเจริญ		
เขตชั้นนอก	บางกะปิ มีนบุรี ลาดกระบัง หนองจอก	ตลิ่งชัน บางขุนเทียน ราษฎร์บูรณะ หนองแขม	อ. เมือง ไทรน้อย บางกรวย บางบัวทอง บางใหญ่ ปากเกร็ด	อ. เมือง บางโพ บางพลี พระประแดง

ที่มาของข้อมูล "การศึกษาในกรุงเทพมหานคร" หน้า ๒๑๗ การเติบโตของชุมชน

ในภาคกรุงเทพมหานคร จัดพิมพ์โดย หน่วยวิจัย สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย ๒๕๑๔

๑.๓ ด้านเศรษฐกิจ

๑.๓.๑ ระดับรายได้ ระดับรายได้ของผู้อยู่อาศัยในอำเภอเมืองนนทบุรี

กระจายอยู่ระหว่างน้อยกว่า ๒,๐๐๐ - มากกว่า ๓๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน คิดเป็นรายได้เฉลี่ยประมาณ ๔,๒๕๐ บาท/เดือน สามารถจำแนกตามเกณฑ์ของการเคหะแห่งชาติได้ ๔ กลุ่มดังนี้ (ดูตารางที่ ๖๕)

ตารางที่ ๖๕ แสดงระดับรายได้ของครัวเรือนในอำเภอเมืองนนทบุรี

ระดับรายได้ (บาท/เดือน)	จำนวน	
	ราย	ร้อยละ
น้อยกว่า ๒,๕๐๐	๖๔	๑๑.๒๓
๒,๕๐๐ - ๔,๐๐๐	๔๘	๑๕.๔๔
๔,๐๐๐ - ๖,๐๐๐	๑๐๗	๑๘.๗๗
มากกว่า ๖,๐๐๐	๓๑๑	๕๔.๕๖
รวม	๕๓๐	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๖๕ จะเห็นได้ว่าผู้อยู่อาศัยเกินกว่าครึ่งหนึ่ง มีรายได้มากกว่า ๖,๐๐๐ บาทต่อเดือนขึ้นไป แสดงว่าผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่มีฐานะค่อนข้างดี และ

* การจำแนกประเภทรายได้

- ประเภทรายได้ ก. ต่ำกว่า ๒,๕๐๐ บาทต่อเดือน
 ประเภทรายได้ ข. รายได้ ๒,๕๐๐ - ๔,๐๐๐ บาทต่อเดือน
 ประเภทรายได้ ค. รายได้ ๔,๐๐๐ - ๖,๐๐๐ "
 ประเภทรายได้ ง. รายได้สูงกว่า ๖,๐๐๐ "

ที่มา : การเคหะแห่งชาติ

เมื่อเทียบกับระดับรายได้ของประชากรโดยเฉลี่ยทั้งหมดในกรุงเทพฯ พบว่าผู้อยู่อาศัยในอำเภอเมืองนนทบุรีกว่าร้อยละ ๗๐ มีรายได้สูงกว่า ๔,๐๐๐ บาทต่อเดือน จัดเป็นบุคคลซึ่งอยู่ใน ๑๖% ของคนในกรุงเทพฯ ดังตารางแสดงการจำแนกรายได้ต่อครอบครัวในภาคกรุงเทพมหานคร (ดูตารางที่ ๖๖)

ตารางที่ ๖๖ การจำแนกรายได้ต่อครอบครัวในภาคกรุงเทพมหานคร ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๑ - ๒๕๑๒

รายได้ต่อปี (บาท)	รายได้ต่อเดือน (บาท)	ร้อยละของครอบครัว
ต่ำกว่า ๖,๐๐๐	ต่ำกว่า ๕๐๐	๑.๗๕
๖,๐๐๐ - ๘,๙๙๙	๕๐๐ - ๗๔๙	๔.๓๗
๘,๐๐๐ - ๑๑,๙๙๙	๗๕๐ - ๙๙๙	๘.๕๖
๑๒,๐๐๐ - ๑๔,๙๙๙	๑,๐๐๐ - ๑,๒๔๙	๑๐.๑๔
๑๕,๐๐๐ - ๑๗,๙๙๙	๑,๒๕๐ - ๑,๔๙๙	๙.๗๖
๑๘,๐๐๐ - ๒๓,๙๙๙	๑,๕๐๐ - ๑,๙๙๙	๑๙.๔๗
๒๔,๐๐๐ - ๒๙,๙๙๙	๒,๐๐๐ - ๒,๔๙๙	๑๒.๒๖
๓๐,๐๐๐ - ๓๕,๙๙๙	๒,๕๐๐ - ๒,๙๙๙	๗.๘๘
๓๖,๐๐๐ - ๔๗,๙๙๙	๓,๐๐๐ - ๓,๙๙๙	๙.๐๗
๔๘,๐๐๐ - ๕๙,๙๙๙	๔,๐๐๐ - ๕,๙๙๙	๕.๕๔
๖๐,๐๐๐ และมากกว่า	๕,๐๐๐ และมากกว่า	๑๐.๕๐

ที่มา : Verachai Chayachinda and others, Overview of Housing Conditions and Housing Needs (Bangkok : Thammasat University, 1971) p.36.

๑.๓.๒ อาชีพหลักของบุคคลในครัวเรือน

จากการออกแบบสอบถามผู้อยู่อาศัยในย่านเกอ เมืองนนทบุรี ที่ประกอบอาชีพจำนวน ๑,๕๐๗ คนพบว่า (ดูตารางที่ ๖๗) ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ รองลงมาคือ ทำงานเอกชน อื่น ๆ แม่บ้าน ประกอบธุรกิจส่วนตัว งานรัฐวิสาหกิจ และรับบำนาญ โดยมีอัตราส่วนร้อยละ ๒๔.๘๙, ๒๓.๓๙, ๑๗.๓๐, ๑๔.๕๔, ๘.๖๐, ๕.๔๕ และ ๑.๕๒ ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบตามระดับรายได้พบว่า ครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่า ๒,๕๐๐ บาทต่อเดือน มีอัตราร้อยละของแม่บ้านสูงสุด รองลงมาคือ ผู้รับจ้างเอกชนและธุรกิจส่วนตัว ซึ่งส่วนใหญ่ได้แก่ การรับจ้างใช้แรงงานทั่วไป หรือทำการค้าจำพวกแผงลอยในตลาดสดของเทศบาล เมืองนนทบุรี ส่วนระดับรายได้ ๒,๕๐๐ - ๔,๐๐๐ บาทต่อเดือน ยังคงมีจำนวนแม่บ้านในอัตราที่สูง รองลงมาคืออาชีพรับราชการและรับจ้างเอกชน สำหรับรายได้มากกว่า ๔,๐๐๐ บาทขึ้นไป ปรากฏว่าอาชีพรับราชการมีอัตราสูงสุด รองลงมาคือรับจ้างเอกชน ในระดับรายได้นี้ จำนวนแม่บ้านลดลงเนื่องจากส่วนนี้ใหญ่ออกไปประกอบอาชีพอื่นนอกบ้าน ขณะเดียวกันบุคคลที่จัดอยู่ในอาชีพอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ ลูกจ้าง หรือญาติผู้ใหญ่ที่ทำหน้าที่ดูแลบ้าน จะมีจำนวนมากขึ้นกว่าในระดับรายได้ต่ำกว่า ๔,๐๐๐ บาทต่อเดือนลงไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๒๗ แสดงอาชีพหลักของบุคคลในครัวเรือนจำแนกตามระดับรายได้

อาชีพ	รวม		ระดับรายได้							
			น้อยกว่า ๒๕๐๐		๒๕๐๐-๔๐๐๐		๔๐๐๐-๖๐๐๐		มากกว่า ๖,๐๐๐	
	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ
รับราชการ	๔๕๑	๒๘.๘๘	๑๗	๑๑.๖๔	๔๒	๒๓.๑๑	๔๐	๒๗.๗๘	๓๙๒	๓๒.๓๔
รัฐวิสาหกิจ	๑๐๔	๕.๕๕	๘	๕.๕๘	๘	๓.๕๖	๑๘	๕.๕๖	๗๐	๕.๗๘
รับจ้างเอกชน	๕๔๖	๒๓.๓๘	๒๔	๑๕.๘๖	๔๔	๑๙.๕๖	๖๖	๒๐.๓๗	๓๐๗	๒๕.๓๓
ธุรกิจส่วนตัว	๑๖๔	๘.๖๐	๒๔	๑๖.๕๔	๓๑	๑๓.๗๘	๓๓	๑๐.๑๙	๗๖	๖.๗๑
รับบำนาญ	๒๗	๑.๕๒	๓	๒.๐๕	๔	๑.๗๘	๒	๐.๖๒	๑๘	๑.๕๔
แม่บ้าน	๒๘๕	๑๔.๘๕	๔๒	๒๘.๗๗	๕๖	๒๔.๘๘	๖๐	๑๘.๕๒	๑๒๗	๑๐.๕๘
อื่น ๆ	๓๓๐	๑๗.๓๐	๒๓	๑๕.๗๕	๓๐	๑๓.๓๓	๕๕	๑๖.๕๘	๒๒๒	๑๘.๓๒
รวม	๑,๕๐๗	๑๐๐.๐๐	๑๔๖	๑๐๐.๐๐	๒๒๕	๑๐๐.๐๐	๓๒๔	๑๐๐.๐๐	๑,๒๑๒	๑๐๐.๐๐

๑.๔ ลักษณะความสัมพันธ์ของผู้อยู่อาศัยในอำเภอ เมืองนนทบุรีที่มีต่อกรุงเทพฯ

เนื่องจากอำเภอ เมืองนนทบุรีและกรุงเทพฯ มีอาณาเขตต่อเนื่องถึงกันได้สะดวก ผู้อยู่อาศัยในอำเภอ เมืองนนทบุรีจึงมีการติดต่อสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดกับกรุงเทพฯ เพื่อประกอบกิจกรรมด้านต่าง ๆ ดังนี้

๑.๔.๑ แหล่งงาน

จากการสำรวจแหล่งงานของผู้อยู่อาศัยในอำเภอ เมืองนนทบุรี จำนวน ๑,๒๖๕ คนพบว่า ผู้อยู่อาศัยถึงร้อยละ ๗๒.๐๒ มีแหล่งงานอยู่ในกรุงเทพฯ มีเพียงร้อยละ ๑๘.๓๕ ที่มีแหล่งงานอยู่ในจังหวัดนนทบุรีที่เหลืออีกร้อยละ ๙.๑๑ มีแหล่งงานอยู่ต่างจังหวัดและต่างประเทศ และเมื่อเปรียบเทียบตามระดับรายได้ จะเห็นได้ว่าไม่แตกต่างกัน คือ ส่วนใหญ่มีแหล่งงานอยู่ในกรุงเทพฯทั้งสิ้น (ดูตารางที่ ๖๘)

ตารางที่ ๖๘ แสดงแหล่งงานของผู้อยู่อาศัยในอำเภอเมืองนนทบุรีจำแนกตามระดับรายได้

สถานที่	รวม		ระดับรายได้							
			น้อยกว่า ๒๕๐๐		๒๕๐๐-๔๐๐๐		๔๐๐๐-๖๐๐๐		มากกว่า ๖๐๐๐	
	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ
กรุงเทพฯ	๔๑๑	๗๒.๐๒	๔๑	๕๒.๕๖	๘๘	๖๕.๑๘	๑๔๘	๗๑.๕๐	๖๓๔	๗๕.๐๓
จ.นนทบุรี	๒๓๓	๑๘.๗๔	๓๒	๕๑.๐๓	๓๗	๒๗.๔๑	๕๐	๑๘.๓๒	๑๒๘	๑๕.๑๔
ต่างจังหวัด	๔๕	๓.๕๖	-	-	๓	๒.๒๒	๔	๕.๓๕	๓๓	๓.๘๑
ต่างประเทศ	๗	๐.๕๕	-	-	๑	๐.๗๔	-	๐.๓๖	๖	๐.๗๑
ไม่ทราบ	๖๕	๕.๑๔	๕	๖.๕๑	๖	๔.๔๔	๑๐	๒.๑๘	๔๕	๕.๓๓
รวม	๑,๒๖๕	๑๐๐.๐๐	๗๘	๑๐๐.๐๐	๑๓๕	๑๐๐.๐๐	๒๐๗	๑๐๐.๐๐	๘๔๕	๑๐๐.๐๐

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๖๔ แสดงการกระจายตัวของแหล่งงานในเขตกรุงเทพฯ และ
จังหวัดนนทบุรีของผู้อยู่อาศัยในอำเภอเมืองนนทบุรี

สถานที่	จำนวน	
	คน	ร้อยละ
เขตพระนคร	๑๗๒	๑๔.๔๘
เขตดุสิต	๒๒๒	๑๘.๓๔
เขตพญาไท	๑๕๐	๑๓.๐๗
เขตบางเขน	๑๐๘	๘.๘๑
เขตบางรัก	๓๔	๒.๘๖
เขตป้อมปราบ	๖	๐.๕๒
เขตยานนาวา	๕	๐.๔๔
เขตสัมพันธวงศ์	๑๐	๐.๘๓
เขตพระโขนง	๔๐	๓.๔๘
เขตธนบุรี	๑๐	๐.๘๓
เขตคลองสาน	๗	๐.๖๑
เขตบางกอกน้อย	๒๘	๒.๔๔
เขตบางกอกใหญ่	-	-
เขตภาษีเจริญ	๔	๐.๓๔
เขตชั้นนอกของกรุงเทพฯ	๕๑	๔.๒๕
อยู่ในกรุงเทพฯ แต่ไม่ทราบเขตไหน	๖๔	๕.๓๓
อำเภอเมืองนนทบุรี	๒๐๘	๑๘.๑๒
อำเภออื่น ๆ ในจังหวัดนนทบุรี	๒๔	๒.๐๓
รวม	๑,๑๘๘	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๗๐ แสดงการกระจายตัวของแหล่งงานของผู้อยู่อาศัยใน
อำเภอเมืองนนทบุรีจำแนกตามประเภทของงาน

สถานที่	รวม		ประเภทของงาน							
			รับราชการ		รัฐวิสาหกิจ		รับจ้างเอกชน		ธุรกิจส่วนตัว	
	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ
เขตพระนคร	๑๗๒	๑๐๐.๐๐	๑๒๕	๗๒.๖๗	๒	๑.๑๖	๓๔	๒๒.๐๔	๙	๕.๑๗
เขตดุสิต	๒๒๒	๑๐๐.๐๐	๑๒๐	๕๔.๐๕	๒๒	๙.๙๑	๗๑	๓๑.๙๔	๙	๔.๐๕
เขตพญาไท	๑๕๐	๑๐๐.๐๐	๖๔	๔๒.๐๐	๑๒	๘.๐๐	๖๔	๔๒.๐๐	-	-
เขตบางเขน	๑๐๔	๑๐๐.๐๐	๖๐	๕๘.๖๖	๑๖	๑๕.๓๘	๓๐	๒๘.๗๘	๒	๑.๙๒
เขตบางรัก	๓๕	๑๐๐.๐๐	๕	๑๔.๒๘	๒	๕.๗๑	๒๗	๗๗.๐๑	-	-
เขตป้อมปราบ	๖	๑๐๐.๐๐	๑	๑๖.๖๗	๒	๓๓.๓๓	๓	๕๐.๐๐	-	-
เขตยานนาวา	๕	๑๐๐.๐๐	๓	๖๐.๐๐	-	-	๒	๔๐.๐๐	-	-
เขตสัมพันธวงศ์	๑๐	๑๐๐.๐๐	๕	๕๐.๐๐	๒	๒๐.๐๐	๒	๒๐.๐๐	๑	๑๐.๐๐
เขตพระโขนง	๕๐	๑๐๐.๐๐	๑๓	๒๖.๕๐	๕	๑๐.๐๐	๓๒	๖๔.๕๐	-	-
เขตธนบุรี	๑๐	๑๐๐.๐๐	๓	๓๐.๐๐	-	-	๗	๗๐.๐๐	-	-
เขตคลองสาน	๗	๑๐๐.๐๐	๕	๗๑.๔๓	-	-	๒	๒๘.๕๖	-	-
เขตบางกอกน้อย	๒๔	๑๐๐.๐๐	๑๒	๕๐.๐๐	๑	๔.๑๗	๑๑	๔๕.๘๓	๑	๔.๑๗
เขตบางกอกใหญ่	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
เขตภาษีเจริญ	๕	๑๐๐.๐๐	๑	๒๐.๐๐	-	-	๒	๔๐.๐๐	๑	๒๐.๐๐
เขตชั้นนอกของกรุงเทพฯ	๕๑	๑๐๐.๐๐	๑๗	๓๓.๓๓	๕	๙.๘๐	๒๙	๕๖.๘๐	๑	๑.๙๖
อยู่ในกรุงเทพฯแต่ไม่ทราบว่าเขตไหน	๖๕	๑๐๐.๐๐	๑๗	๒๖.๕๐	-	-	๓๕	๕๔.๐๐	๑๓	๒๐.๐๐
อำเภอเมืองนนทบุรี	๒๐๔	๑๐๐.๐๐	๕๗	๒๗.๙๐	๒๐	๙.๘๐	๓๖	๑๗.๖๐	๑๑	๕.๓๙
อำเภออื่น ๆ ในจ.นนทบุรี	๒๕	๑๐๐.๐๐	๑๐	๔๐.๐๐	๑๑	๔๔.๐๐	๓	๑๒.๐๐	๑	๔.๐๐
รวม	๑,๑๕๕	๑๐๐.๐๐	๕๖๑	๔๘.๕๓	๑๐๓	๘.๘๗	๓๕๕	๓๐.๗๖	๑๓๐	๑๑.๓๖

จากตารางที่ ๖๔ เห็นได้ว่าผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่มีแหล่งงานอยู่ในเขตคูสิต รองลงมาคืออำเภอเมืองนนทบุรี เขตพระนคร เขตพญาไท และเขตบางเขน โดยมีอัตราร้อยละ ๑๔.๓๔ ๑๘.๑๒, ๑๔.๘๘, ๑๓.๐๗ และ ๘.๔๑ ตามลำดับ จึงกล่าวได้ว่าผู้อยู่อาศัยถึงร้อยละ ๗๔.๕๒ มีแหล่งงานกระจายอยู่ในเขตใกล้เคียงหรืออยู่ในอำเภอเมืองนนทบุรีนั่นเอง โดยส่วนใหญ่มิอาจหาราชการเป็นสำคัญ (ดูตารางที่ ๗๐)

๑.๔.๒ สถานศึกษา

สถานศึกษาของบุตรหลานที่มีอายุตั้งแต่ ๔ ปีขึ้นไป ซึ่งอยู่ในครัวเรือนที่ตกเป็นตัวอย่างในการสำรวจครั้งนี้ จำนวน ๑,๐๑๔ คน พบว่า (ดูตารางที่ ๗๑) ส่วนใหญ่คือร้อยละ ๔๔.๔๗ มีสถานศึกษาอยู่ในเขตกรุงเทพฯ รองลงมาคือร้อยละ ๓๖.๓๕ มีสถานศึกษาอยู่ในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี มีเพียงร้อยละ ๐.๓๔ เท่านั้นที่อยู่จังหวัดอื่น นอกเหนือจากนี้ และเมื่อพิจารณาตามระดับชั้นที่ศึกษาปรากฏว่าในระดับอนุบาลถึงประถมปลาย นักเรียนส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี ส่วนระดับมัธยมขึ้นไปจนถึงสูงกว่าระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่เดินทางไปศึกษาในเขตกรุงเทพฯ

สำหรับการกระจายตัวของสถานศึกษาในเขตกรุงเทพฯ และจังหวัดนนทบุรี (ดูตารางที่ ๗๒) จะเห็นได้ว่าผู้อยู่ในวัยเรียนส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในสถานศึกษา ซึ่งกระจายตัวอยู่ในเขตต่าง ๆ ดังนี้คือ อำเภอเมืองนนทบุรี เขตคูสิต บางกะปิ พญาไท บางเขน และพระนคร โดยมีอัตราร้อยละ ๓๓.๖๓, ๑๖.๗๒, ๑๐.๖๘, ๖.๔๒, ๖.๓๓ และ ๖.๒๓ ตามลำดับ จึงอาจกล่าวได้ว่า แหล่งของสถานศึกษาที่สำคัญของผู้อยู่ในวัยเรียน ซึ่งอยู่อาศัยในอำเภอเมืองนนทบุรีคือ กรุงเทพฯ โดยส่วนใหญ่มีแนวโน้มเลือกเรียนในเขตที่อยู่ใกล้บ้าน จะเห็นได้จากร้อยละ ๘๐.๕๑ ของผู้ที่กำลังศึกษา ได้ศึกษาอยู่ในเขตอำเภอเมืองนนทบุรีและเขตต่าง ๆ ของกรุงเทพฯ ที่อยู่ใกล้เคียงอำเภอเมืองนนทบุรี ซึ่งสะดวกต่อการเดินทางและใช้เวลาไม่นานนัก

ตารางที่ ๗๑ แสดงการกระจายตัวของสถานศึกษาจำแนกตามระดับการศึกษา

สถานที่	รวม		ระดับการศึกษา																	
			อนุบาล		ป. ๑ - ๔		ป. ๕ - ๗		มศ. ๑-๓		มศ. ๔ - ๕		อาชีวะ-พาณิชย		วิทยาลัย		ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี	
	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ
กรุงเทพฯ	๕๖๓	๕๕.๔๗	๓๐	๓๗.๘๗	๖๔	๓๓.๘๖	๖๐	๓๖.๓๖	๗๔	๔๖.๗๕	๕๒	๕๑.๕๔	๗๔	๗๕.๕๑	๒๔	๔๐.๖๓	๑๗๐	๔๖.๐๕	๕	๑๐๐.๐๐
จ.นนทบุรี	๓๖๔	๓๖.๓๕	๕๔	๖๒.๐๓	๑๒๐	๖๓.๕๔	๕๕	๕๖.๗๕	๖๗	๓๔.๖๕	๓๑	๓๐.๖๔	๔	๔.๑๖	-	-	-	-	-	-
ต่างจังหวัด	๕	๐.๓๔	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	๕	๒.๒๖	-	-
ไม่ทราบ	๗๔	๗.๗๔	-	-	๕	๒.๖๕	๑๑	๖.๖๗	๒๓	๑๓.๖๑	๑๔	๑๗.๘๒	๑๖	๑๖.๓๓	๓	๕.๓๕	๓	๑.๖๕	-	-
รวม	๑,๐๑๕	๑๐๐.๐๐	๗๔	๑๐๐.๐๐	๑๔๔	๑๐๐.๐๐	๑๖๕	๑๐๐.๐๐	๑๖๔	๑๐๐.๐๐	๑๐๖	๑๐๐.๐๐	๔๔	๑๐๐.๐๐	๓๒	๑๐๐.๐๐	๑๗๗	๑๐๐.๐๐	๕	๑๐๐.๐๐

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๗๒ แสดงการกระจายตัวของสถานศึกษาใน เขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรีจำแนกตามระดับการศึกษา

สถานที่	ระดับการศึกษา																			
	รวม		อนุบาล		ป. ๑ - ๔		ป. ๕ - ๗		มศ. ๑ - ๓		มศ. ๔ - ๕		อาชีวะ-พาณิชย์		วิทยาลัย		ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี	
	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ
เขตพระนคร	๖๓	๖.๒๓	๑	๑.๒๗	๖	๓.๑๗	๔	๓.๐๓	๑๑	๖.๔๑	๑๗	๑๖.๕๓	๗	๗.๑๔	-	-	๑๖	๔.๒๔	-	-
เขตดุสิต	๑๖๔	๑๖.๗๒	๑๓	๑๖.๔๖	๓๔	๑๗.๔๔	๓๒	๑๔.๓๔	๓๔	๒๐.๗๑	๑๑	๑๐.๕๔	๒๖	๒๖.๕๓	๑๔	๔๖.๖๔	-	-	-	-
เขตพญาไท	๗๐	๖.๙๖	๒	๒.๕๓	๔	๒.๑๖	๓	๑.๕๖	๔	๔.๓๓	๔	๗.๕๖	๑๓	๑๓.๒๗	๔	๒๔.๐๐	๑๔	๑๐.๕๔	๔	๘๐.๐๐
เขตบางเขน	๖๔	๖.๓๓	๗	๔.๙๖	๑๐	๔.๒๔	๔	๔.๔๔	๑๑	๖.๕๑	๔	๔.๔๔	๔	๔.๑๖	-	-	๑๓	๗.๕๑	๑	๒๐.๐๐
เขตบางรัก	๒	๐.๒๐	๑	๑.๒๗	-	-	-	-	๑	๐.๕๔	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
เขตป้อมปราบ	๑	๐.๑๐	-	-	-	-	๑	๐.๖๑	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
เขตยานนาวา	๒	๐.๒๐	-	-	-	-	-	-	๑	๐.๕๔	๑	๑.๐๖	-	-	-	-	-	-	-	-
เขตสัมพันธวงศ์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
เขตพระโขนง	๗	๐.๖๘	-	-	๑	๐.๕๓	๑	๐.๖๑	-	-	-	-	๑	๑.๐๖	๒	๖.๖๔	๒	๑.๑๖	-	-
เขตบางกะปิ	๑๐๔	๑๐.๖๔	-	-	-	-	-	-	๑	๐.๕๔	๑	๐.๕๔	๑	๑.๐๖	-	-	๑๐๔	๖๐.๖๔	-	-
เขตธนบุรี	๕	๐.๕๔	-	-	-	-	๑	๐.๖๑	-	-	-	-	๒	๒.๐๔	๑	๓.๑๓	๑	-	-	-
เขตคลองสาน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
เขตบางกอกน้อย	๓๔	๓.๓๖	๓	๓.๘๐	๔	๔.๗๖	๗	๔.๒๔	๔	๒.๓๗	๑	๐.๕๔	๑๐	๑๐.๒๐	-	-	-	-	-	-
เขตบางกอกใหญ่	๒	๐.๒๐	๑	๑.๒๗	-	-	-	-	-	-	-	-	๑	๑.๐๖	-	-	-	-	-	-
เขตภาษีเจริญ	๓	๐.๓๐	-	-	-	-	-	-	๑	๐.๕๔	๑	๐.๕๔	๑	๑.๐๖	-	-	-	-	-	-
เขตชั้นนอกของกรุงเทพฯ	๒๐	๑.๙๔	๒	๒.๕๓	-	-	-	-	๖	๓.๕๔	๑	๐.๕๔	-	-	-	-	๑๑	๖.๓๖	-	-
ในกรุงเทพฯและโมทราน	๑๓	๑.๒๔	-	-	-	-	๑	๐.๖๑	-	-	๖	๕.๙๔	๓	๓.๐๖	-	-	๓	๑.๗๓	-	-
เขตโหนด																				
อำเภอเมืองนนทบุรี	๓๔๐	๓๓.๖๓	๔๔	๔๔.๗๐	๑๑๔	๖๐.๕๔	๘๖	๔๖.๑๖	๖๐	๓๕.๕๐	๒๔	๒๗.๗๖	๗	๗.๑๔	-	-	-	-	-	-
อำเภออื่น ๆ ในจ.นนทบุรี	๒๔	๒.๔๗	๔	๖.๓๓	๕	๒.๖๔	๔	๔.๔๔	๗	๔.๑๔	๓	๒.๘๗	๑	๑.๐๖	-	-	-	-	-	-
โมทราน	๗๔	๗.๔๑	-	-	๔	๒.๖๔	๑๑	๖.๖๗	๒๓	๑๓.๖๑	๑๔	๑๗.๘๖	๑๖	๑๖.๓๓	๓	๔.๓๔	๓	๑.๗๓	-	-
รวม	๑,๐๑๑	๑๐๐.๐๐	๗๔	๑๐๐.๐๐	๑๔๔	๑๐๐.๐๐	๑๖๔	๑๐๐.๐๐	๑๖๔	๑๐๐.๐๐	๑๐๑	๑๐๐.๐๐	๕๔	๑๐๐.๐๐	๓๖	๑๐๐.๐๐	๑๗๓	๑๐๐.๐๐	๔	๑๐๐.๐๐

๑.๔.๓ การให้บริการด้านต่าง ๆ

การให้บริการด้านต่าง ๆ ของผู้อยู่อาศัยในอำเภอ เมืองนนทบุรี ได้ศึกษาถึงสถานที่จำหน่ายสินค้าประเภท อาหาร เสื้อผ้า และ เครื่องใช้ในครัวเรือนต่าง ๆ ตลอดจนสถานที่ไปรักษาพยาบาลและ ไปพักผ่อนซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๑) สถานที่จ่ายตลาด

พบว่า ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่คือร้อยละ ๗๗.๓๔ จ่ายตลาดในเขต อำเภอ เมืองนนทบุรี ได้แก่ ที่ตลาดสดในเขตเทศบาลเมือง นนทบุรี และร้านค้าใกล้บ้าน ส่วนอีกร้อยละ ๒๐.๑๓ ไปจ่าย ตลาดในเขตกรุงเทพฯ เช่น เขตดุสิตและบางเขน ซึ่งอยู่ใกล้ ที่อยู่อาศัยนั่นเอง และเมื่อเปรียบเทียบในระดับรายได้ต่างกัน จะเห็นได้ว่าไม่แตกต่างกันคือ ส่วนใหญ่นิยมจ่ายตลาดในเขต เทศบาล เมืองนนทบุรี (ดูตารางที่ ๗๓)

ตารางที่ ๗๓ แสดงสถานที่ไปจ่ายตลาดของผู้อยู่อาศัยในอำเภอ เมืองนนทบุรี จำแนกตามระดับรายได้

สถานที่	ระดับรายได้									
	รวม		น้อยกว่า ๒๕๐๐		๒๕๐๐-๔๐๐๐		๔๐๐๐-๖๐๐๐		มากกว่า ๖๐๐๐	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
ร้านค้าใกล้บ้าน	๑๖๗	๒๘.๐๒	๒๔	๓๓.๘๐	๒๘	๓๑.๑๑	๒๔	๒๖.๑๓	๘๖	๒๖.๕๔
ตลาดและร้านในเขตเทศบาลเมืองนนทบุรี	๒๘๔	๔๘.๓๓	๔๑	๕๗.๗๕	๔๑	๔๕.๕๖	๖๓	๕๖.๗๖	๑๔๘	๔๕.๘๘
ตลาดและร้านในเขตกรุงเทพฯ	๑๒๐	๒๐.๑๓	๖	๘.๔๕	๑๘	๒๑.๑๑	๑๗	๑๕.๓๒	๗๘	๒๔.๐๗
อื่น ๆ	๑๔	๒.๕๒	-	-	๒	๒.๒๒	๒	๑.๘๐	๑๑	๓.๕๐
รวม	๔๙๖	๑๐๐.๐๐	๗๑	๑๐๐.๐๐	๙๐	๑๐๐.๐๐	๑๑๑	๑๐๐.๐๐	๓๒๔	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ : ตอบได้มากกว่า ๑ คำตอบ

๒) สถานที่ซื้อเสื้อผ้าและเครื่องใช้

พบว่าผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่คือร้อยละ ๔๗.๐๔ นิยมซื้อเสื้อผ้าและเครื่องใช้ต่าง ๆ จากร้านภายในเขตกรุงเทพฯ มีเพียงร้อยละ ๓๑.๖๑ ที่ซื้อสินค้าเหล่านี้จากเขตอำเภอเมืองนนทบุรี และเมื่อพิจารณาตามระดับรายได้พบว่า ผู้มีรายได้น้อยกว่า ๒,๕๐๐ บาทต่อเดือน นิยมซื้อสินค้าจากเขตเทศบาลเมืองนนทบุรีมากที่สุด ส่วนผู้มีรายได้สูงกว่า ๒,๕๐๐ บาทต่อเดือนขึ้นไป นิยมซื้อจากเขตกรุงเทพฯ เนื่องจากมีแหล่งงานอยู่ในกรุงเทพฯ เมื่อเลิกจากทำงานจึงมักแวะหาซื้อสินค้าต่าง ๆ นอกจากนั้น รสนิยมและความต้องการสินค้าที่มีคุณภาพ ชนิดและประเภทที่แตกต่างกันไป ซึ่งตามร้านค้าในเขตกรุงเทพฯ มีสินค้าให้เลือกได้มากกว่าอำเภอเมืองนนทบุรี ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่ง (ดูตารางที่ ๗๔)

ตารางที่ ๗๔ แสดงสถานที่ไปซื้อเสื้อผ้าและเครื่องใช้ที่จำเป็นต่าง ๆ ของผู้อยู่อาศัยในอำเภอเมืองนนทบุรีจำแนกตามระดับรายได้

สถานที่	ระดับรายได้									
	รวม		น้อยกว่า ๒๕๐๐		๒๕๐๐-๔๐๐๐		๔๐๐๐-๖๐๐๐		มากกว่า ๖๐๐๐	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
ร้านใกล้บ้าน	๔	๑.๘๕	๑	๑.๔๕	๓	๓.๓๓	-	-	๕	๒.๒๘
ร้านในเขตเทศบาลเมืองนนทบุรี	๑๔๕	๒๙.๗๗	๓๗	๕๓.๖๒	๒๕	๒๖.๖๗	๒๕	๒๖.๖๖	๕๕	๒๕.๑๑
ร้านในเขตกรุงเทพฯ	๒๗๘	๕๗.๐๘	๒๕	๕๒.๐๓	๕๕	๖๑.๑๑	๗๕	๖๗.๘๕	๑๒๐	๕๕.๗๕
อื่น ๆ	๕๕	๑๑.๒๕	๒	๒.๙๐	๘	๘.๘๘	๖	๕.๕๐	๓๕	๑๗.๘๑
รวม	๔๘๗	๑๐๐.๐๐	๖๕	๑๐๐.๐๐	๙๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๕	๑๐๐.๐๐	๒๑๕	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ : ตอบได้มากกว่า ๑ คำตอบ

๓) สถานที่ไปรักษาพยาบาล

ผู้อยู่อาศัยในอำเภอเมืองนนทบุรีส่วนใหญ่คือร้อยละ ๓๕.๑๗ ไปพบแพทย์ตามคลินิกซึ่งอยู่ใกล้บ้าน แต่อย่างไรก็ตามในกรณีที่ต้องการใช้บริการจากโรงพยาบาล จะเห็นได้ว่าผู้อยู่อาศัยยังให้ความสำคัญแก่โรงพยาบาลในกรุงเทพฯ มากกว่าในอำเภอเมืองนนทบุรี กล่าวคือ มีผู้ใช้บริการจากโรงพยาบาลในกรุงเทพฯ ถึงร้อยละ ๓๐.๖๓ ในขณะที่ใช้บริการจากโรงพยาบาลในจังหวัดนนทบุรีเพียงร้อยละ ๑๗.๓๔ เท่านั้น เนื่องจากโรงพยาบาลในเขตกรุงเทพฯ มีให้เลือกหลายแห่ง มีมาตรฐานการรักษาพยาบาลสูงกว่า และมีแพทย์ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะโรคมากกว่า (ดูตารางที่ ๗๕)

ตารางที่ ๗๕ แสดงสถานที่ไปรักษาพยาบาลของผู้อยู่อาศัยในอำเภอเมืองนนทบุรี

สถานที่	รวม		ระดับรายได้							
			น้อยกว่า,๕๐๐		๒๕๐๐-๔๐๐๐		๕๐๐๐-๖๐๐๐		มากกว่า,๐๐๐	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
คลินิกใกล้บ้าน	๒๑๗	๓๕.๑๗	๑๔	๒๖.๗๖	๔๑	๔๓.๖๒	๓๕	๒๔.๖๖	๑๒๒	๓๖.๕๓
คลินิกในกรุงเทพฯ	๘๗	๑๔.๑๐	๖	๘.๕๕	๑๔	๑๕.๘๔	๑๖	๑๓.๕๖	๕๑	๑๕.๒๗
โรงพยาบาลในจังหวัดนนทบุรี	๑๐๗	๑๗.๓๔	๒๑	๒๕.๕๘	๑๘	๑๙.๑๕	๒๒	๑๘.๖๕	๔๖	๑๓.๗๗
โรงพยาบาลในกรุงเทพฯ	๑๘๔	๓๐.๖๓	๒๓	๓๒.๓๔	๑๘	๒๐.๒๑	๔๐	๓๓.๕๐	๑๐๗	๓๒.๐๔
อื่น ๆ	๑๗	๒.๗๖	๒	๒.๘๒	๒	๒.๑๓	๕	๔.๒๕	๘	๒.๔๐
รวม	๖๑๗	๑๐๐.๐๐	๗๑	๑๐๐.๐๐	๘๔	๑๐๐.๐๐	๑๑๘	๑๐๐.๐๐	๓๓๕	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ : ตอบได้มากกว่า ๑ คำตอบ

๔) สถานที่พักผ่อน

ผู้อยู่อาศัยถึงร้อยละ ๖๑.๐๒ นิยมพักผ่อนอยู่กับบ้าน แต่ในกรณีที่
จะไปพักผ่อนนอกบ้าน ส่วนมากมักเดินทางเข้าไปหาความบันเทิง
ตามสถานที่ต่าง ๆ ในกรุงเทพฯ เช่น ไปดูภาพยนตร์ หรือซื้อสินค้า
ตามศูนย์การค้าต่าง ๆ ที่มีชื่อเสียงของกรุงเทพฯ และเมื่อ
เปรียบเทียบตามระดับรายได้พบว่า มีความคล้ายคลึงกันคือ
ส่วนใหญ่พักผ่อนอยู่กับบ้าน รองลงไปคือ เดินทางไปเที่ยวพักผ่อน
ในกรุงเทพฯ (ดูตารางที่ ๗๖)

ตารางที่ ๗๖ สถานที่ไปพักผ่อนของผู้อยู่อาศัยในอำเภอเมืองนนทบุรีจำแนก
ตามระดับรายได้

สถานที่	รวม		ระดับรายได้ (บาท/เดือน)							
			น้อยกว่า ๒๕๐๐		๒๕๐๐-๕๐๐๐		๕๐๐๐-๖๐๐๐		มากกว่า ๖๐๐๐	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
อยู่กับบ้าน	๓๗๑	๖๓.๒๐	๔๔	๘๗.๕๐	๖๖	๗๕.๘๖	๗๗	๖๕.๕๐	๑๗๔	๕๓.๗๕
จ.นนทบุรี	๕๐	๖.๘๑	๒	๓.๕๗	๒	๒.๓๐	๔	๘.๑๑	๒๗	๘.๑๑
กรุงเทพฯ	๑๐๓	๑๗.๕๕	๒	๓.๕๗	๑๕	๑๗.๒๔	๑๗	๑๕.๓๒	๖๔	๒๐.๗๒
ต่างจังหวัด	๗๓	๑๒.๘๔	๓	๕.๓๖	๔	๕.๖๐	๘	๗.๒๑	๕๘	๑๗.๕๒
รวม	๕๘๗	๑๐๐.๐๐	๕๖	๑๐๐.๐๐	๘๗	๑๐๐.๐๐	๑๑๑	๑๐๐.๐๐	๓๓๓	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ : ตอบได้มากกว่า ๑ คำตอบ

๑.๔.๔ วิธีและระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางไปทำงานหรือสถานศึกษา

๑) วิธีการเดินทางไปทำงานและสถานศึกษา

พบว่า จากการออกแบบสอบถามผู้ตอบจำนวน ๒,๑๕๔ คน

วิธีการเดินทางไปทำงานและสถานศึกษาโดยรถประจำทาง เป็น

วิธีที่นิยมมากที่สุด รองลงมาคือ การเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว

การเดิน และใช้บริการของสถานศึกษาหรือที่ทำงาน ซึ่งมีอัตรา

ส่วนร้อยละ ๕๘.๖๔, ๒๓.๓๐, ๖.๖๒ และ ๕.๔๔ ตามลำดับ

ส่วนวิธีอื่นมีผู้นิยมใช้น้อยมาก และเมื่อเปรียบเทียบตามระดับ

รายได้ของผู้ตอบพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันคือ ใช้บริการ

ของรถประจำทางเป็นส่วนใหญ่ (ดูตารางที่ ๗๗)

ตารางที่ ๗๗ วิธีการเดินทางไปทำงานและสถานศึกษาที่อยู่ในเขตกรุงเทพฯ

และจังหวัดนนทบุรีของผู้ตอบในอำเภอเมืองนนทบุรี

วิธีการที่ใช้ในการเดินทาง	รวม		ระดับรายได้							
			น้อยกว่า ๒,๕๐๐		๒๕๐๐-๔๐๐๐		๔๐๐๐-๖๐๐๐		มากกว่า ๖๐๐๐	
	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ
รถยนต์ส่วนตัว	๕๐๓	๒๓.๓๐	๔	๒.๓๕	๔๘	๑๕.๕๓	๕๕	๑๖.๔๘	๓๕๖	๒๙.๖๔
รถโดยสารประจำทาง	๑,๒๖๖	๕๘.๖๔	๑๐๕	๖๑.๗๖	๒๑๓	๖๘.๔๔	๑๕๕	๖๐.๑๘	๗๕๓	๕๕.๖๑
รถบริการของที่ทำงาน	๑๒๗	๕.๘๘	๖	๓.๕๓	๑๒	๓.๘๖	๑๘	๕.๕๖	๙๑	๖.๗๒
เรือ	๔	๐.๒๓	-	-	-	-	๑	๐.๓๑	๔	๐.๓๐
รถไฟ	๓๘	๑.๗๖	๑	๐.๕๔	๓๑	๙.๘๗	๑	๐.๓๑	๕	๐.๓๗
เดิน	๑๔๓	๖.๖๒	๒๕	๑๔.๗๑	๑	๐.๓๒	๓๗	๑๑.๔๒	๘๐	๕.๔๑
อื่น ๆ	๑๑	๐.๕๑	๑	๐.๕๔	-	-	๒	๐.๖๒	๘	๐.๕๔
ไม่ตอบ	๖๖	๓.๐๖	๒๘	๑๖.๕๗	๖	๑.๘๓	๑๕	๔.๖๓	๑๗	๑.๒๖
รวม	๒,๑๕๔	๑๐๐.๐๐	๑๗๐	๑๐๐.๐๐	๓๑๑	๑๐๐.๐๐	๓๒๔	๑๐๐.๐๐	๑,๓๔๔	๑๐๐.๐๐

๒) ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางไปทำงานและสถานศึกษา
พบว่า ในจำนวนผู้อยู่อาศัย ๒,๑๕๔ คน ปรากฏว่าผู้อยู่อาศัยถึง
ร้อยละ ๓๒.๗๐ ใช้เวลาในการเดินทางระหว่าง ๑๕ - ๓๐
นาที รองลงมาคือร้อยละ ๒๓.๑๖, ๑๓.๑๕ และ ๔.๑๗ ใช้
เวลาระหว่าง ๔๖ - ๖๐ นาที น้อยกว่า ๑๕ นาที และ ๓๑ -
๔๕ นาทีตามลำดับ จึงอาจกล่าวได้ว่า ประมาณร้อยละ ๗๘.๑๘
ของผู้อยู่อาศัยในอำเภอเมืองนนทบุรี ใช้เวลาในการเดินทางไป
ทำงานและสถานศึกษาไม่เกิน ๖๐ นาที และคิดเป็นระยะเวลาที่
ใช้ในการเดินทางโดยเฉลี่ย ๔๒.๑๐ นาที (ดูตารางที่ ๗๔)

ตารางที่ ๗๔ ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางไปทำงานและสถานศึกษาของผู้
อยู่อาศัยในอำเภอเมืองนนทบุรี

นาที	รวม		ระดับรายได้							
			น้อยกว่า ๕๐๐		๕๐๐-๑๐๐๐		๑๐๐๐-๖๐๐๐		มากกว่า ๖,๐๐๐	
	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ
๑๕	๒๘๔	๑๓.๑๕	๓๓	๑๔.๕๑	๕๗	๑๘.๓๓	๕๘	๑๗.๕๐	๑๓๖	๑๐.๐๔
๑๕ - ๓๐	๗๐๖	๓๒.๗๐	๔๖	๒๑.๐๖	๘๘	๒๘.๓๐	๑๑๗	๓๖.๑๑	๔๕๔	๓๓.๖๐
๓๑ - ๔๕	๑๘๘	๘.๖๗	๑๐	๔.๘๘	๒๐	๖.๕๓	๕๒	๑๖.๕๖	๑๒๖	๙.๓๑
๔๖ - ๖๐	๕๐๐	๒๓.๑๖	๒๓	๑๐.๕๓	๗๐	๒๒.๕๑	๕๕	๑๖.๘๘	๓๕๒	๒๖.๐๐
๖๑ - ๗๕	๖๐	๒.๗๘	-	-	๖	๑.๘๓	๘	๒.๕๗	๕๖	๔.๑๐
๗๕ - ๙๐	๑๗๓	๘.๐๑	๑๗	๗.๐๐	๑๕	๔.๘๒	๑๘	๕.๖๖	๑๒๒	๙.๐๑
๙๐ ขึ้นไป	๑๑๒	๕.๑๘	๓	๑.๓๖	๑๑	๓.๕๔	๒๕	๗.๗๒	๗๓	๕.๓๘
ไม่ทราบ	๑๒๖	๕.๘๔	๓๘	๑๖.๓๕	๔๔	๑๔.๑๕	-	-	๔๔	๓.๒๕
รวม	๒,๑๕๔	๑๐๐.๐๐	๑๗๐	๑๐๐.๐๐	๓๑๑	๑๐๐.๐๐	๓๒๘	๑๐๐.๐๐	๑,๓๕๔	๑๐๐.๐๐

สรุป ลักษณะโดยทั่วไปของบริเวณพักอาศัยในอำเภอ เมืองนนทบุรี ส่วนใหญ่เป็น บริเวณพักอาศัยหนาแน่นเบาบางถึงเบาบางมาก เป็นที่อยู่ของผู้มีรายได้สูงคือ มีรายได้มากกว่า ๖,๐๐๐ บาท/เดือนขึ้นไป อาคารบ้านเรือนมักมีสภาพดี มีลักษณะเป็นบ้านเดี่ยว สองชั้น สร้างด้วยไม้ ทาสี อายุน้อยกว่า ๕ ปี มีการถือครองพื้นที่บ้านโดยเฉลี่ยประมาณ ๖๔.๐๘ ตารางวา และผู้อยู่อาศัยมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินของตนเอง อย่างไรก็ตาม บริเวณพักอาศัยเหล่านี้ยังคง มีปัญหาการให้บริการสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ไม่เพียงพอและไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร

ด้านประชากรของผู้อยู่อาศัยพบว่า มีจำนวนเพศหญิงมากกว่าเพศชาย และมี ประชากรวัยแรงงานคือ อายุระหว่าง ๒๐ - ๖๐ ปี ถึงร้อยละ ๕๔ ของประชากรทั้งหมด ส่วน ประชากรวัยเรียนคือ ช่วงอายุระหว่าง ๕ - ๑๔ ปี ประมาณร้อยละ ๓๖.๑๑ ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่ ยังคงเป็นโสด สำหรับผู้ที่สมรสแล้วมักมีบุตรโดยเฉลี่ยประมาณ ๓ คน ขนาดครัวเรือนทั่วไปเฉลี่ย ประมาณ ๕.๖๔ คน การที่มีขนาดครัวเรือนค่อนข้างใหญ่เนื่องจาก นอกเหนือจากสมาชิกของครอบครัวแล้ว ยังมีญาติพี่น้องหรือลูกจ้างอาศัยอยู่ด้วย ด้านระดับการศึกษาของผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่จบปริญญาตรี และมีอาชีพรับราชการเป็นสำคัญ หัวหน้าครัวเรือนส่วนมากมีภูมิลำเนาเดิมอยู่ต่าง จังหวัดมาก่อน ต่อมาได้เข้าไปทำงานและพักอาศัยในเขตกรุงเทพฯ ช่วงระยะเวลาหนึ่ง แล้วจึง ย้ายออกมาหาที่อยู่อาศัยถาวรในเขตอำเภอ เมืองนนทบุรี โดยยังคงมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับ กรุงเทพฯ ในด้านเป็นแหล่งงาน สถานศึกษา และการใช้บริการต่าง ๆ ที่สำคัญ ซึ่งผู้อยู่อาศัยจะใช้เวลาในการเดินทางจากบ้านไปยังสถานที่เหล่านี้ไม่เกิน ๖๐ นาทีเป็นส่วนใหญ่

ฉะนั้น จากลักษณะต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว จึงอาจกล่าวได้ว่าอำเภอ เมืองนนทบุรี มีลักษณะเป็นเขต Commuters' Zone^๑ อย่างแท้จริง

^๑ ดูคำอธิบาย หน้า ๗ และ ๑๓

๒. ปัจจัยที่ส่งเสริมให้อำเภอ เมืองนนทบุรี เป็นบริเวณพักอาศัย

จากการศึกษาสภาพทั่วไปของบริเวณพักอาศัยในอำเภอ เมืองนนทบุรี ทำให้ทราบว่า อำเภอ เมืองนนทบุรีมีลักษณะเป็นเขต Commutor Zone ของกรุงเทพฯ ดังนั้น ในที่นี้จึงจะพิจารณาถึงปัจจัยมูลฐานที่สนับสนุนให้เกิดบริเวณพักอาศัยในอำเภอ เมืองนนทบุรีขึ้น

๒.๑ สาธารณูปโภค สาธารณูปการ และบริการชุมชน

ดังที่ Clair (1973) ได้กล่าวถึงหลักโดยทั่วไปซึ่งใช้เป็นแนวทางในการเลือกพื้นที่เพื่ออยู่อาศัยว่า บริเวณที่ตั้งของบ้านจะต้องเลือกให้อยู่ในที่ซึ่งง่ายและมีประสิทธิภาพในการจัดบริการที่เกี่ยวข้องกับเมืองให้ เช่น การป้องกันไฟ การจัดเก็บขยะมูลฝอย ไปรษณีย์ และสาธารณูปโภคอื่น ๆ^๑ และ Goodall (1972) กล่าวว่า พื้นที่เมืองที่มีการให้บริการสาธารณะไม่เท่าเทียมกัน มีอิทธิพลต่อการเลือกที่ตั้งที่อยู่อาศัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้มีรายได้สูง^๒

จากลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าพื้นที่ที่มีการจัดสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และบริการชุมชนไว้ ย่อมมีความได้เปรียบในการดึงดูดให้มีผู้เลือกอพยพเข้าไปตั้งบ้านเรือนอยู่มากกว่าพื้นที่ที่ไม่มีการให้บริการเหล่านี้ ดังนั้น อำเภอ เมืองนนทบุรีจึงนับได้ว่ามีข้อได้เปรียบในด้านนี้ เนื่องจากมีสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และบริการชุมชนต่าง ๆ จัดบริการแก่ผู้อยู่อาศัยดังนี้

๒.๑.๑ สาธารณูปโภค

๑) ถนน บริเวณอำเภอ เมืองนนทบุรีโดยเฉพาะด้านฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา มีถนนหลายสายเชื่อมการคมนาคมภายในพื้นที่อำเภอ เมืองเอง และระหว่างอำเภอ เมืองนนทบุรีกับกรุงเทพฯ หรือจังหวัดอื่น ๆ ได้แก่ ถนนกรุงเทพฯ-นนทบุรี

พิบูลย์สงคราม งามวงศ์วาน ดิวานนท์ นนทบุรี ๑ และสนามบินน้ำ ส่วนฝั่งตะวันตกได้แก่ ถนนบางกรวย-ไทรน้อย

๒) ทางน้ำ การคมนาคมทางน้ำระหว่างอำเภอ เมืองนนทบุรีกับกรุงเทพฯ กระทำได้อย่างสะดวกสบาย เนื่องจากมีเรือข้ามเจ้าพระยารับผู้โดยสารระหว่างอำเภอ เมืองนนทบุรี-ถนนตก และท่าต่าง ๆ ตามรายทาง ผู้โดยสารสามารถเดินทางได้อย่างรวดเร็วไม่ต้องประสบปัญหาการจราจรติดขัดภายในตัวเมืองเช่น ทางบก

^๑ Clair, Handbook on Urban Planning, pp. 62.

^๒ Goodall, The Economic of Urban Areas, pp. 167.

- ๓) การประปา ไฟฟ้า และโทรศัพท์ ของอำเภอ เมืองนนทบุรีอยู่ในความรับผิดชอบของการประปา ไฟฟ้า และโทรศัพท์นครหลวง ซึ่งทำให้ผู้อยู่อาศัยในอำเภอ เมืองนนทบุรี ได้รับความสะดวกสบายจากบริการที่จัดในมาตรฐานเดียวกับชุมชนนครหลวง
- ๔) การกำจัดขยะมูลฝอย พื้นที่ได้รับการจัดเก็บขยะมูลฝอย ได้แก่ บริเวณอำเภอ เมืองนนทบุรีด้านฝั่งตะวันออก ในเขตเทศบาล และตามแนว ถนนกรุงเทพฯ-นนทบุรี ถนนติวานนท์ อย่างไรก็ตาม การจัดเก็บขยะมูลฝอยยังกระทำได้ไม่ทั่วถึง
- ๕) การระบายน้ำ มีเฉพาะสองข้างทางสายประธานคือ ถนน กรุงเทพฯ-นนทบุรี ถนนงามวงศ์วาน และบางส่วนของถนน พิบูล์ สงคราม และตามถนนซอยบางแห่ง

๒.๑.๒ สาธารณูปการ

- ๑) โรงเรียน อำเภอเมืองนนทบุรีมีโรงเรียนทั้งสิ้น ๖๒ แห่ง เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนระดับอนุบาล ๔๐ แห่ง ระดับประถม ๕๐ แห่ง มัธยมศึกษา ๔ แห่ง และมีมัธยมตอนปลาย ๔ แห่ง
- ๒) โรงพยาบาล อำเภอเมืองนนทบุรีมีโรงพยาบาล ๔ แห่ง ในจำนวนนี้ให้บริการรักษาโรคทั่วไป ๑ แห่ง รักษาเฉพาะโรค ๓ แห่ง และยังมีคลินิกแพทย์กระจายอยู่ทั่วไปในเขตอำเภอ อีก ๓๔ แห่ง
- ๓) ห้องสมุดประชาชน อำเภอเมืองนนทบุรีมีห้องสมุดสำหรับประชาชน ๑ แห่ง ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองนนทบุรี
- ๔) ดับเพลิง มีหน่วยดับเพลิง ๑ แห่ง เป็นของเทศบาลเมืองนนทบุรี
- ๕) ตำรวจ อำเภอเมืองนนทบุรีอยู่ในความรับผิดชอบของสถานีตำรวจ ๓ แห่งคือ สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองนนทบุรี ลาดโคนด และสวนใหญ่

๒.๑.๓ บริการชุมชน บริการที่ตอบสนองความต้องการของชุมชนและการ

เป็นย่านพักอาศัยของอำเภอ เมืองนนทบุรี ได้แก่

โรงเรียน	๖๒	แห่ง
คลินิกแพทย์	๓๔	"
ร้านขายอาหารและ เครื่องดื่ม	๕๑	"
ร้านตัด เย็บ เสื้อผ้า ขาย เสื้อผ้าสำเร็จรูป และซักผ้า	๔๓	"
เสริมสวยสุภาพสตรี และตัดผมสุภาพบุรุษ	๑๔	"
ร้านขายของชำ	๑๕	"
ร้านขายยา	๑๔	"
ร้านขายหนังสือและ เครื่อง เขียน	๕	"
ธนาคารและประกันภัย	๑๓	"
ปั๊มน้ำมัน	๔	"
ขายรถยนต์	๕	"
ผู้ซ่อมรถยนต์และขายอุปกรณ์ เกี่ยวกับรถยนต์	๕๐	"
โรงภาพยนตร์	๒	"
ร้านผลิตและขาย เพอร์นิ เเจอร์	๑๐	"
ขายวัสดุก่อสร้างและสุขภัณฑ์	๓๕	"
ขายและซ่อม เครื่องไฟฟ้า	๑๒	"
ขายไม้แปรรูปและ วัสดุก่อสร้าง	๙	"
ทำมุ้งลวดและ เหล็กตัดประตูหน้าต่าง	๑๕	"
ทำประตูหน้าต่าง	๒๑	"
รับจ้างกลึงและ เชื่อมโลหะ	๙	"
รับ เหมาก่อสร้าง	๖	"
จัดสรรที่ดิน	๖	"

๒.๒ ลักษณะพื้นที่

๒.๒.๑ ที่ตั้งและการเข้าถึงแหล่งงาน

Goodall (1972) ได้กล่าวไว้ว่า การกระจายตัวของแหล่งงาน อาจมีอิทธิพลต่อการกระจายตัวของการอยู่อาศัยของประชากรมากกว่า ปัจจัยอื่น ๆ ที่ตั้งของที่อยู่อาศัยซึ่งมีความได้เปรียบในแง่เศรษฐกิจ คือ ที่ตั้งที่อยู่ใกล้กับแหล่งงาน เนื่องจากเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางต่ำ^๑

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าระยะทางจากที่ตั้งของที่อยู่อาศัยไปยังแหล่งงาน เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกที่อยู่อาศัย ในที่นี้จะได้ชี้ให้เห็นถึงความได้เปรียบของระยะทางจากที่ตั้งที่อยู่อาศัยในอำเภอ เมืองนนทบุรี ไปยังแหล่งงานที่สำคัญของกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นแหล่งงานใหญ่ของผู้อยู่อาศัยในอำเภอเมืองนนทบุรี กล่าวคือ อำเภอเมืองนนทบุรีมีที่ตั้งห่างจากแหล่งงานที่สำคัญประเภทต่าง ๆ ดังนี้

- ก. งานราชการ มีแหล่งงานสำคัญ^๒ อยู่ในเขตพระนคร พญาไท ดุสิต และบางเขนตามลำดับ ซึ่งอำเภอเมืองนนทบุรีมีระยะห่างจากศูนย์กลางของแหล่งงานเหล่านี้ดังนี้คือ (ดูแผนที่ ๒๑)
- ๑) เขตพระนคร มีระยะห่างระหว่าง ๖-๑๖ กม. คิดเป็นระยะทางเฉลี่ยประมาณ ๑๑ กม.
  - ๒) เขตดุสิตและพญาไท มีระยะห่างระหว่าง ๔-๑๔ กม. คิดเป็นระยะทางเฉลี่ยประมาณ ๑๐ กม.

^๑ Ibid., p. 151 - 161

^๒ จากตารางที่ ๓๔ ช่องที่ ๒, - รูปที่ ๑๐ แผนที่ ๒.๓

๓) เขตบางเขน มีระยะห่างระหว่าง ๓.๕ - ๑๔ กม. คิดเป็นระยะทางเฉลี่ยประมาณ ๑๐.๗๕ กม.

ข. งานในสถานประกอบการของเอกชนและรัฐวิสาหกิจ^๑ มีแหล่งงานสำคัญอยู่ในเขต บางรัก พระโขนง บ่อมปราบ พระนคร พญาไท และปทุมวัน ตามลำดับ อำเภอมืองนนทบุรีมีระยะห่างจากศูนย์กลางของแหล่งงานในเขตต่าง ๆ เหล่านี้ดังนี้คือ (แผนที่ ๒๒)

๑) พระนครและบ่อมปราบ มีระยะห่างระหว่าง ๖.๕ - ๑๖ กม. คิดเป็นระยะทางเฉลี่ยประมาณ ๑๑.๒๕ กม.

๒) บางรักและปทุมวัน มีระยะห่างระหว่าง ๕ - ๑๔ กม. คิดเป็นระยะทางเฉลี่ยประมาณ ๑๔ กม.

๓) พญาไท มีระยะห่างระหว่าง ๖.๕ - ๑๖.๕ กม. คิดเป็นระยะทางเฉลี่ยประมาณ ๑๑.๕๐ กม.

๔) พระโขนง มีระยะห่างระหว่าง ๑๔ - ๒๔.๕ กม. คิดเป็นระยะทางเฉลี่ยประมาณ ๑๙.๒๕ กม.

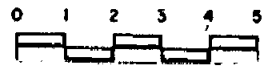
จากลักษณะดังกล่าวจะเห็นได้ว่าแหล่งงานที่สำคัญทั้งด้านราชการได้แก่เขตพระนคร ดุสิต พญาไท และบางเขน แหล่งงานรัฐวิสาหกิจและเอกชนอื่น ๆ ได้แก่ เขตพระนคร บ่อมปราบฯ และพญาไท มีระยะทางไม่ห่างไกลจากอำเภอมืองนนทบุรี กล่าวคือ ส่วนมากมีระยะทางเฉลี่ยระหว่าง ๑๐ - ๑๑.๑๕ กม.

^๑ จากตารางที่ ๗๔ ช่องที่ ๓ รูปที่ ๑๑ แผนที่ ๒๔

ก.๓

แผนที่ : 21

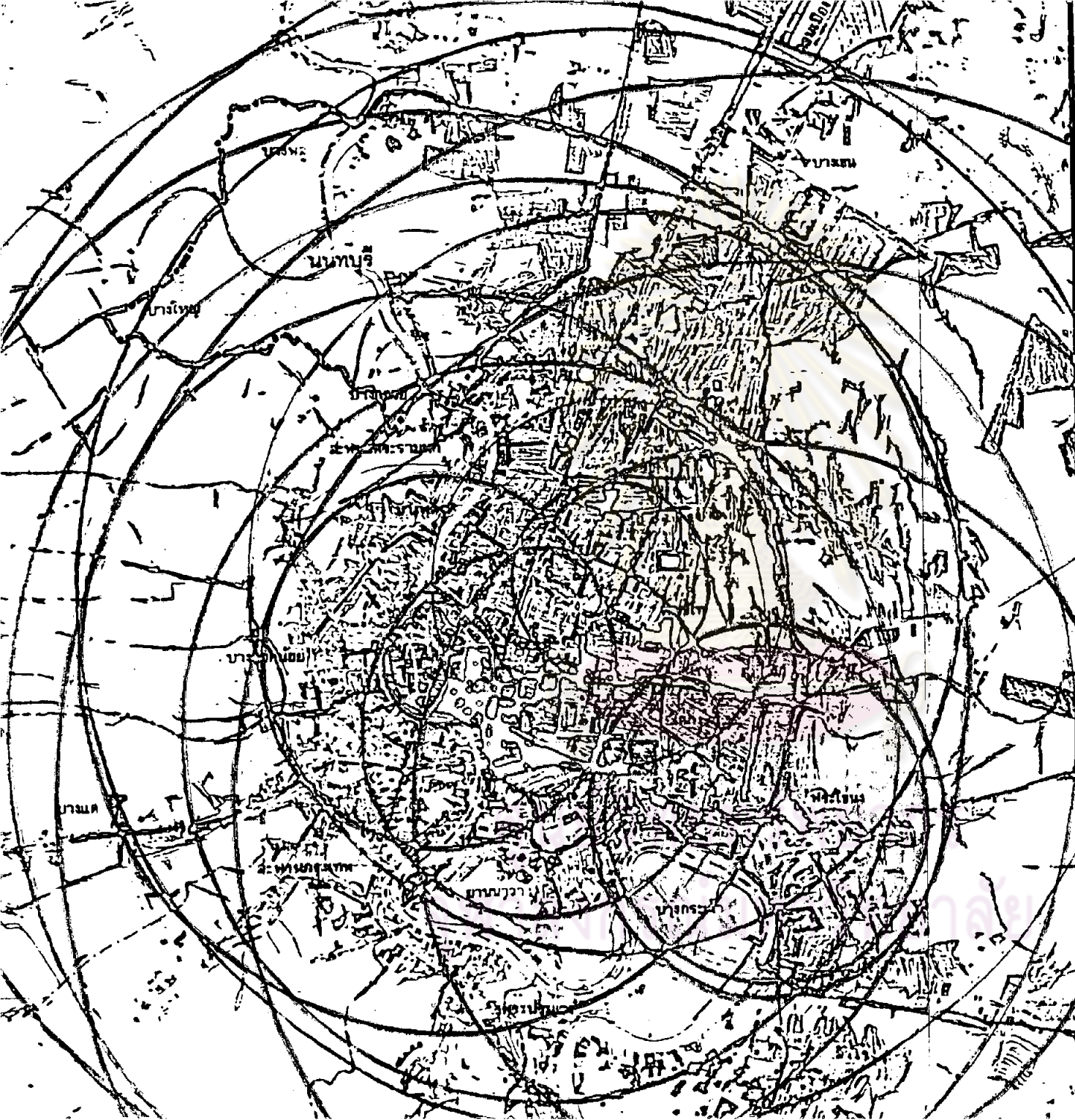

แสดง : ระยะทางจากแหล่ง
งานราชการที่สำคัญของ
กรุงเทพฯ ไปยังอำเภอ
เมืองนนทบุรี พ.ศ. 2521

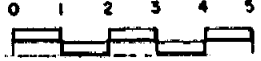
สัญลักษณ์ :

- รัศมีของแหล่งงานในเขตพระนคร
- รัศมีของแหล่งงานในเขตคูัดแล
เขตพญาไท
- รัศมีของแหล่งงานในเขตบางเขน
- (with a dot) ○ บริเวณแหล่งงานราชการ

ที่มา : ตารางที่ 79 ช่องที่ 2
แผนที่ 23

ก.ม.

แผนที่ : 22

แสดง : ระยะทางจากแหล่ง
งานประเภท เอกชน รัฐ-
วิสาหกิจ และอื่นๆ ที่สำคัญ
ของกรุงเทพฯ ไปยังอำเภอ
เมืองนนทบุรี พ.ศ. 2521

สัญลักษณ์ :

- รัศมีของแหล่งงานในเขตพระนคร
และเขตป้อมปราบฯ
- รัศมีของแหล่งในเขตบางรักและ
เขตปทุมวัน
- ..... รัศมีของแหล่งงานในเขตพญาไท
- ..... รัศมีของแหล่งงานในเขตพระโขนง

 บริเวณที่ตั้งของแหล่งงาน

ที่มา : ตารางที่ 79 ช่องที่ 3 แผนที่

ตารางที่ ๗๔ การจ้างงานของสถานประกอบการ ราชการ รัฐวิสาหกิจ เอกชน
และอื่น ๆ จำนวนรวมเขต ของกรุงเทพฯ อ.เมืองนนทบุรี
อ.บางกรวย และ อ.พระประแดง พ.ศ. ๒๕๒๑

เขตการปกครอง	การจ้างงาน พ.ศ. ๒๕๒๑					
	รวม		ราชการ		รัฐวิสาหกิจ เอกชนและอื่น ๆ	
	ก	ร้อยละ	ก	ร้อยละ	ก	ร้อยละ
พระนคร	๑๓๖,๕๕๕	๑๕.๖๔	๗๕,๓๖๖	๔๗.๖๓	๕๗,๒๖๓	๔.๐๕
ป้อมปราบฯ	๖๕,๗๓๑	๗.๕๕	๗,๒๑๔	๕.๕๖	๕๘,๕๑๗	๔.๒๕
ปทุมวัน	๕๕,๕๕๖	๖.๓๕	๕,๕๖๔	๕.๓๔	๕๐,๙๙๒	๓.๖๖
สัมพันธวงศ์	๓๑,๖๕๗	๓.๕๕	๕๐๖	๐.๕๑	๓๑,๑๕๑	๒.๒๕
บางรัก	๕๐,๓๕๓	๖.๐๕	๕,๕๖๑	๓.๑๕	๔๕,๗๙๒	๓.๖๕
ยานนาวา	๓๕,๕๑๗	๔.๕๕	๕๐๕	๐.๕๕	๓๕,๐๑๒	๒.๕๕
ดุสิต	๓๗,๖๖๖	๔.๓๓	๑๕,๗๕๕	๔.๓๓	๒๑,๙๑๑	๑.๖๖
พญาไท	๖๕,๐๐๓	๗.๕๕	๑๖,๕๗๕	๑๐.๕๑	๔๘,๔๒๘	๓.๕๑
ห้วยขวาง	๑๕,๕๖๑	๒.๑๗	๒๗๑	๐.๑๗	๑๕,๒๙๐	๑.๑๖
พระโขนง	๗๕,๕๓๖	๘.๕๖	๕,๓๕๑	๓.๓๕	๗๐,๑๘๕	๕.๒๑
บางเขน	๕๖,๕๖๖	๕.๓๕	๑๖,๖๑๑	๓.๓๓	๓๙,๙๕๕	๒.๙๖
บางกะปิ	๒๓,๑๕๕	๒.๖๗	๒,๖๖๖	๑.๕๑	๒๐,๔๘๙	๑.๕๖
หนองจอก	๕๖๕	๐.๐๖	๒๗๐	๐.๑๗	๒๙๕	๐.๐๕
มีนบุรี	๑,๕๖๕	๐.๑๕	๒๗๐	๐.๑๗	๑,๒๙๕	๐.๑๐
ลาดกระบัง	๓,๗๕๐	๐.๔๓	๖๐๓	๐.๓๕	๓,๑๔๗	๐.๒๕
ชนบุรี	๑๕,๕๕๓	๑.๗๕	๒๗๑	๐.๑๗	๑๕,๒๘๒	๑.๑๕
คลองสาม	๑๖,๗๕๕	๑.๙๗	๑,๑๕๓	๐.๑๓	๑๕,๖๐๒	๑.๑๕
บางกอกน้อย	๑๕,๑๗๕	๑.๐๕	๒,๕๗๑	๑.๕๕	๑๒,๖๐๔	๑.๑๓
บางกอกใหญ่	๖,๗๕๕	๐.๗๕	๒๗๑	๐.๑๗	๖,๔๘๔	๐.๕๑
ภาษีเจริญ	๑๗,๕๑๓	๒.๐๖	๒๗๑	๐.๑๗	๑๗,๒๔๒	๑.๒๕
บางขุนเทียน	๑๕,๑๐๑	๑.๖๖	๕๗๐	๐.๓๐	๑๔,๕๓๑	๑.๑๑
คลองตัน	๗๑๐	๐.๐๕	๒๗๐	๐.๑๗	๔๔๐	๐.๐๖
ราษฎร์บูรณะ	๑๕,๑๖๕	๑.๐๕	๒๗๐	๐.๑๗	๑๔,๘๙๕	๑.๑๑
หนองแขม	๓,๕๕๖	๐.๔๕	๒๗๐	๐.๑๗	๓,๒๘๖	๐.๒๖
อ.พระประแดง	๕๖,๖๕๕	๕.๕๖	๒๐๖	๐.๑๓	๕๖,๔๔๙	๔.๕๓
อ.เมืองนนทบุรี	๑๓,๑๗๕	๑.๕๐	๑,๕๖๖	๐.๑๗	๑๑,๖๐๙	๑.๑๖
อ.บางกรวย	๕,๗๕๖	๑.๑๖	๑๑๖	๐.๑๗	๕,๖๔๐	๑.๑๖
รวม	๘๖๖,๖๕๑	๑๐๐.๐๐	๑๕๕,๖๗๖	๑๐๐.๐๐	๗๑๐,๙๗๕	๑๐๐.๐๐

ที่มา : ช่องที่ ๑ จากช่องที่ ๒ + ช่องที่ ๓ = ช่องที่ ๑

ช่องที่ ๒ จากกองรายได้ กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน สำนักงานรัฐมนตรี

สำนักงานคลังจังหวัดนนทบุรีและหน่วยงานต่าง ๆ ในอำเภอเมืองนนทบุรี

สำนักงานจังหวัดสมุทรปราการและหน่วยงานต่าง ๆ ในอำเภอพระประแดง

ช่องที่ ๓ ฝ่ายสถิติแรงงาน กองวิชาการและวางแผน กรมแรงงาน,

อุตสาหกรรมและคนทำงานปี ๒๕๒๑ กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ

นนทบุรี ปทุมธานี กรุงเทพฯ : ๒๕๒๑

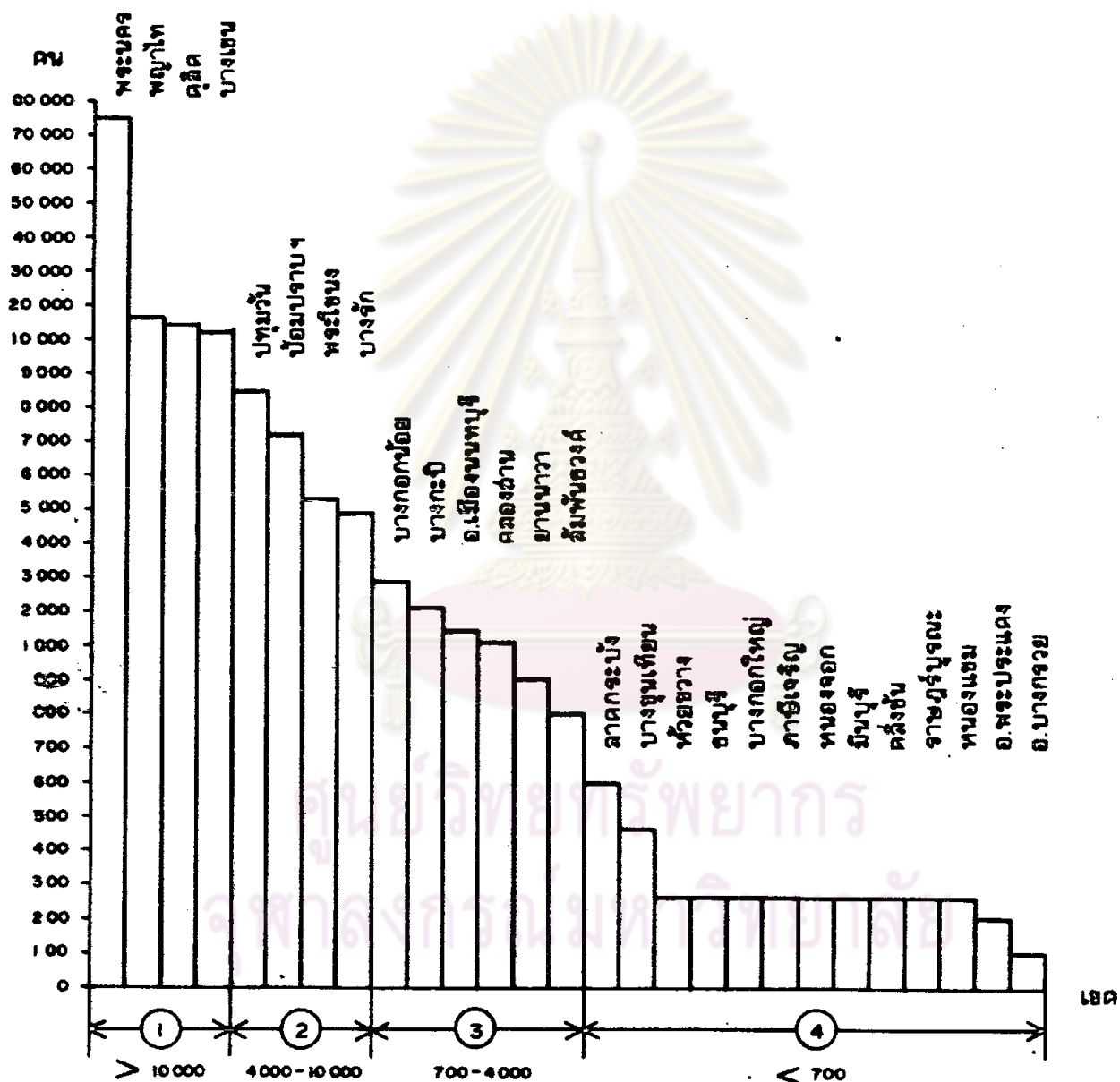
แรงงานจังหวัดนนทบุรี

แรงงานจังหวัดสมุทรปราการ

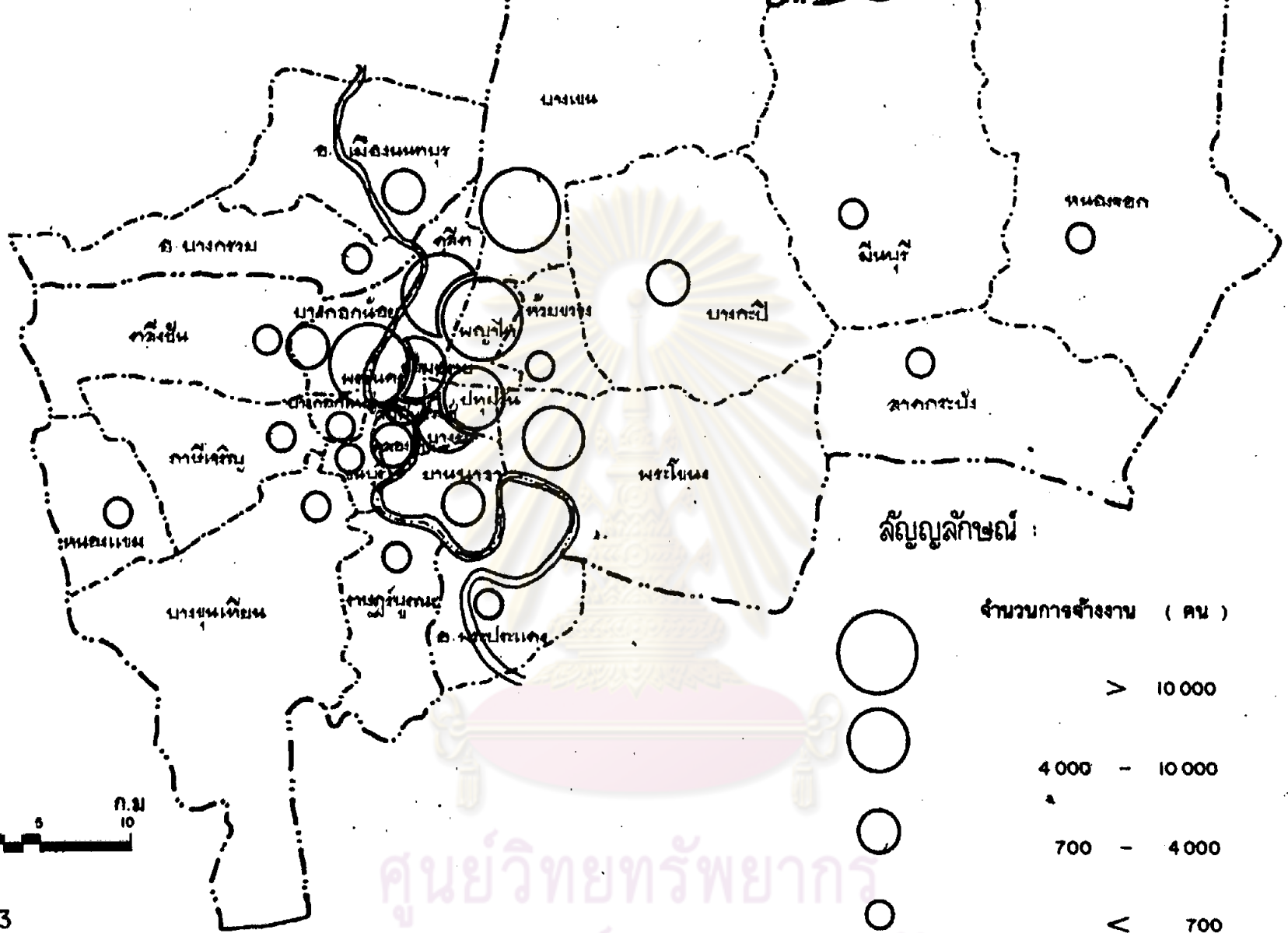
รูปที่ 10 กลุ่มเขตของกรุงเทพฯ อ.เมืองนนทบุรี อ.บางกรวย

และอ.พระประแดง จัดเรียงตามขนาดการจ้างงานของราชการ

พ.ศ. 2521

ที่มา : ตารางที่ 79 ตอนที่ 2

แผนที่ : 23

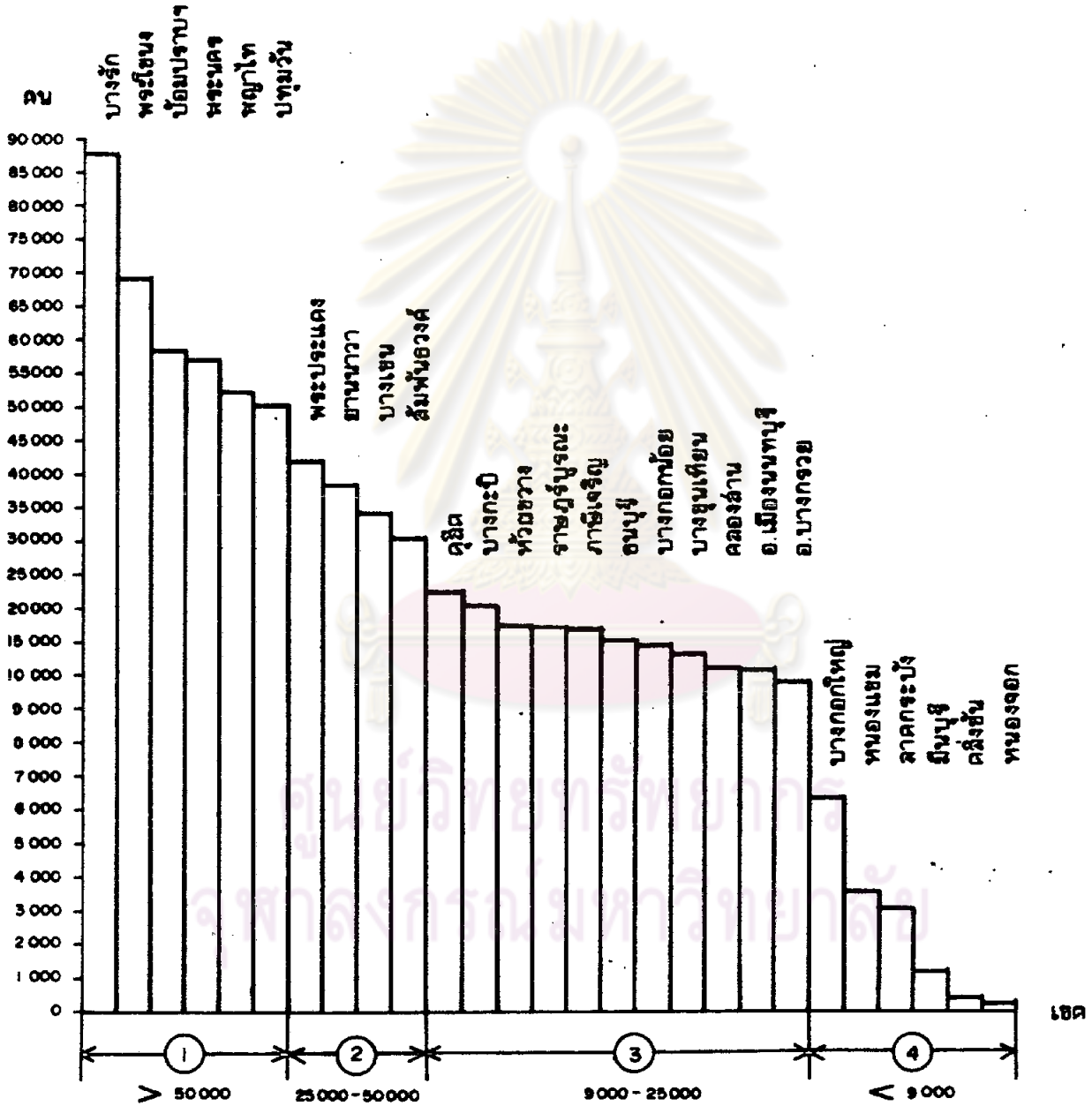
แสดง : การกระจายตัวของการจ้างงานราชการในกรุงเทพฯ

อ.เมืองนนทบุรี อ.บางกรวย และอ.พระประแดง

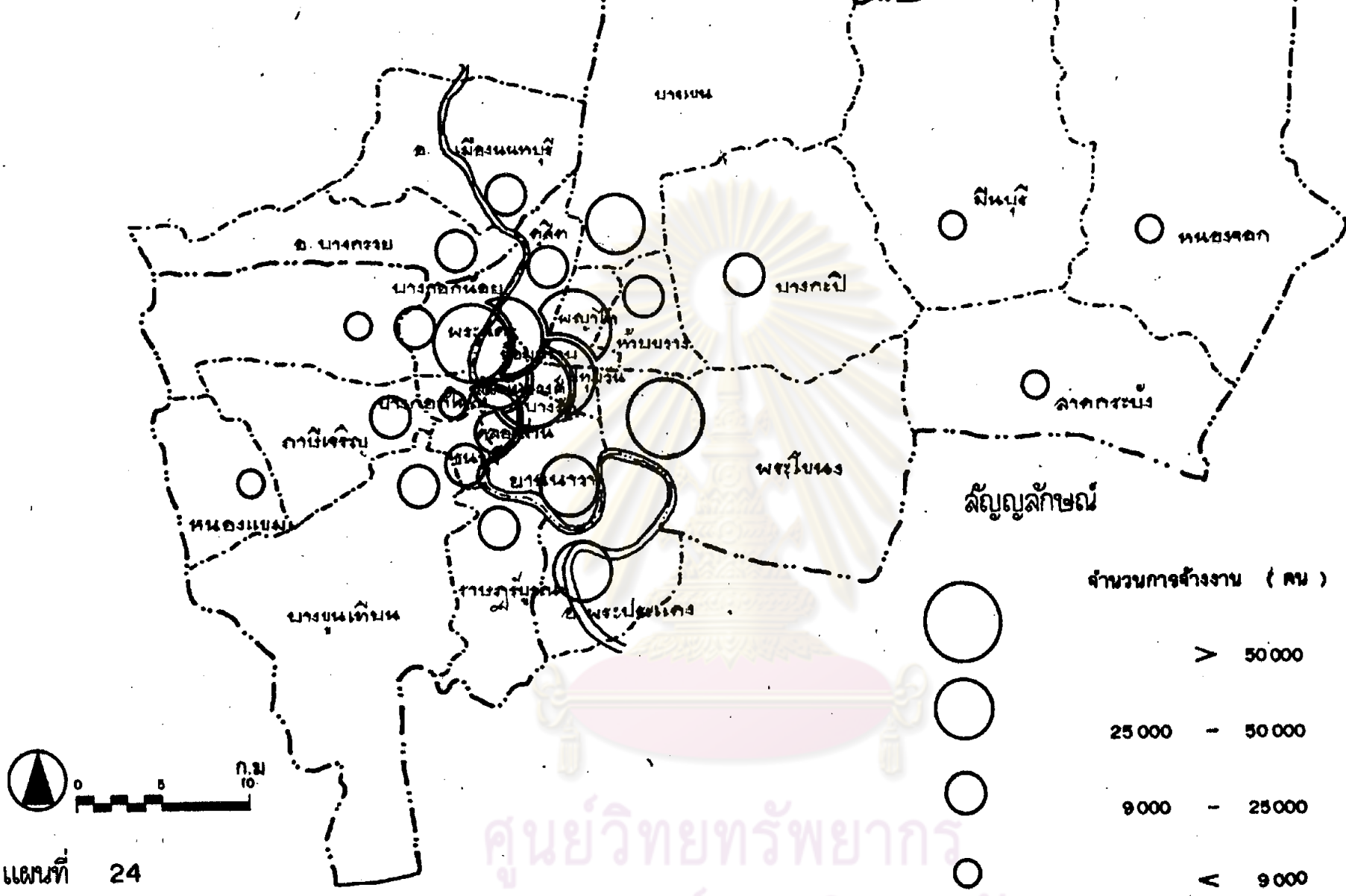
พ.ศ. 2521

ที่มา : ตารางที่ 79 ช่องที่ 2 และรูปที่ 10

รูปที่ ๑๑ กลุ่มเขตของกรุงเทพฯ อ.เมืองนนทบุรี อ.บางกรวย และ
 อ.พระประแดง จัดเรียงตามขนาดการจ้างงานของสถานประกอบการ
 เอกชน จักรวรรดิหลัก และอื่นๆ พ.ศ. 2521

ที่มา : ตารางที่ 79 ช่องที่ 3

แผนที่ 24

แสดง : การกระจายตัวของการจ้างงานของสถานประกอบการ

เอกชน รัฐวิสาหกิจ และอื่นๆ ในกรุงเทพฯ อ.เมือง.

นนทบุรี อ.บางกรวย และอ.พระประแดง พ.ศ. 2521

ที่มา : ตารางที่ 79 ข้อที่ 3 และรูปที่ 11

โดยเฉพาะแหล่งงานใน เขตดุสิต พระนคร พญาไท และ บางเขน เป็นแหล่งงานสำคัญของผู้อยู่อาศัยในอำเภอ เมืองนนทบุรี จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ตั้งจุดให้ผู้อยู่อาศัยตัดสินใจเลือก เข้ามาอยู่อาศัยใน อำเภอ เมืองนนทบุรี ดังปรากฏจาก เหตุผลที่สำคัญอันดับหนึ่งของการ เลือก เข้ามาอยู่อาศัยในอำเภอ เมืองนนทบุรีคือ อยู่ใกล้ที่ทำงาน โดยมีผู้ให้เหตุผลนี้ถึงร้อยละ ๑๗.๑๔ (ดูตารางที่ ๔๑)

นอกจากนั้น ด้านการเข้าถึงแหล่งงานเหล่านี้จากที่ตั้งของที่พัก อาศัยในอำเภอ เมืองนนทบุรี ยังกระทำได้โดยสะดวกทั้งทางบกและ ทางน้ำ กล่าวคือ ทางบกสามารถติดต่อกับกรุงเทพฯได้ทางถนน กรุงเทพฯ-นนทบุรี และถนนพินุล สงคราม โดยผ่านเข้าไปในเขต ดุสิต ถนนงามวงศ์วานผ่านเข้าไปในเขตบางเขน หรือจะแยกไป ถนนประชาชื่น เข้าไปทาง เขตดุสิตก็ได้ และยังมีระบบขนส่งมวลชน โดยรถโดยสารประจำทางถึง ๒๑ สาย ให้บริการระหว่างอำเภอ เมืองนนทบุรีกับเขตต่าง ๆ ของกรุงเทพฯ ส่วนทางน้ำมีเรือข้าม เจ้าพระยาออกจากท่าใน เขตเทศบาล เมืองนนทบุรีไปยังถนนตก โดย แวะท่าต่าง ๆ ตามรายทางอีกด้วย

๒.๒.๒ ระยะเวลาในการเดินทาง

ดังที่ได้ทราบไปแล้วว่า ระยะทางจากที่ตั้งของที่อยู่อาศัยไปยังแหล่งงาน เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกที่จะอยู่ที่ใด เนื่องจาก มีผลต่อค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปทำงาน ซึ่งเป็นผลในแง่เศรษฐกิจ ที่วัดออกมาเป็นตัวเงินแล้ว ยังสามารถพิจารณาในแง่ของเวลา (Time Cost) ได้อีกด้วย กล่าวคือ ที่ตั้งของที่อยู่อาศัยซึ่งใช้เวลา ในการเดินทางไปยังแหล่งงานน้อย ย่อมมีความได้เปรียบที่ที่ตั้งของที่อยู่อาศัยซึ่งใช้เวลาในการเดินทางไปยังแหล่งงานมากกว่า

ในที่นี้จึงได้แสดงให้เห็นถึงความได้เปรียบของระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางจากที่อยู่อาศัยในอำเภอเมืองนนทบุรี ไปยังแหล่งงานของผู้อยู่อาศัย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเหมาะสมของที่ตั้งที่อยู่อาศัยในอำเภอเมืองนนทบุรี ว่ามีอยู่มากพอสมควรในเรื่องของเวลาที่ใช้ในการเดินทางไปทำงาน

กล่าวคือ จากการสำรวจระยะเวลาในการเดินทางของบริเวณต่าง ๆ ที่อยู่โดยรอบไปยังศูนย์กลางของกรุงเทพฯ โดยคณะผู้เชี่ยวชาญเยอรมันร่วมกับสำนักงานจัดระบบการจราจร ใน พ.ศ. ๒๕๑๔^{*} ปรากฏว่า (ดูแผนที่ ๒๕) ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางจากอำเภอเมืองนนทบุรีไปยังศูนย์กลางของกรุงเทพฯ อยู่ระหว่าง ๔๔ - ๖๐ นาที อย่างไรก็ตาม แม้ว่าสภาพปัจจุบันระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางจะแตกต่างกันบ้างก็ตาม แต่จากแผนที่แสดง Time Zones นี้พอจะช่วยให้เห็นภาพอย่างกว้าง ๆ ของระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางจากอำเภอเมืองนนทบุรีไปยังศูนย์กลางของกรุงเทพฯ ได้ และจากการสำรวจระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางไปยังแหล่งงาน และสถานศึกษาที่อยู่ในเขตกรุงเทพฯ ของผู้อยู่อาศัยในอำเภอเมืองนนทบุรี จำนวน ๒,๑๔๔ คน (ดูตารางที่ ๗๔ หน้า ๑๓๖) ปรากฏว่า ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่คือ ร้อยละ ๓๒.๗๐ ใช้เวลาในการเดินทางระหว่าง ๑๕ - ๓๐ นาที และผู้อยู่อาศัยอีกร้อยละ ๔๔.๔๔ ใช้เวลาในการเดินทางน้อยกว่า ๑๕ นาที ถึงไม่เกิน ๖๐ นาที จึงเห็นได้ว่า ผู้อยู่อาศัยถึงร้อยละ ๗๘.๑๔ ใช้เวลาในการเดินทางไปทำงานและสถาน

* Thailand. Office of Metropolitan Traffic Planning,

OFFICE OF METROPOLITAN TRAFFIC PLANNING

GENERALVERKEHRSPLAN BANGKOK TRANSPORTATION STUDY

SOFORTPROGRAMM
SHORT-TERM PROGRAM

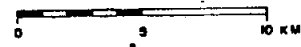

Bild 2.12-4
Auf die Kernstadt bezogene Zeit-
zonen

PHRA NAI **เขต** :

Time Zones Related to the Core Area

- **Ziègebiet**
Area of Destination
- 30 - Minuten Zeitzone
30 - Minutes Time Zones
- 45 - Minuten Zeitzone
45 - Minutes Time Zones
- 60 - Minuten Zeitzone
60 - Minutes Time Zones
- 90 - Minuten Zeitzone
90 - Minutes Time Zones

ขนาดที่ : 25

Maßstab
Scale 1:250 000

TECHNISCHE ZUSAMMENARBEIT
BUNDESREPUBLIK DEUTSCHLAND
BODENREICH THAILAND

TECHNICAL COOPERATION
FED. REP. OF GERMANY
BUREAU OF THAILAND

F.H. KOCKS KG RHEIN-RUHR GEG-GESE
CONSULTING ENGINEERS
DUESSELDORF BANGKOK DORTMUND

ศึกษาซึ่งอยู่ในเขตต่าง ๆ ของกรุงเทพฯ น้อยกว่า ๖๐ นาที มีผู้
อยู่อาศัยเพียงร้อยละ ๑๕.๕๕ เท่านั้นที่ใช้เวลาในการเดินทางนาน
กว่าที่ควรจะเป็น^๑ คือ ใช้เวลาเดินทางมากกว่า ๖๐ นาทีขึ้นไป

๒.๒.๓ ราคาที่ดิน

Alonso (1960) กล่าวว่า ในบริเวณศูนย์กลางเมืองที่ดินมีราคาแพง
การใช้ประโยชน์ที่ดินต้องลงทุนสูงและมีพื้นที่ขนาดเล็ก ในขณะที่พื้นที่
ชานเมืองที่ดินมีราคาต่ำ พื้นที่ขนาดใหญ่ทำได้ง่ายและมีการลงทุนต่ำ
กว่า^๒

จากลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าราคาที่ดินย่อมมีผลต่อการ
ตัดสินใจของผู้อยู่อาศัยว่าจะเลือกอยู่ที่ใด เพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุด
โดยเสียค่าใช้จ่ายต่ำสุด ซึ่งกรณีอำเภอเมืองนนทบุรีพบว่า พื้นที่ส่วน
ใหญ่ของอำเภอเมืองนนทบุรียังคงมีราคาที่ดินไม่สูงนัก กล่าวคือ

^๑ ระยะทางที่เหมาะสมจากบ้านไปยังแหล่งงานไม่ควรเกิน ๑ ชม.

ที่มา : 1. Johnson, Urban Geography : An Introductory Analysis,

pp. 172.

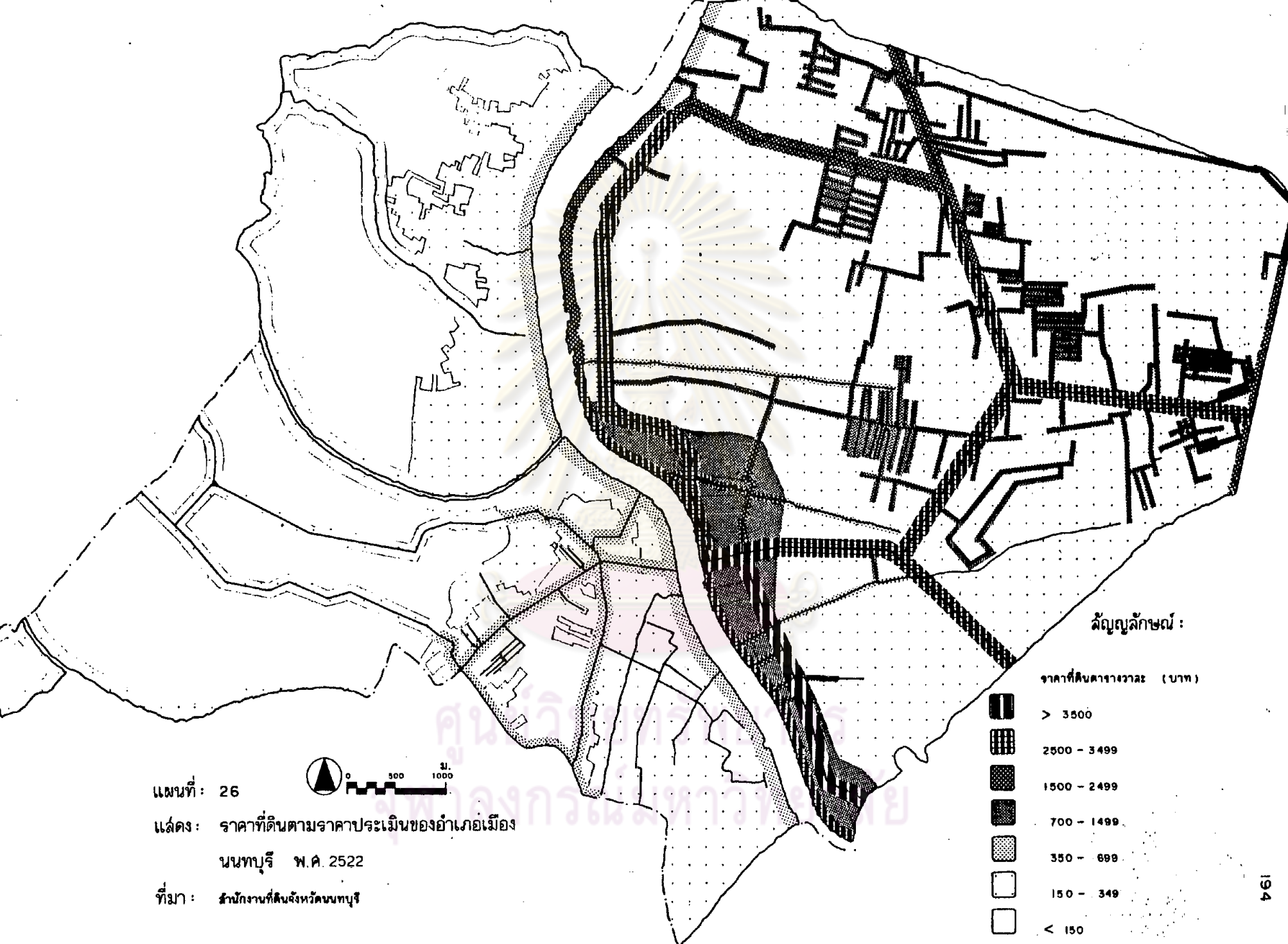
2. Joseph de Chiara, Lee Koppelman and

the school of Architecture- Pratt institute, Planning Design

Criteria. (New York : Van Nostrand reinhold Company, 1969) pp. 190.

^๒ Murrphy, The American City : An Urban Geography Second Edition,

pp. 436.

แผนที่ : 26

แสดง : ราคาที่ดินตามราคาประเมินของอำเภอเมือง

นนทบุรี พ.ศ. 2522

ที่มา : สำนักงานที่ดินจังหวัดนนทบุรี

สัญลักษณ์ :

ราคาที่ดินตารางวาละ (บาท)	
	> 3500
	2500 - 3499
	1500 - 2499
	700 - 1499
	350 - 699
	150 - 349
	< 150

บริเวณที่มีราคาที่ดินสูงสุดได้แก่ ที่ดินติดถนนกรุงเทพฯ-นนทบุรี และ
 พิบูล สงครามใน เขตเทศบาลเมืองนนทบุรี ราคาตารางวาละ
 ๕,๐๐๐ บาท ส่วนที่ดินติดถนนสายอื่นในบริเวณนอกเขตเทศบาลมีราคา
 ระหว่างตารางวาละ ๒,๕๐๐ - ๓,๐๐๐ บาท ที่ดินติดถนนซอยต่าง ๆ
 ราคาตารางวาละ ๑,๐๐๐ - ๒,๐๐๐ บาท สำหรับที่ดินซึ่งยังคงเป็น
 พื้นที่สวน นา หรือที่ว่าง ส่วนใหญ่ราคาต่ำกว่าตารางวาละ ๓๕๐
 บาท (ดูแผนที่ ๒๖)

จากลักษณะดังกล่าว จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ดึงดูดให้มีผู้เลือกเข้า
 มาอยู่ในอำเภอเมืองนนทบุรี เห็นได้จากเหตุผลอันดับ ๔ ของการ
 เลือกเข้ามาอยู่อาศัยในอำเภอเมืองนนทบุรีคือ ราคาที่ดินถูก หรือ
 ราคาพอสมควร โดยมีผู้ให้เหตุผลนี้ร้อยละ ๑๔.๐๕ (ดูตารางที่ ๘๑)

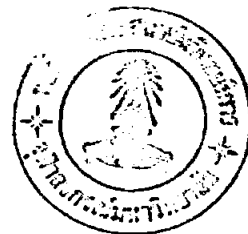
๒.๒.๔ สภาพแวดล้อม

"Siegel (1970) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการเลือก
 ที่อยู่อาศัยว่าจะต้องพิจารณาถึง คุณภาพของสิ่งแวดล้อม
 เช่น ลักษณะด้านสังคมของชุมชน สภาพธรรมชาติ
 บริการสาธารณะสำหรับชุมชน และความพึงพอใจที่
 รับจากที่ตั้งนั้น เป็นต้น"^๑

สำหรับอำเภอเมืองนนทบุรีปรากฏว่า

- ๑) ด้านกายภาพของชุมชน เนื่องจากอำเภอเมืองนนทบุรีเป็นเขต
 เชื่อมต่อระหว่างพื้นที่เกษตรกับชุมชนเมือง จึงยังคงมีสภาพ
 ธรรมชาติที่น่าพึงพอใจต่อการอยู่อาศัย เช่น ความเงียบสงบ
 อากาศบริสุทธิ์ แม่น้ำลำคลองและความร่มเย็นจากสวนผลไม้
 ประกอบกับ เป็นบริเวณที่ยังมีพื้นที่ว่างเหลืออยู่มาก การขยาย
 ตัวของชุมชนจึงออกไปในแนวราบ มีลักษณะไม่แออัดเหมาะสมที่
 จะเป็นที่อยู่อาศัย

^๑ Hirsch, Urban Economic Analysis, pp. 56-57.

ตารางที่ ๔๐ ความสัมพันธ์ทางสังคมของผู้อยู่อาศัยในบริเวณพักอาศัย
อำเภอ เมืองนนทบุรี

ลักษณะความสัมพันธ์	จำนวน	
	ราย	ร้อยละ
ให้ความช่วยเหลือกันดี	๒๖๑	๔๕.๗๘
ให้ความช่วยเหลือกันปานกลาง	๒๓๘	๔๑.๗๕
ไม่เคยช่วยเหลือกันเลย	๖๔	๑๑.๒๓
ไม่ตอบ	๗	๑.๒๓
รวม	๕๗๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๔๑ สาเหตุที่เลือกเข้ามาอยู่อาศัยในอำเภอ เมืองนนทบุรีของผู้อยู่อาศัย

สาเหตุที่เลือกเข้ามาอยู่อาศัยในอำเภอ เมืองนนทบุรี	จำนวน	
	ราย	ร้อยละ
เหมาะที่จะเป็นที่อยู่อาศัย	๑๒๔	๑๕.๓๖
สภาพแวดล้อมดี	๑๓๒	๑๕.๗๑
อยู่ใกล้ที่ทำงาน	๑๔๔	๑๗.๑๘
ราคาที่ดินถูกหรือราคาพอสมควร	๑๑๘	๑๔.๐๕
มีที่ดินอยู่แล้ว	๕๑	๖.๐๗
บ้านหรือที่ดินมีราคาถูกพอเช่าหรือผ่อนส่งได้	๕๔	๖.๘๓
ใกล้โรงเรียน ตลาด หรือโรงพยาบาล	๕๔	๖.๘๓
พอใจสาธารณูปโภค	๗๓	๘.๖๔
ใกล้ญาติ	๔๗	๕.๖๐
อื่น ๆ	๓๘	๔.๕๒
รวม	๘๕๐	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ : ตอบได้มากกว่า ๑ คำตอบ

๒) ด้านสังคมของชุมชน เนื่องจากบริเวณพักอาศัยในอำเภอเมืองนนทบุรีส่วนใหญ่ แตกต่างกันไปตามความหนาแน่นของการใช้ที่ดิน บริเวณพักอาศัยที่มีความหนาแน่นต่างกัน จะมีสภาพเศรษฐกิจและสังคมของผู้อยู่อาศัยแตกต่างกันไป เช่น บริเวณพักอาศัยที่มีความหนาแน่นสูง ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่มักมีรายได้ค่อนข้างต่ำ หรือ บริเวณพักอาศัยที่มีความหนาแน่นต่ำ ผู้อยู่อาศัยมักมีรายได้สูง ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว ลักษณะของบริเวณพักอาศัยในอำเภอเมืองนนทบุรี จะตรงกับประเภทหลังนี้ ดังนั้น จึงไม่จำเป็นต้องมีมาตรการระหว่างผู้อยู่อาศัยในบริเวณพักอาศัยเดียวกัน เนื่องจากมีสภาพเศรษฐกิจและสังคมคล้ายคลึงกัน เห็นได้ว่าผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่คือร้อยละ ๔๕.๗๕ ให้ความเห็นว่าผู้อยู่ในชุมชนเดียวกับตนให้ความช่วยเหลือกันดี รองลงมาคือร้อยละ ๔๑.๗๕ ให้ความช่วยเหลือกันปานกลาง มีเพียงร้อยละ ๑๑.๒๓ เท่านั้น ที่กล่าวว่าผู้อยู่อาศัยในชุมชนเดียวกับตนไม่เคยช่วยเหลือกันเลย (ดูตารางที่ ๔๐)

จากลักษณะดังกล่าวทั้ง ๒ ประการนี้ จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ดึงดูดให้มีผู้เลือกไปอยู่อาศัยในอำเภอเมืองนนทบุรี ดังปรากฏจากเหตุผลอันดับ ๒ และ ๓ ของการเลือกเข้าไปอยู่อาศัยในอำเภอเมืองนนทบุรีของผู้อยู่อาศัยคือ เป็นบริเวณที่มีสภาพแวดล้อมดี เหมาะที่จะเป็นที่อยู่อาศัย ซึ่งมีผู้ให้เหตุผลทั้ง ๒ ประการนี้ร้อยละ ๑๕.๗๑ และ ๑๕.๓๖ ตามลำดับ (ดูตารางที่ ๔๑)

๒.๓ โครงการที่เสนอเพื่อพัฒนาอำเภอเมืองนนทบุรี

๒.๓.๑ ผังเมืองรวมของสำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย

ดังที่ Claire (1973) กล่าวว่าไว้ว่า หลักเกณฑ์ที่เหมาะสมจะต้องถูกนำมาใช้และบังคับเพื่อควบคุมความปลอดภัย และสืบเนื่องความมั่นคงของการลงทุนก่อสร้างบ้านเรือน รวมถึงการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน

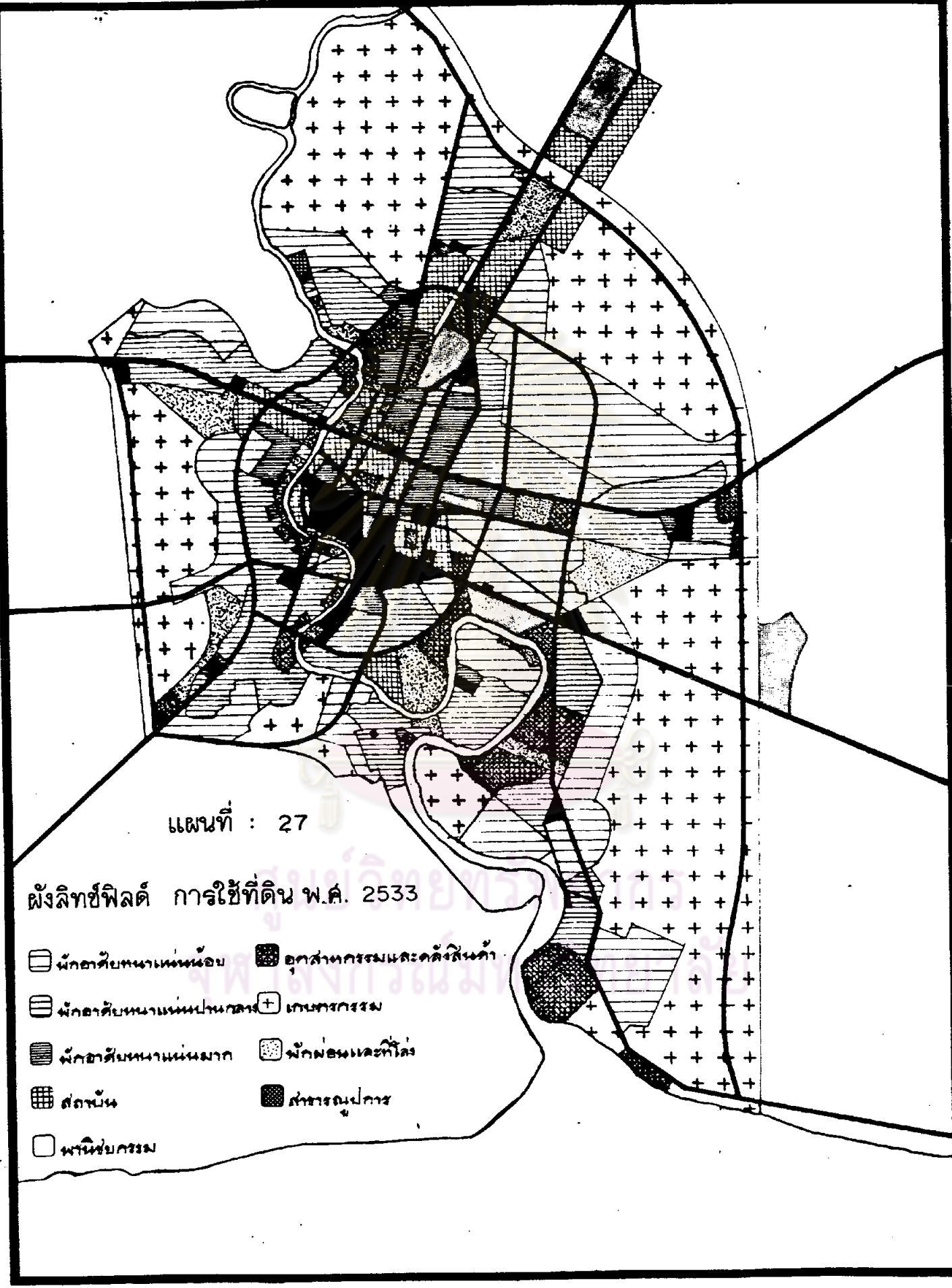
(Zoning Ordinance) และข้อปลีกย่อยอื่น ๆ ด้วย^๑

ในกรณีนี้สำหรับอำเภอ เมืองนนทบุรีปรากฏว่า อำเภอเมืองนนทบุรีได้ถูกรวมอยู่ในผังการใช้ที่ดินของกรุงเทพมหานคร (Greater Bangkok Plan) เนื่องจากมีอาณาเขตติดต่อกับกรุงเทพฯ จึงได้รับอิทธิพลการขยายตัวของกรุงเทพฯ โดยเฉพาะด้านการใช้พื้นที่เพื่ออยู่อาศัย สำนักผังเมืองจึงได้กำหนดการใช้ที่ดินบริเวณนี้ไว้ดังนี้คือ

ใน พ.ศ. ๒๕๐๑ รัฐบาลไทยได้จ้างคณะผู้เชี่ยวชาญชาวชื่อ ลิตซ์ฟีลด์ ไวท์ทิงบาวน์ แอนด์ แอสโซซิเอท (Litchfield Whiting Bowne and Associates) จัดทำผังเมืองนครหลวงขึ้น ผู้เชี่ยวชาญคณะนี้ได้เสนอผัง Greater Bangkok Plan 2533 เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๓ เป็นผังโครงการ ๓๐ ปี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๔ - ๒๕๓๓ ตามผังนี้พื้นที่ชุมชนส่วนใหญ่ของอำเภอเมืองนนทบุรี ถูกกำหนดให้เป็นย่านพักอาศัยหนาแน่นน้อยและหนาแน่นปานกลาง ส่วนนอกเขตชุมชนยังคงเป็นพื้นที่เกษตร อย่างไรก็ตามผังลิตซ์ฟีลด์นี้ได้ขาดอำนาจทางกฎหมายที่จะบังคับใช้ให้มีการปฏิบัติตามผังที่จัดทำไว้ (ดูแผนที่ ๒๗)

ผังนครหลวงปรับปรุงครั้งที่ ๑ ใน พ.ศ. ๒๕๑๓ กระทรวงมหาดไทย ได้ยกร่างพระราชบัญญัติการผังเมืองเสร็จ จึงได้ปรับปรุงผังลิตซ์ฟีลด์ใหม่เพื่อให้เหมาะสมกับภาวะการณ์ในระบอบนั้นและในอนาคต เรียกว่า ผังนครหลวง (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ ๑) (ดูแผนที่ ๒๘) เป็นผังโครงการ ๒๐ ปี นับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๔ - ๒๕๓๓ ตามผังนครหลวงฉบับนี้ ได้ขยายพื้นที่ชุมชนของอำเภอเมืองนนทบุรีเพิ่มออกไปจากผังลิตซ์ฟีลด์ โดยกำหนดให้พื้นที่ด้านฝั่งตะวันออกของอำเภอเมืองทั้งหมด เป็นพื้นที่ชุมชนและมีการใช้ที่ดินเป็นบริเวณพักอาศัยหนาแน่นน้อย และ หนาแน่นปานกลาง เป็นส่วนใหญ่

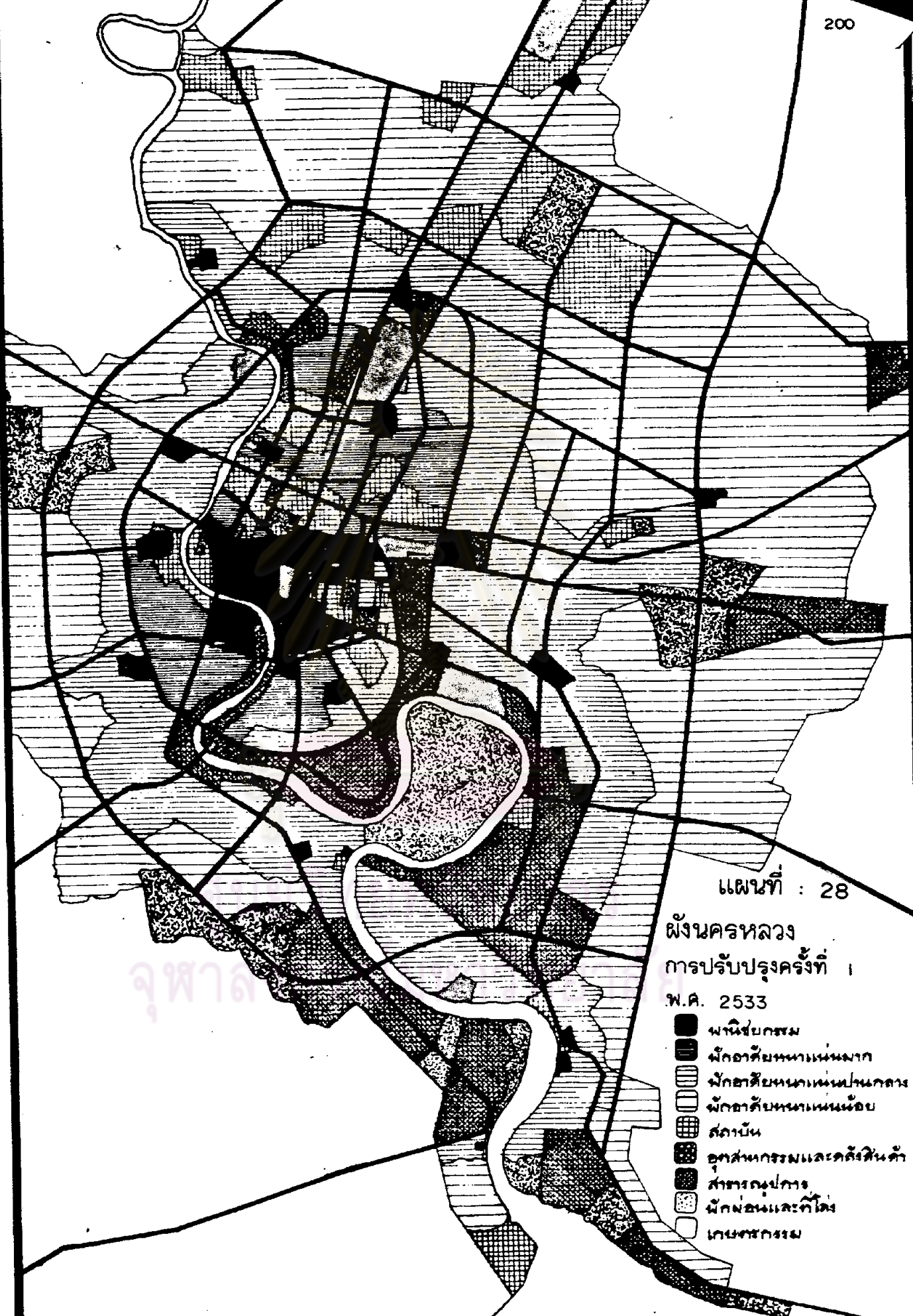
^๑ Claire, Handbook on Urban Planning, pp. 62.

แผนที่ : 27

ผังลิขิ์ฟิลต์ การใช้ที่ดิน พ.ศ. 2533

- ▨ ผังอาศัยหนาแน่นน้อย   ■ อุตสาหกรรมและคลังสินค้า
- ▨ ผังอาศัยหนาแน่นปานกลาง + เกษตรกรรม
- ▨ ผังอาศัยหนาแน่นมาก   □ ผักผ่อนและที่โล่ง
- ▨ สถนันท   ■ สาธารณูปการ
- พานิชยกรรม

จุฬาลงกรณ์

แผนที่ : 28

ผังนครหลวง
การปรับปรุงครั้งที่ 1

พ.ศ. 2533

- พณิชยกรรม
- ▨ พักอาศัยหนาแน่นมาก
- ▧ พักอาศัยหนาแน่นปานกลาง
- ▩ พักอาศัยหนาแน่นน้อย
- ▤ สถาบัน
- ▥ สวนสาธารณะและที่ตั้งสินค้า
- ▦ สาธารณูปการ
- ▧ พักผ่อนและกีฬา
- เกษตรกรรม

แผนที่ : 29

ผังนครหลวง 2543

- บริเวณที่สงวนอนุรักษ์
- การใช้ที่ดินผสมหนาแน่นน้อย
- การใช้ที่ดินผสมหนาแน่นมาก
- สถาบันราชการและมหาวิทยาลัย
- ▨ บริเวณอุตสาหกรรม
- ▨ บริเวณที่พักผ่อนและที่ว่าง
- ▨ บริเวณเขตเกษตรกรรม
- ▨ บริเวณสาธารณูปโภค
- - - - - เส้นทางขนส่งมวลชน

ที่มา : สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย

ผังนครหลวง ๒๕๔๓ สืบเนื่องจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติ การผัง เมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ สำนักผังเมืองจึงได้ปรับปรุงผังนครหลวง อีกครั้ง เรียกว่า ผังนครหลวง ๒๕๔๓ (ดูแผนที่ ๒๔) เป็นแผนผัง โครงการระยะ ๒๕ ปี ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๘ - ๒๕๔๓ เป็นผัง เมืองรวมซึ่งส่วนราชการท้องถิ่น จะนำไปใช้เป็นผังนโยบายหลักและ จัดทำรายละเอียดต่อไป ตามผังนครหลวง ๒๕๔๓ นี้ กำหนดให้การ ใช้ที่ดินส่วนใหญ่ของอำเภอเมืองนนทบุรี เป็นบริเวณการใช้ที่ดินผสม หนาแน่นน้อย โดยมีอาณาเขตจากอำเภอเมืองด้านฝั่งตะวันตกออกไป ถึงแนวถนนวงแหวนทางฝั่งตะวันตก

นอกจากนั้นตามผังนครหลวง พ.ศ. ๒๕๔๓ นี้ ยังกำหนดให้มี ระบบขนส่งมวลชน เชื่อมการคมนาคมระหว่างอำเภอเมืองนนทบุรี โดย เริ่มจากสามแยกถนนนนทบุรีไปยังศูนย์กลางของกรุงเทพฯอีกด้วย

จึง เห็นได้ว่า แม้แต่นโยบายในระดับชาติก็ยังสนับสนุนให้อำเภอ เมืองนนทบุรีมีการใช้พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นบริเวณพักอาศัย โดยมีความหนา แน่นของการใช้พื้นที่น้อย ซึ่งจะมีผลให้การใช้ที่ดินเป็นไปอย่างมี ระเบียบ และเป็นแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ของอำเภอเมืองนนทบุรี ต่อไปในอนาคตด้วย นอกจากนี้ การที่อำเภอเมืองนนทบุรีถูกรวม เข้าอยู่ในผังนครหลวง ยังทำให้ผู้อยู่อาศัยได้รับความสะดวกสบาย จากบริการต่าง ๆ ทั้งด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และ บริการชุมชนซึ่งจัดให้ในมาตรฐานเดียวกับชุมชนนครหลวง

๒.๓.๒ โครงการ เศรษฐกิจ การเคหะแห่งชาติ

Claire (1973) ได้กล่าวว่า แผนการจัดหาพื้นที่ใหม่ จะต้องถูกจัด ขึ้น เพื่อสงเคราะห์ครอบครัวที่ต้องการความช่วยเหลือในการหาที่อยู่ อาศัยให้เพียงพอ นั่นคือรัฐบาลจะต้องเข้ามามีบทบาทในการให้ความ ช่วยเหลือนี้ และนโยบายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยจะต้องตั้งขึ้น โดย

พิจารณาให้ความช่วยเหลือในการสร้างที่อยู่อาศัยแก่ประชาชนทั่วไป โดยไม่คำนึงถึง เชื้อชาติหรือศาสนา^๑

กรณีอำเภอเมืองนนทบุรี การเคหะแห่งชาติได้ดำเนินการสร้างอาคารพักอาศัยใน พ.ศ. ๒๕๒๑ ตามโครงการประชานิเวศน์ ๓ ที่ตำบลท่าทราย มีเนื้อที่ดำเนินการงาน ๖๐๒ ไร่ ๒ งาน ๔ ตารางวา จำนวน ๔,๐๖๐ หน่วย แบ่งเป็น

- ก. บ้านแฝดชั้นเดียว จำนวน ๔๖๔ หน่วย สำหรับครอบครัวที่มี รายได้เดือนละ ๑,๕๐๐ - ๓,๐๐๐ บาท เข้าซื้อ
  - ข. บ้านแถวสองชั้น จำนวน ๑,๘๑๑ หน่วย สำหรับครอบครัวที่มี รายได้เดือนละ ๑,๕๐๐ - ๓,๐๐๐ บาท เข้าซื้อ
  - ค. บ้านแฝดสองชั้น จำนวน ๑,๐๑๐ หน่วย สำหรับครอบครัวที่มี รายได้เดือนละ ๓,๐๐๐ - ๕,๐๐๐ บาท เข้าซื้อ
  - ง. บ้านเดี่ยวสองชั้น จำนวน ๑๕๓ หน่วย สำหรับครอบครัวรายได้ เดือนละ ๕,๐๐๐ บาทขึ้นไป เข้าซื้อ
  - จ. ร้านค้าปลีกแถวสามชั้น จำนวน ๑๑๘ หน่วย สำหรับครอบครัว ที่มีรายได้เดือนละ ๕,๐๐๐ บาทขึ้นไป เข้าซื้อ
- พ.ศ. ๒๕๒๓ มีบ้านสร้างแล้วเสร็จ ๒,๒๐๕ หน่วย ส่วนที่เหลือ

อยู่ในระหว่างกำลังก่อสร้าง

จึงเห็นได้ว่าในด้านของการพัฒนาที่อยู่อาศัยในอำเภอเมืองนนทบุรี ในภาคของรัฐบาลก็ได้ให้ความสนใจโดยให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อยู่อาศัยในทุก ๆ ระดับรายได้อย่างเท่าเทียมกัน และจากโครงการในการสร้างที่อยู่อาศัยเหล่านี้ ย่อมจะมีผลดึงดูดให้มีผู้อพยพเข้ามายังอำเภอเมืองนนทบุรีเพิ่มขึ้น เพื่ออยู่อาศัยในบ้านของโครงการต่าง ๆ ดังกล่าว

^๑ Ibid, p. 62

๒.๓.๓ โครงการ เพิ่มจำนวน เลขหมายโทรศัพท์ขององค์การโทรศัพท์
แห่งประเทศไทย

องค์การโทรศัพท์มีโครงการ เพิ่มจำนวน เลขหมายโทรศัพท์ใน
เขตอำเภอ เมืองนนทบุรี จาก ๘,๐๕๐ เลขหมายในปัจจุบัน เป็น
๒๑,๓๕๐ เลขหมายใน พ.ศ. ๒๕๒๕ คิดเป็นจำนวน เลขหมายที่
เพิ่มขึ้น ๑๓,๓๐๐ เลขหมาย ซึ่งจะทำให้ผู้อยู่อาศัยได้รับความ
สะดวกสบายในการติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์เพิ่มมากขึ้น

๒.๓.๔ โครงการ เพิ่มกำลังการจ่ายไฟ ของการไฟฟ้านครหลวง

การไฟฟ้านครหลวงมีโครงการ เพิ่มขนาดหม้อแปลง แก่สถานี
ย่อยที่จ่ายไฟให้แก่อำเภอ เมืองนนทบุรี เพื่อให้ความสามารถในการ
จ่ายไฟเพิ่มขึ้นและเพียงพอต่อความต้องการใช้ ไปได้ถึง พ.ศ.
๒๕๓๑ เป็นอย่างน้อย ได้แก่ สถานีย่อยนนทบุรี และสถานีย่อย
พระนครเหนือ มีโครงการ เพิ่มขนาดหม้อแปลงจาก ๒ x ๒๐ MVA
ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน เป็น ๒ x ๒๐ + ๔๐ MVA ใน พ.ศ. ๒๕๒๕ และ
๒๕๒๔ ตามลำดับ จึงเห็นได้ว่าเมื่อได้ดำเนินการให้เป็นไปตาม
โครงการที่กำหนดไว้เรียบร้อยแล้วจะทำให้อำเภอ เมืองนนทบุรี
มีปริมาณไฟใช้ได้อย่างเพียงพอต่อความต้องการที่เพิ่มขึ้นไปได้อีก
นานพอสมควร

๒.๓.๕ โครงการ ขยายการให้บริการน้ำประปา ของการประปานครหลวง

การประปานครหลวง มีโครงการ ขยายปริมาณการผลิต
และจ่ายน้ำให้แก่ อำเภอ เมืองนนทบุรีจากรันละ ๖๑,๐๐๐ ลูกบาศก์
เมตร เป็นวันละ ๘๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร ใน พ.ศ. ๒๕๒๖ และ
จะขยายพื้นที่รับบริการน้ำประปาใน เขตอำเภอ เมืองด้านฝั่งตะวันออก
จาก ๒๔.๔ ตารางกิโลเมตร ใน พ.ศ. ๒๕๒๒ เพิ่มเป็น ๓๐.๐๕
ตารางกิโลเมตรใน พ.ศ. ๒๕๒๔ และต่อจาก พ.ศ. ๒๕๒๔
เป็นต้นไป การประปาในอำเภอ เมืองนนทบุรีจะ เลิกใช้น้ำดิบจาก

0 1000 2000 3000 4000

PATUM THANI

KLONG PRAPA EXTENSION

BANG LIANG SIPHON

BANG KHEN TREATMENT PLANT

BANG KHEN PUMP STATION

NONTHABURI

PHAIHOL YODIN PUMP STATION

THONBURI TREATMENT PLANT

SAM SEN TREATMENT PLANT

THA PHRA PUMP STATION

KLONG TOEY PUMP STATION

RAT BURANA PUMP STATION

LUMPINI PUMP STATION

LEGEND

- ○ EXISTING AND PHASE 2 DEEP WELLS
- ▬ PHASE 1 TRANSMISSION TUNNEL
- ▬ 2 PHASE 2 PROPOSED PIPELINE
- ▭ AREA TO BE SERVED FOR PHASE 2 - 430 KM²

แผนที่ : 30 แล่ง : เขตให้บริการน้ำ

ประกาศของการประปานครหลวงพ.ศ.2528

ที่มา : การประปานครหลวง

FIGURE 6-1 PROPOSED PHASE 2 PROJECT

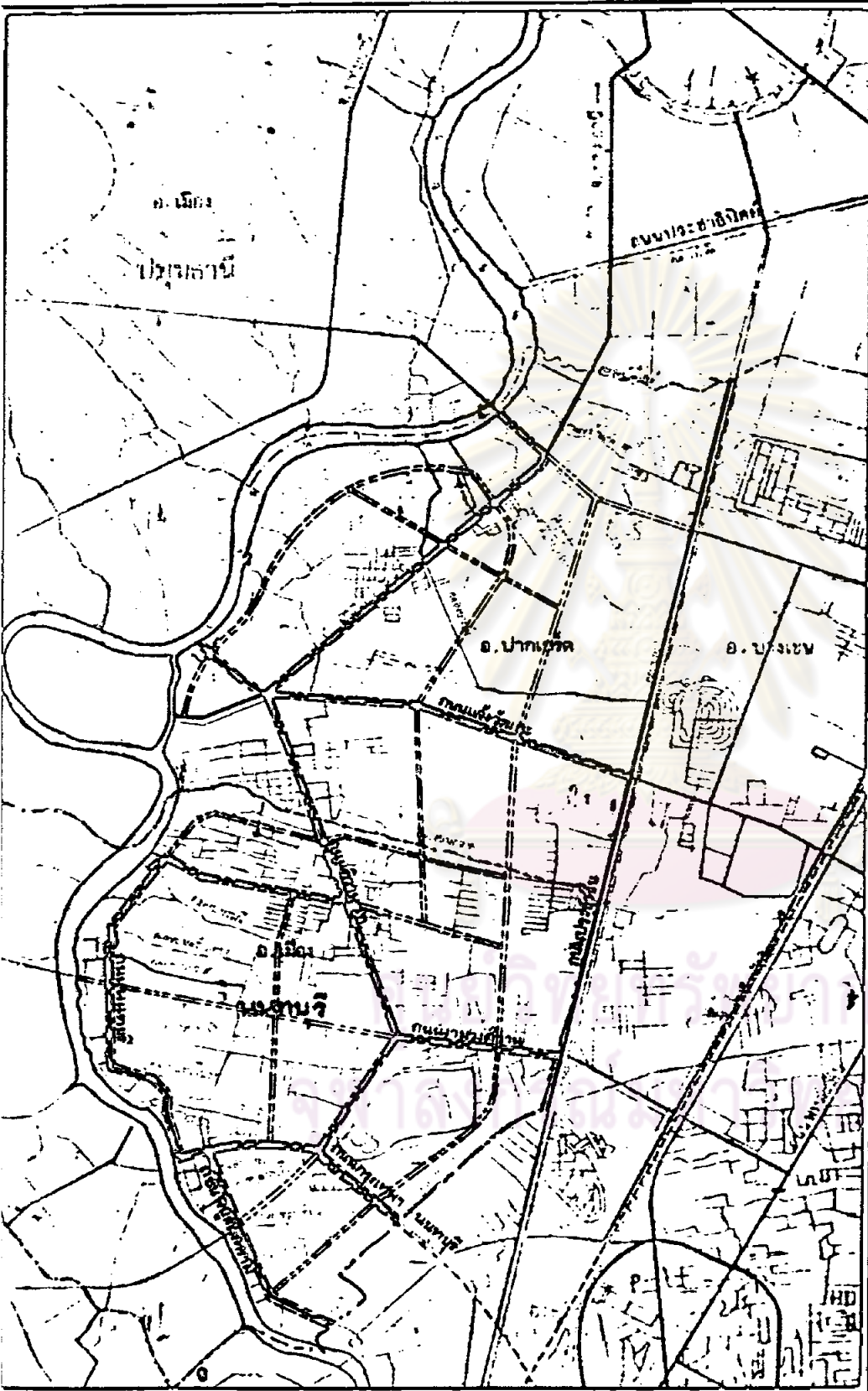
แหล่งน้ำใต้ดินทั้งหมด เปลี่ยนมาเป็นแหล่งน้ำบนผิวดิน โดยรับน้ำจากโรงกรองน้ำบางเขน และจะมีโครงการเพิ่มกำลังผลิตและจ่ายน้ำขึ้นเรื่อย ๆ จนถึง พ.ศ. ๒๕๓๓ (ดูแผนที่ ๑๐) จะสามารถขยายเขตให้บริการน้ำประปาได้เต็มพื้นที่อำเภอ เมืองด้านฝั่งตะวันออกจนกระทั่ง พ.ศ. ๒๕๔๓ พื้นที่อำเภอ เมืองนนทบุรีด้านฝั่งตะวันตกในตำบลไทรน้อย บางศรีเมือง บางไผ่ และบางส่วนของตำบลบางรักน้อยและบางกร่าง จะมีน้ำประปาของการประปานครหลวงใช้ลักษณะดังกล่าวจะช่วยให้ผู้อยู่อาศัยในอำเภอ เมืองนนทบุรี ได้มีน้ำประปาใช้อย่างเพียงพอและทั่วถึงมากยิ่งขึ้น

๒.๓.๖ โครงการระบายน้ำฝนนนทบุรี พ.ศ. ๒๕๔๓ ของสำนักผังเมือง
กระทรวงมหาดไทย

สำนักผังเมืองได้วางผังแม่บทโครงการระบายน้ำฝนสำหรับอำเภอ เมืองนนทบุรี มีเนื้อที่ประมาณ ๔๐ ตารางกิโลเมตร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาในอนาคต สำนักผังเมืองได้แสดงระบบถนนโครงการ พ.ศ. ๒๕๔๓ (ดูแผนที่ ๓๑) ซึ่งถนนโครงการเหล่านี้ นอกจากจะทำให้การจราจรคล่องตัวแล้ว ถนนบางสายยังช่วยป้องกันน้ำท่วมด้วย ส่วนการวางระบบระบายน้ำในอำเภอ เมืองนนทบุรีนั้น สำนักผังเมือง เห็นว่าเป็นความจำเป็นรีบด่วนที่จะต้องจัดทำให้ก่อน และเมื่อมีการพัฒนาบริเวณใดจะต้องมีการก่อสร้างท่อระบายน้ำเกิดขึ้นด้วย ท่อระบายน้ำเหล่านี้จะต้องเฮียงลาดไปสู่ท่อระบายน้ำที่สำนักผังเมืองจัดทำไว้ ซึ่งโครงการนี้จะทำให้อำเภอ เมืองนนทบุรีมีลักษณะพื้นที่เหมาะสมต่อการใช้เป็นบริเวณพักอาศัยมากยิ่งขึ้น ดังที่ Claire (1973) กล่าวว่า "ที่ตั้งของบ้านจะต้องอยู่ในบริเวณที่ปลอดภัยที่สุดในชุมชน บนพื้นที่ซึ่งมีการระบายน้ำได้ดี"^๑

^๑ Ibid, p.62

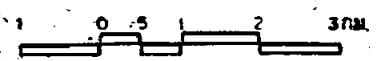
โครงการระบายน้ำนนทบุรี จ.นนทบุรี 2543

แผนที่ 31

- ถนนคสล
- ถนนเดิมขุดลอก
- ถนนโครงการ
- เส้นทางชลประทาน

ผังถนนโครงการ
พ.ศ. 2543

กองวิศวกรรม (ฝ่าย 1)
สำนักชลประทาน

20 สิงหาคม 2522

๒.๓.๗ โครงการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยา และถนนบริเวณอำเภอเมืองนนทบุรี ของกรมโยธาธิการ

เนื่องด้วย ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี (พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์) ได้มีบัญชาให้กรมโยธาธิการ พิจารณาก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งกรมโยธาธิการเห็นควรดำเนินการสร้าง ๒ สะพานคือ บริเวณจังหวัดนนทบุรี และ ปทุมธานี สะพานที่จะสร้างในจังหวัดนนทบุรีนั้น เส้นทางก่อสร้างอยู่ในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี เริ่มจากแยกแกลย (ใกล้โรงพยาบาลโรคปอด) ตัดตรงไปทางทิศตะวันตก ข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาไปบรรจบทางหลวงรอบกรุงเทพมหานครวงนอก (Outer Bangkok Ringroad) ตัวสะพานมีความยาว ๕๖๓ เมตร ถนนยาวประมาณ ๑๒ กม. ระยะเวลาในการก่อสร้าง คาดว่าจะให้แล้วเสร็จทันการเฉลิมฉลองกรุงรัตนโกสินทร์ ครบรอบ ๒๐๐ ปี (เมษายน ๒๕๒๕) เมื่อสร้างแล้วเสร็จ จะก่อให้เกิดเส้นทางใหม่เชื่อม Outer Bangkok Ringroad ทางฝั่งตะวันออก และ ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งอำนวยความสะดวกอย่างมากแก่การคมนาคม นอกจากนั้นยังทำให้บริเวณอำเภอเมืองนนทบุรีได้รับการพัฒนาให้เจริญรุ่งเรือง เป็นการรับกับแผนแม่บทของผังเมืองกรุงเทพฯด้วย (ดูแผนที่ ๒๔) :

๒.๓.๘ โครงการปรับปรุงและขยายงานด้านตำรวจ ของสถานีตำรวจอำเภอเมืองนนทบุรี

สถานีตำรวจอำเภอเมืองนนทบุรี ได้เสนอโครงการปรับปรุงและขยายงานด้านตำรวจของอำเภอเมืองนนทบุรีต่อกรมตำรวจ ซึ่งประกอบด้วยโครงการดังต่อไปนี้

- ๑) โครงการปรับปรุงศูนย์วิทยุหนองบุรี
- ๒) โครงการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงสถานีตำรวจภูธรลาดโตนด ให้เป็นสถานีตำรวจภูธรประชาชนิเวณศนั
- ๓) โครงการจัดตั้งและสร้างสถานีตำรวจภูธรบางรักน้อย และ บ้านพักตำรวจ
- ๔) โครงการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงที่ตั้งสถานีตำรวจภูธรสวนใหญ่

ทั้ง ๔ โครงการนี้ ถูกเสนอให้ดำเนินการแล้วเสร็จไม่เกินปีงบประมาณ ๒๕๒๕ ซึ่งจะทำให้มีกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจเพิ่มขึ้นจาก ๑๗๒ นาย ใน พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็น ๔๖๑ นาย ใน พ.ศ. ๒๕๒๕ เพียงพอต่อการดูแลรักษาความปลอดภัยให้แก่ผู้อยู่อาศัย เนื่องจากในปี ๒๕๒๔ ตำรวจ ๑ นาย จะดูแลประชากรเพียง ๓๖๔ คน ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน^๑ ที่กำหนดไว้ อันจะยังผลให้ผู้อยู่อาศัยอยู่ด้วยความผาสุกและปลอดภัย

^๑ มาตรฐานที่กรมตำรวจใช้ในปัจจุบัน คือ

๑. ตำรวจ ๑ คน ต่อประชากร ๔๐๐ คน สำหรับชุมชนหนาแน่นพอสมควร
๒. ตำรวจ ๑ คน ต่อประชากร ๖๐๐ คน สำหรับชุมชนหนาแน่นมาก

สรุป ในด้านของปัจจัยมูลฐานอันได้แก่ สาธารณูปโภค สาธารณูปการ และบริการชุมชนต่าง ๆ จะเห็นได้ว่า อำเภอมืองนนทบุรีมีอยู่มากพอสมควร ซึ่งมีส่วนในการดึงดูดส่งเสริม และสนับสนุนให้เกิดบริเวณพักอาศัย ตลอดจนความได้เปรียบของพื้นที่ที่เหมาะสมจะใช้เป็นที่ตั้งของที่อยู่อาศัย ทั้งในด้านของระยะทางและระยะเวลาในการเดินทางไปยังแหล่งงาน การเข้าถึงแหล่งงาน ราคาที่ดิน ตลอดจนสภาพแวดล้อมของชุมชน และนอกเหนือจากความเหมาะสมในตัวของที่ตั้งเองดังที่กล่าวมาแล้ว อำเภอมืองนนทบุรียังมีโครงการในระดับชาติและระดับท้องถิ่นอีกหลายโครงการ เช่น ผังเมืองรวมของสำนักผังเมือง โครงการเคหะสงเคราะห์ของการเคหะแห่งชาติ โครงการเพิ่มจำนวนเลขหมายโทรศัพท์ขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย โครงการเพิ่มกำลังการจ่ายไฟของการไฟฟ้านครหลวง โครงการขยายการให้บริการน้ำประปาของการประปานครหลวง โครงการระบายน้ำฝนนนทบุรีของสำนักผังเมือง โครงการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาของกรมโยธาธิการ และโครงการปรับปรุงและขยายงานด้านตำรวจของสถานีตำรวจภูธรอำเภอมืองนนทบุรี ซึ่งโครงการเหล่านี้จะมีส่วนสนับสนุนให้อำเภอมืองนนทบุรีมีความสมบูรณ์ในการพัฒนาเป็นพื้นที่เพื่ออยู่อาศัยมากยิ่งขึ้น

๓. โอกาสการขยายตัวของพื้นที่อยู่อาศัยในอำเภอมืองนนทบุรี

จากการศึกษาถึงสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่เพื่ออยู่อาศัยในอำเภอมืองนนทบุรี พบว่าเป็นผลจากการอพยพเข้าของประชากรเป็นสำคัญ ดังนั้น ในการศึกษาถึงโอกาสการขยายตัวของพื้นที่อยู่อาศัยในอำเภอมืองนนทบุรี จึงจำเป็นต้องศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลก่อให้เกิดอพยพดังกล่าว

"ตามที่ Jeslie J. King Reginald G. Golledge (1978)

ได้กล่าวไว้ว่า ในการอธิบายถึงการอพยพที่เกิดขึ้นระหว่างเมือง

ต่าง ๆ มักเน้นถึงปัจจัย ๒ ประการคือ ปัจจัยผลักดัน (Push

factors) และปัจจัยดึงดูด (Pull factors)

ปัจจัยผลักดัน (Push factors) คือปัจจัยที่เป็นแรงบีบบังคับให้เกิดการอพยพออกจากเมืองหรือภาคต่าง ๆ ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors) เช่น การว่างงาน หรือความแตกต่างในการหาเลี้ยงชีพและค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิต และ/หรือ ปัจจัยทางสังคม (Sociological Factors) เช่น คุณภาพของการดำรงชีวิต ความหนาแน่นของประชากร อัตราการเพิ่มของอาชญากรรม และ คุณภาพของการให้บริการต่าง ๆ (Quality of Services) เช่น ด้านการศึกษา

ปัจจัยดึงดูด (Pull Factors) คือ ปัจจัยที่เป็นแรงดึงดูดให้มีการอพยพเข้าไปในพื้นที่นั้น อาจเป็นผลจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ เช่น สามารถหาบ้านที่ต่ำกว่า หรือความสะดวกสบายด้านการศึกษา หรือปัจจัยด้านกายภาพ (Physical Factor) เช่น ลักษณะภูมิอากาศ เป็นต้น"^๑

กรณีอำเภอเมืองนนทบุรีสามารถพิจารณาปัจจัยทั้ง ๒ ประการที่กล่าวมาแล้ว ได้จาก

ก. ปัจจัยภายใน ได้แก่ ความเหมาะสมที่จะเป็นบริเวณพักอาศัยของอำเภอเมืองนนทบุรีเอง ซึ่งจะเป็นปัจจัยดึงดูดให้เกิดการอพยพเข้าไปยังอำเภอเมืองนนทบุรี

ข. ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ปัจจัยที่เป็นแรงกระตุ้นหรือผลักดันให้เกิดการอพยพจากที่อยู่เดิมเพื่อเข้าไปยังอำเภอเมืองนนทบุรี

^๑ Leslie J. King and Reginald G. Golledge, Cities, Space, and Behavior : The Elements of Urban Geography (Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall, 1978), pp. 286-287.

เมื่อนำปัจจัยทั้งสองประการนี้มาพิจารณาร่วมกัน จะทำให้ทราบถึงโอกาสในการขยายตัวของบริเวณพักอาศัยในอำเภอ เมืองนนทบุรีได้ชัดเจนยิ่งขึ้น สำหรับปัจจัยภายในนั้น ได้กล่าวไปแล้วในเรื่องของปัจจัยพื้นฐานที่สนับสนุนให้เกิดบริเวณพักอาศัยในอำเภอ เมืองนนทบุรี ซึ่งปรากฏว่าอำเภอ เมืองนนทบุรีมีลักษณะเหมาะสม เป็นบริเวณพักอาศัยอยู่หลายประการ จึงมีส่วนดึงดูดให้มีการอพยพเข้าไปยังอำเภอ เมืองนนทบุรีดังที่กล่าวไปแล้ว และในที่นี่จะต่อกล่าวถึงปัจจัยภายนอกต่อไป

จากการศึกษาสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน เพื่ออยู่อาศัยในอำเภอ เมืองนนทบุรี จะเห็นได้ว่า เป็นผลมาจากอิทธิพลของกรุงเทพฯ เป็นสำคัญ ในการพิจารณาปัจจัยที่จะเป็นแรงกระตุ้นหรือผลักดันให้เกิดการอพยพเข้าอำเภอ เมืองนนทบุรี จึงต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกรุงเทพฯ เป็นสำคัญด้วย ได้แก่

๑. ด้านประชากรและความต้องการที่อยู่อาศัยของกรุงเทพฯ

จากการคาดประมาณจำนวนประชากรและความต้องการที่อยู่อาศัยในกรุงเทพฯ ของการเคหะแห่งชาติ (อุตารางที่ ๘๒) ปรากฏว่าจำนวนประชากรของกรุงเทพฯ จะเพิ่มจาก ๔,๘๗๐,๕๐๕ คน ใน พ.ศ. ๒๕๒๑ เป็น ๖,๔๗๗,๑๘๖ คน ใน พ.ศ. ๒๕๓๐ ซึ่งจะมีผลให้ความต้องการที่อยู่อาศัยของประชากรในกรุงเทพฯ เพิ่มจาก ๕๐๐,๐๖๕ หน่วยเป็น ๑,๑๔๘,๔๗๗ หน่วย ใน พ.ศ. ๒๕๓๐ คิดเป็นความต้องการที่อยู่อาศัยที่เพิ่มขึ้นในช่วง ๔ ปี จำนวน ๒๔๘,๔๑๒ หน่วย หรือร้อยละ ๓๓.๑๗ คิดเป็นอัตราเพิ่มร้อยละ ๓.๖๕ ต่อปี ความต้องการที่อยู่อาศัยที่เพิ่มขึ้นนี้ย่อมเป็นปัจจัยผลักดันให้ประชากรของกรุงเทพฯ บางส่วน ต้องเคลื่อนย้ายออกไปหาที่อยู่อาศัยตามชานเมือง

"ดังที่ Johnson (1975) กล่าวไว้ว่า การขยายตัวของบริเวณพักอาศัยชานเมือง ส่วนใหญ่เป็นผลจากการเพิ่มจำนวนประชากร อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจดึงดูดให้ประชากรอพยพเข้าไปทำงานทำในเมือง ประกอบกับการเพิ่มจำนวนประชากรตามธรรมชาติและการที่ขนาดครอบครัวมีแนวโน้มเล็กลง อยู่อย่างอิสระมากขึ้น ทำให้ความต้องการที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้น จึงเกิดการขยายตัวออกไปยังบริเวณชานเมือง เนื่องจากตามชานเมืองที่อยู่อาศัยมีความ

ตารางที่ ๘๒ คาคประมาณจำนวนประชากรและความต้องการที่อยู่อาศัยของ
กรุงเทพฯ พ.ศ. ๒๕๒๑ - ๒๕๓๐

พ.ศ.	จำนวนประชากร	ความต้องการที่อยู่อาศัย
๒๕๒๑	๔,๘๗๐,๕๐๔	๔๐๐,๐๖๕
๒๕๒๒	๔,๘๘๔,๕๑๕	๔๒๔,๕๘๒
๒๕๒๓	๔,๑๖๓,๔๘๗	๔๕๔,๘๘๐
๒๕๒๔	๔,๓๓๓,๘๗๐	๔๘๖,๔๗๒
๒๕๒๕	๔,๔๐๔,๓๕๓	๑,๐๑๔,๐๘๑
๒๕๒๖	๔,๖๐๔,๕๘๗	๑,๐๕๒,๗๔๐
๒๕๒๗	๔,๘๗๗,๗๔๕	๑,๐๘๗,๕๘๓
๒๕๒๘	๖,๐๗๑,๑๖๑	๑,๑๒๓,๓๔๔
๒๕๒๙	๖,๒๐๗,๘๘๘	๑,๑๖๐,๓๖๓
๒๕๓๐	๖,๔๗๗,๑๘๖	๑,๑๙๘,๕๗๗

ที่มา : การเคหะแห่งชาติ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๘๓ สาเหตุที่ผู้อยู่อาศัยในอำเภอเมืองนนทบุรีย้ายออกจากที่อยู่เดิม

สาเหตุที่ย้ายออก จากที่อยู่เดิม	ระดับรายได้ (บาท)									
	รวม		น้อยกว่า ๒๕๐๐		๒๕๐๐-๔๐๐๐		๔๐๐๐-๖๐๐๐		มากกว่า ๖๐๐๐	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
แยกครอบครัวใหม่	๘๘	๑๓.๘๘	๗	๑๐.๑๔	๑๑	๑๑.๓๘	๑๖	๑๗.๒๐	๕๕	๑๔.๕๐
ต้องการมีบ้านของตนเอง	๒๖๓	๔๑.๐๓	๑๙	๒๗.๕๕	๓๑	๓๑.๙๖	๔๓	๔๖.๒๕	๑๗๐	๔๔.๕๐
ที่อยู่เดิมไกลที่ทำงานหรือที่เรียน	๕๔	๘.๕๒	๑๐	๑๔.๘๙	๙	๙.๒๘	๗	๗.๕๓	๒๘	๗.๓๓
ถูกไล่ที่	๖๒	๙.๖๗	๑๔	๒๐.๒๙	๑๑	๑๑.๓๘	๘	๘.๖๐	๒๙	๗.๕๙
ที่อยู่เดิมคับแคบ	๙๐	๑๔.๐๔	๖	๘.๓๐	๑๔	๑๔.๕๓	๑๐	๑๐.๗๕	๖๐	๑๕.๗๑
ที่อยู่เดิมไฟไหม้	๒	๐.๓๑	-	-	-	-	๑	๑.๐๘	๑	๐.๒๖
อื่น ๆ	๘๑	๑๒.๖๔	๑๓	๑๘.๘๙	๒๑	๒๑.๖๕	๘	๘.๖๐	๓๙	๑๐.๒๑
รวม	๖๔๑	๑๐๐.๐๐	๖๙	๑๐๐.๐๐	๙๗	๑๐๐.๐๐	๙๓	๑๐๐.๐๐	๓๘๒	๑๐๐.๐๐

ที่มา : จากแบบสอบถาม

หมายเหตุ : ตอบได้มากกว่า ๑ คำตอบ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หนาแน่นต่ำ จึงมีความได้เปรียบด้านการใช้พื้นที่ที่กว้างกว่าโดย เฉพาะ เมื่อครอบครัวมีบุตรเพิ่มขึ้น นอกจากนั้นค่าก่อสร้างอาคาร ยังถูกกว่าบริเวณใจกลาง เมือง แม้ว่าอาคารตามชานเมืองจะใช้ พื้นที่มากกว่าก็ตาม แต่ก็สามารถหาที่ดินได้ง่ายและมีราคาถูกกว่า”^๑

จากลักษณะดังกล่าวนี้ ประกอบกับปัจจัยพื้นฐานที่ส่งเสริมให้อำเภอ เมืองนนทบุรีมีความ เหมาะสมที่จะเป็นบริเวณพักอาศัยดังที่ได้กล่าวไปแล้ว จึงคาดว่าโอกาสที่ประชากรจากกรุงเทพฯ จะอพยพเข้าไปยังอำเภอ เมืองนนทบุรี และก่อให้เกิดการขยายตัวของพื้นที่อยู่อาศัยอย่างกว้างขวาง น่าจะมีมากพอสมควร เห็นได้จากสภาพในปัจจุบันที่ได้รับจากแบบสอบถามพบว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้อยู่อาศัยย้ายออกจากที่อยู่เดิม ซึ่งส่วนใหญ่ได้แก่เขตชั้นในของกรุงเทพฯคือ (ดูตารางที่ ๘๓) ต้องการมีบ้านเป็นของตนเอง เนื่องจากที่อยู่เดิมเช่าหรืออาศัยผู้อื่นอยู่ โดยมีผู้ให้เหตุผลถึงร้อยละ ๔๑.๐๓ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการเลือกที่อยู่อาศัยของทุกระดับรายได้รองลงมาคือร้อยละ ๑๔.๐๔ ให้ เหตุผลว่าที่อยู่เดิมคับแคบ เนื่องจากอยู่กันหลายครอบครัวหรือครอบครัวมีขนาดใหญ่ขึ้น และอีก ร้อยละ ๑๓.๘๘ ตอบว่าเนื่องจากแยกครอบครัวใหม่ จึงเห็นได้ว่าเกือบร้อยละ ๖๔ ของการให้เหตุผล ทั้งหมด เป็นการให้เหตุผลที่แสดงให้เห็นถึงความต้องการที่อยู่อาศัยของประชากรกรุงเทพฯ ซึ่งมี ผลมาจากการขยายตัวด้านประชากรและการใช้พื้นที่นั่นเอง

๒. ด้านกายภาพ

การศึกษาลักษณะทางกายภาพของเขตต่าง ๆ ที่อยู่รอบศูนย์กลางกรุงเทพฯ ซึ่ง อยู่ในรัศมีเดียวกับอำเภอ เมืองนนทบุรี และมีพื้นที่ว่างสำหรับการขยายตัวของชุมชน จะช่วยให้ทราบ ถึงความเป็นไปได้ในการที่ประชากรจากกรุงเทพฯ จะอพยพเข้าไปอยู่อาศัยในอำเภอ เมืองนนทบุรี ในอนาคตว่ามีมากน้อยเพียงใด เขตที่ทำการศึกษาดังกล่าวได้แก่ บางเขน บางกะปิ ห้วยขวาง

^๑Johnson, Urban Geography : An Introductory Analysis 2d ed.,

พระโขนง ยานนาวา พระประแดง ราชบุรีบูรณะ บางขุนเทียน ภาษีเจริญ บางกอกน้อย ตลิ่งชัน บางกรวย และอำเภอ เมืองนนทบุรี (ดูแผนที่ ๓๒) โดยพิจารณาลักษณะกายภาพเกี่ยวกับ พื้นที่ว่าง แหล่งงาน ราคาที่ดิน เส้นทางเดินรถประจำทาง ปริมาณการจราจรและความหนาแน่นของถนนในพื้นที่ ดังปรากฏในตารางที่ ๔๔ - ๔๕ รูปที่ ๑๒ - ๑๓ และแผนที่ ๓๓ - ๓๔ จากนั้นทำการให้คำปัจจัยด้านกายภาพเหล่านี้ของแต่ละเขต เขตใดมีคะแนนรวมสูงสุด แสดงว่ามีศักยภาพในการพัฒนามากที่สุด

จากตารางที่ ๔๐ จะเห็นได้ว่าอำเภอ เมืองนนทบุรี มีค่ารวมของปัจจัยด้านกายภาพ ๑๔ คะแนน จัดอยู่ในกลุ่มที่ ๒ (ดูรูปที่ ๑๔ แผนที่ ๓๔) แสดงว่าศักยภาพในการพัฒนาค่อนข้างสูง ซึ่งหมายถึง ความเป็นไปได้ในการพัฒนาบริเวณพักอาศัยในอำเภอ เมืองนนทบุรีมีค่อนข้างมากด้วย และเมื่อพิจารณาถึงการขยายตัวของประชากรในเขตต่าง ๆ (ดูตารางที่ ๔๑ แผนที่ ๔๐ และ ๔๑) ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๑ - ๒๕๑๖ และ ๒๕๑๖ - ๒๕๒๑ ปรากฏว่าอำเภอ เมืองนนทบุรี มีการขยายตัวอยู่ในกลุ่มที่ ๓ ของการเพิ่มจำนวนประชากรในเขตต่าง ๆ ทั้งหมด แสดงว่าอำเภอ เมืองนนทบุรีมีการเพิ่มจำนวนประชากรในอัตราค่อนข้างมากพอสมควรมาโดยตลอด จากลักษณะดังกล่าวนี้ประกอบกับความเป็นไปได้ด้านกายภาพในการพัฒนาบริเวณพักอาศัยในอำเภอ เมืองนนทบุรี ดังที่กล่าวไปแล้ว จึงคาดว่าจะยังคงมีการอพยพเข้าของประชากรจากกรุงเทพฯ ไปยังอำเภอ เมืองนนทบุรีในอัตราที่มากพอสมควรดัง เช่นช่วงเวลาที่ผ่านมา

นอกเหนือจากการศึกษาความเป็นไปได้โดยรวมในระดับภาคแล้ว การพิจารณาถึงต้นเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่เพื่ออยู่อาศัยในอำเภอ เมืองนนทบุรี ได้แก่ การอพยพเข้าของประชากรจากเขต คูสิต อยุธยา บางกอกน้อย บางเขน และพระนคร ไปยังอำเภอ เมืองนนทบุรี จะช่วยให้ทราบถึงโอกาสของการพัฒนาบริเวณพักอาศัยในอำเภอ เมืองนนทบุรี ในอนาคตชัดเจนยิ่งขึ้น กล่าวคือ

เขตพระนคร การขยายตัวของการใช้พื้นที่ในเขตนี้ได้ถึงจุดอิ่มตัวแล้ว (ดูแผนที่ ๓๒ และตารางที่ ๔๔) กล่าวคือ มีการใช้พื้นที่เพื่อกิจกรรมต่าง ๆ อย่างหนาแน่น ที่ว่างจะนำมาพัฒนาเป็นบริเวณพักอาศัยหาได้ยาก ประกอบกับที่พักอาศัยเดิม ได้ถูกเปลี่ยนแปลงไปเป็นย่านธุรกิจการค้ามากขึ้น เนื่องจาก เป็นเขตศูนย์กลางเมือง ทำให้ประชากรบางส่วนต้องอพยพออกไปยังชานเมือง

เพื่อหาที่อยู่ใหม่ ดังจะเห็นได้ว่าจำนวนประชากรในเขตนี้ไต่ลดลงเป็นลำดับ (ดูตารางที่ ๔๑ และแผนที่ ๔๐ และ ๔๑) และสภาพการณ์เช่นนี้จะยังคงดำเนินต่อไป ตราบใดที่การใช้พื้นที่เพื่อกิจกรรมอื่นยังให้ผลตอบแทนสูงกว่าการพัฒนาเป็นที่อยู่อาศัย^๑ ฉะนั้น จึงคาดว่า จะยังคงมีผู้อพยพออกจากเขตนี้ไปยังเขตอื่น ๆ รวมทั้งอำเภอ เมืองนนทบุรีด้วย ดังเช่นที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

เขตพญาไท เป็นอีกเขตหนึ่งซึ่งมีการใช้ที่ดินของชุมชนอย่างหนาแน่นเต็มพื้นที่เขตแล้ว (ดูแผนที่ ๓๒ และตารางที่ ๔๔) แม้ว่าจำนวนประชากรจะยังคงเพิ่มอยู่ก็ตาม (ดูตารางที่ ๔๑ แผนที่ ๔๐ และ ๔๑) แต่อยู่ในลักษณะที่ลดจำนวนลงจากอดีตที่ผ่านมา มาก ดังนั้นจึงเชื่อว่าอนาคตการอพยพออกไปยังเขตอื่น ๆ จะมีมากขึ้น เนื่องจากการใช้พื้นที่ถึงจุดอิ่มตัวแล้วเช่นเดียวกับเขตพระนคร

เขตดุสิต ปัจจุบันมีพื้นที่ว่างเหลืออยู่เพียงร้อยละ ๒๑.๗๔ ของพื้นที่เขต (ดูตารางที่ ๔๔ และแผนที่ ๓๒) ดังนั้น ในอนาคตเมื่อความต้องการใช้พื้นที่มีมากยิ่งขึ้น ย่อมเป็นแรงผลักดันให้เกิดการอพยพออกไปยังเขตข้างเคียง ซึ่งยังคงมีพื้นที่ว่างสำหรับการขยายตัวของชุมชน และอำเภอ เมืองนนทบุรีจะเป็นบริเวณสำคัญแห่งหนึ่งที่ประชากรจากเขตนี้จะอพยพไป เห็นได้จากผู้อยู่อาศัยในอำเภอ เมืองนนทบุรีถึงร้อยละ ๓๔.๕๔ (ดูตารางที่ ๖๓) เป็นผู้ที่ย้ายมาจากเขตดุสิตนี้ ทั้งนี้เนื่องจากอำเภอ เมืองนนทบุรีมีอาณาเขตติดต่อกับเขตดุสิต การคมนาคมสะดวกเร็ว ประชากรมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด จึงมีการอพยพเคลื่อนย้ายไปมาหาสู่กันตลอดเวลา

เขตบางกอกน้อย ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาเขตบางกอกน้อยเป็นเขตที่มีการเพิ่มจำนวนประชากรสูงสุดในพื้นที่ด้านฝั่งตะวันตกของกรุงเทพฯ (ดูตารางที่ ๔๑ แผนที่ ๔๐ และ ๔๑) จึงมีการขยายตัวของการใช้พื้นที่อย่างมาก แต่เนื่องจากเป็นเขตที่มีพื้นที่ขนาดเล็ก พื้นที่ว่างจึงเหลืออยู่เพียงร้อยละ ๑๔.๗๗ ของพื้นที่เขต (ดูตารางที่ ๔๔ แผนที่ ๓๒) ดังนั้น ในอนาคตประชากรจากเขตนี้ย่อมจะต้องขยายตัวออกไปยังเขตอื่น ๆ โดยเฉพาะ ภาษีเจริญ ดลสังข์ บางกรวย และอำเภอ เมืองนนทบุรี ซึ่งเป็นเขตที่อยู่ใกล้เคียงมากยิ่งขึ้น และเมื่อพิจารณาถึงความได้เปรียบ

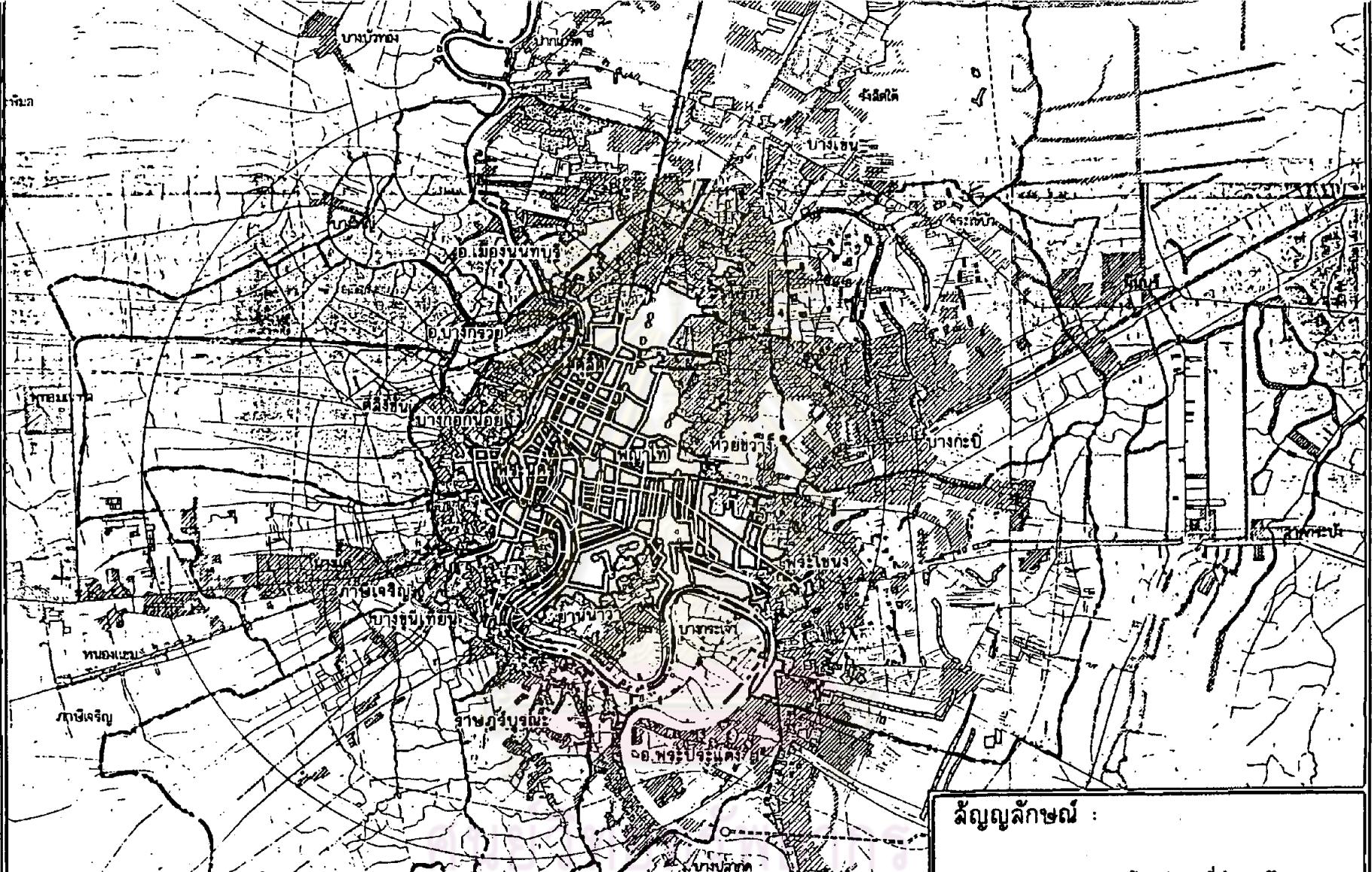
^๑. Johnson, Urban Geography : An Introductory Analysis, 2d ed.

ด้านกายภาพในการพัฒนาระหว่างพื้นที่ทั้ง ๔ บริเวณนี้ จะเห็นได้ว่าอำเภอเมืองนนทบุรีมีมากที่สุด (ดูตารางที่ ๔๐) นอกจากนั้นการที่เขตบางกรวย คลองสาม และภาษีเจริญ มีลักษณะดินเป็นดิน ชุดอนบุรี ซึ่งเป็นดินที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการทำสวนผลไม้และสวนผัก และดินชุดบางกอกซึ่งจัด เป็นดินชั้นหนึ่งสำหรับปลูกข้าว^๑ จึงเหมาะสมที่จะให้พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้เป็นที่เกษตรคั่ง เช่นที่ เป็นอยู่ใน ปัจจุบัน ดังนั้น คาดว่าอำเภอเมืองนนทบุรียังคงมีโอกาสรับประชากรที่อพยพไปจากเขตบางกอก น้อยต่อไปในอนาคต

เขตบางเขน แม้ว่าจะ เป็นเขตที่มีพื้นที่กว้างใหญ่ มีที่ว่างสำหรับการพัฒนาถึงร้อยละ ๔๗.๕๒ ของพื้นที่เขต แต่เมื่อพิจารณาถึงที่ว่างที่จะนำมาพัฒนาเป็นที่อยู่อาศัยในอนาคต จะเห็นได้ ว่าพื้นที่ว่างที่เหลืออยู่ ส่วนใหญ่มีระยะทางห่างไกลจากศูนย์กลาง เมืองมากกว่าอำเภอเมืองนนทบุรี (ดูแผนที่ ๓๒) ฉะนั้น เมื่อประกอบกับลักษณะที่เหมาะสมและปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่ส่งเสริมให้อำเภอ เมืองนนทบุรีเป็นย่านพักอาศัย จึงคาดว่าจะยังคงมีผู้อพยพจากเขตนี้เข้าไปยังอำเภอเมืองนนทบุรี อีกในอนาคต

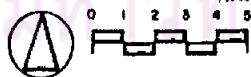
สรุป จากสภาวะการใช้ที่ดินของเขตทั้ง ๔ นี้ ประกอบกับความต้องการที่อยู่อาศัย ของประชากรในกรุงเทพฯที่มีมากขึ้น เนื่องจากการเพิ่มจำนวนประชากร และความเป็นไปได้ด้าน กายภาพของการขยายตัวของพื้นที่พักอาศัยของกรุงเทพฯ เข้าไปยังอำเภอเมืองนนทบุรีดังที่กล่าวมา แล้ว ซึ่งทั้งหมดนี้ถือได้ว่าเป็นปัจจัยภายนอก เมื่อนำมารวมกับปัจจัยภายในได้แก่ ความเหมาะสม ของอำเภอเมืองนนทบุรีเองในการเป็นบริเวณพักอาศัย จึงคาดว่าจะยังคงมีการอพยพของประชากร จากเขตต่าง ๆ ของกรุงเทพฯโดยเฉพาะจากเขตดุสิต พญาไท บางกอกน้อย และบางเขน เข้า ไปยังอำเภอเมืองนนทบุรี เพื่อหาที่อยู่อาศัยต่อไปในอนาคต ซึ่งจะทำให้อำเภอเมืองนนทบุรีมีโอกาส ในการขยายตัวของพื้นที่พักอาศัยในอัตราที่พอสมควรดังที่ผ่านมาในอดีต

^๑ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมพัฒนาที่ดิน กองสำรวจ, รายงานการสำรวจ ดิน จ.ปทุมธานี นนทบุรี กรุงเทพฯ สมุทรสาคร และสมุทรปราการ ฉบับที่ ๑๔๕. (ม.ป.ท. : งานผลิตแผนที่และหนังสือรายงาน กองสำรวจ, ๒๕๑๔) หน้า ๒๔ และ ๒๗.

แผนที่ : 32

แสดง : การใช้ที่ดินของชุมชนในเขต
ที่ทำการศึกษา

สัญลักษณ์ :

- — — — — เส้นแบ่งเขตที่ทำการศึกษา
- พื้นที่ชุมชน พ.ศ. 2501
- ▣ พื้นที่ชุมชน พ.ศ. 2510
- ▨ พื้นที่ชุมชน พ.ศ. 2523
- พื้นที่ว่าง

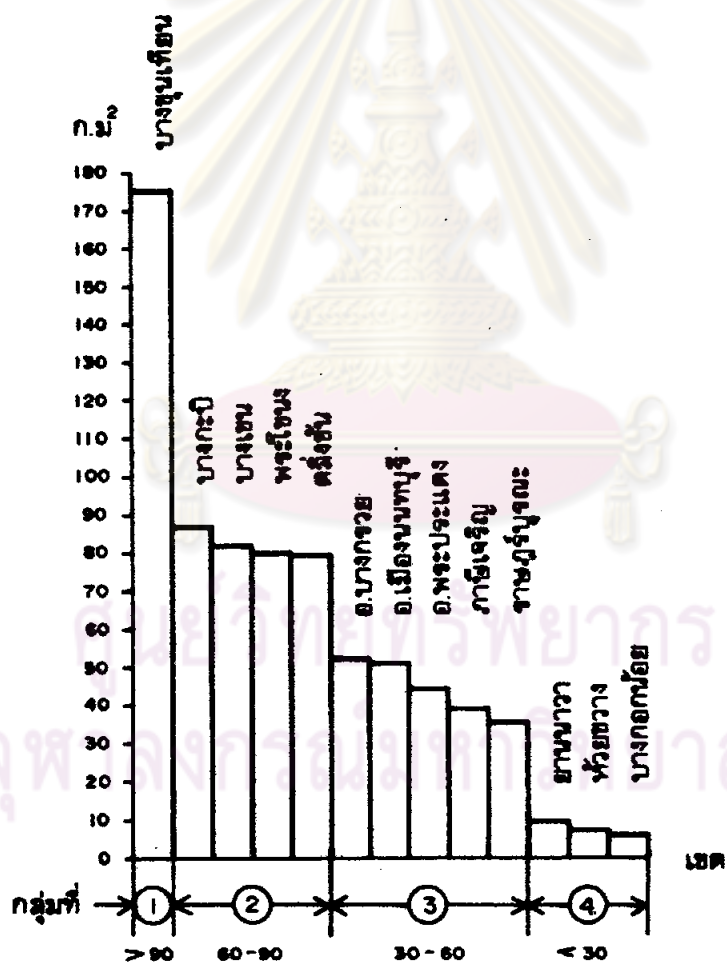
ที่มา : สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย

ตารางที่ ๔๔ แลคกพื้นที่ว่าง พ.ศ. ๒๕๒๓ ของเขตที่ทำการศึกษา

เขตการปกครอง	๑. พื้นที่เขต		๒. พื้นที่ชุมชน		๓. พื้นที่ว่าง	
	จำนวน (กม. ^๒ .)	ร้อยละ	จำนวน (กม. ^๒ .)	ร้อยละ	จำนวน (กม. ^๒ .)	ร้อยละ
บางเขน	๑๖๔.๓๑๐	๑๐๐.๐๐	๘๘.๑๗	๕๒.๐๘	๘๑.๑๔	๔๙.๔๒
บางกะปิ	๑๔๔.๒๘	๑๐๐.๐๐	๖๒.๓๘	๔๑.๗๘	๘๖.๘๘	๕๘.๒๑
ห้วยขวาง	๒๒.๖๘	๑๐๐.๐๐	๑๖.๓๘	๗๒.๒๗	๖.๒๘	๒๗.๓๓
พระโขนง	๑๔๓.๕๕๘	๑๐๐.๐๐	๖๓.๕๒	๔๔.๕๓	๗๘.๖๘	๕๕.๔๗
ยานนาวา	๓๖.๘๐๘	๑๐๐.๐๐	๒๘.๑๕	๗๖.๒๗	๘.๗๖	๒๓.๗๓
อ.พระประแดง	๖๕.๕๘	๑๐๐.๐๐	๒๒.๗๑	๓๔.๖๓	๕๒.๘๗	๖๕.๗๗
ราชบุรีบูรณะ	๔๒.๘๗๘	๑๐๐.๐๐	๘.๕๒	๒๐.๘๑	๓๓.๕๕	๗๘.๑๘
บางขุนเทียน	๑๘๑.๑๕๖	๑๐๐.๐๐	๗.๕๕	๔.๑๘	๑๗๓.๒๑	๙๕.๖๑
ภาษีเจริญ	๕๓.๘๘๗	๑๐๐.๐๐	๑๕.๗๘	๒๙.๒๐	๓๘.๒๐	๗๐.๘๐
บางกอกน้อย	๒๓.๓๐๘	๑๐๐.๐๐	๑๘.๕๓	๘๑.๒๓	๕.๓๗	๑๘.๗๗
คลองตัน	๗๘.๖๘๘	๑๐๐.๐๐	๐.๕๑	๑.๑๘	๗๘.๗๘	๙๘.๘๖
อ.บางกรวย	๕๗.๐๐	๑๐๐.๐๐	๕.๕๑	๘.๖๑	๕๒.๐๘	๙๑.๓๘
อ.เมืองนนทบุรี	๗๗.๐๐	๑๐๐.๐๐	๒๖.๐๖	๓๓.๘๘	๕๐.๘๘	๖๖.๑๖
พระนคร	๕.๕๓๖	๑๐๐.๐๐	๕.๕๓๖	๑๐๐.๐๐	-	-
ดุสิต	๒๒.๒๑๐	๑๐๐.๐๐	๑๗.๓๘	๗๘.๒๕	๕.๘๓	๒๑.๗๕
พญาไท	๑๗.๔๒๘	๑๐๐.๐๐	๑๗.๔๒๘	๑๐๐.๐๐	-	-

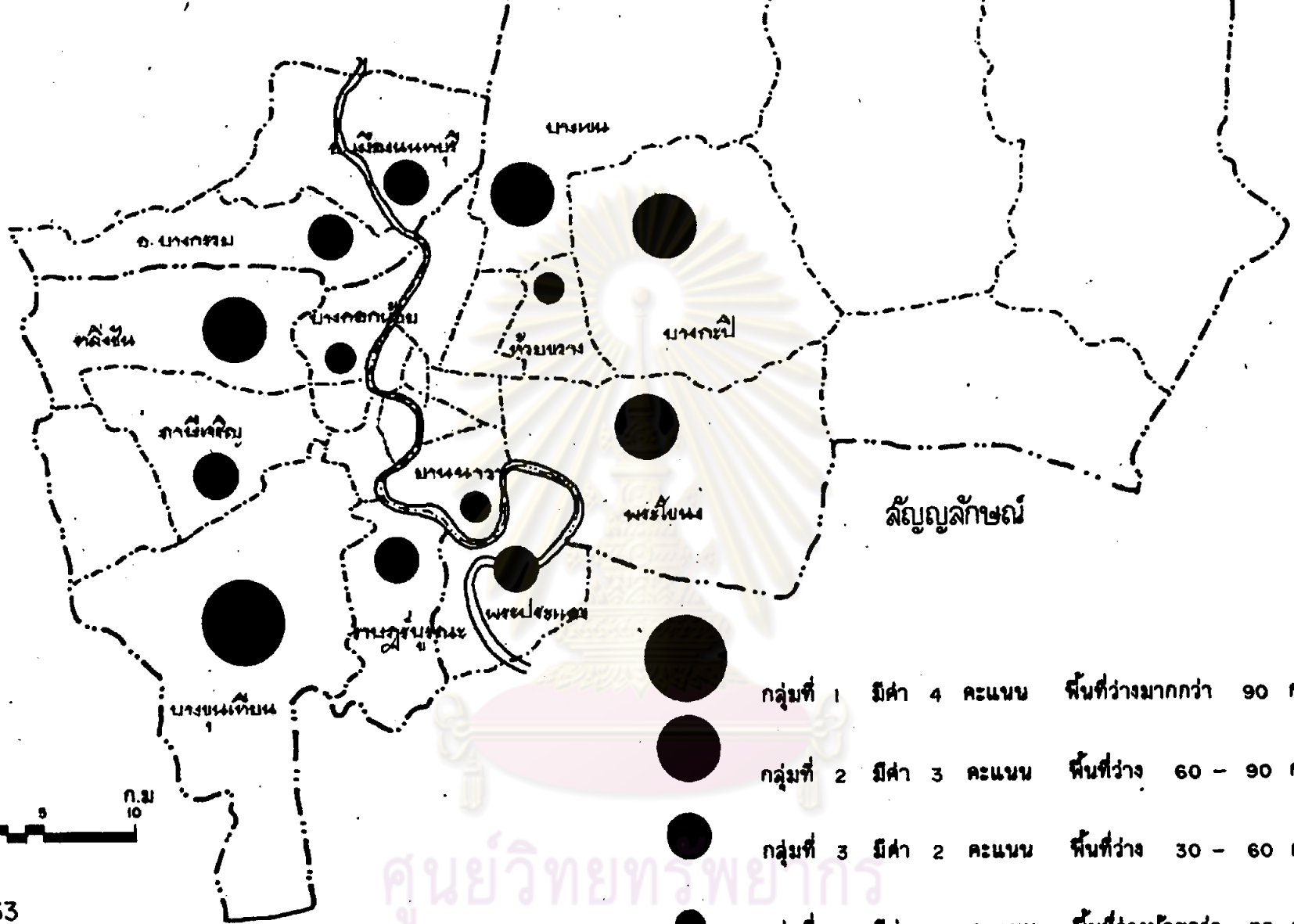
ที่มา : ช่องที่ ๑ จากงานวิจัยทางผังเมือง กทม.ผังเมือง สำนักงานปลัดกรุงเทพมหานคร
 ช่องที่ ๒ และ ๓ จากการวัดพื้นที่โดยประมาณจากแผนที่กรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๓
 ของกทม.ผังเมืองรวม สำนักงานผังเมือง กระทรวงมหาดไทย

รูปที่ 12 กลุ่มเขตที่ทำการศึกษาจัดเรียงตามขนาดพื้นที่ว่าง พ.ศ. 2523.

ที่มา : ตารางที่ 84 ช่องที่ 3

แผนที่ : 33

แสดง : การกระจายตัวของพื้นที่ว่างในเขตที่ทำการศึกษา

พ.ศ. 2523

ที่มา : รูปที่ 12 ตารางที่ 84 ช่องที่ 3

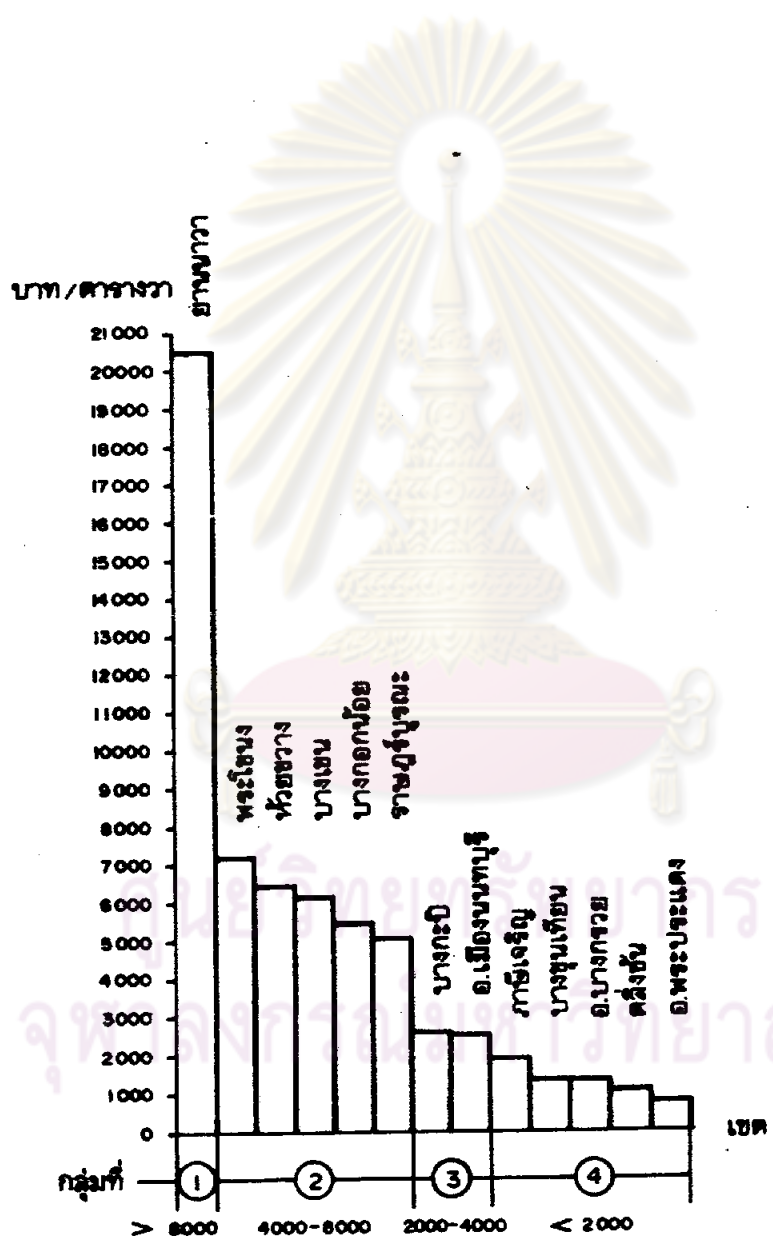
ตารางที่ ๔๔ แสดงราคาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๒๒ ของเขตที่ทำการศึกษา

เขตการปกครอง	ราคาที่ดิน		
	๑ สูงสุด ตารางวาละ (บาท)	๒ ต่ำสุด ตารางวาละ (บาท)	๓ เฉลี่ย ตารางวาละ (บาท)
บางเขน	๑๒,๐๐๐	๑๕๐	๖,๐๗๕
บางกะปิ	๕,๐๐๐	๒๐๐	๒,๖๐๐
ห้วยขวาง	๑๒,๐๐๐	๖๐๐	๖,๓๐๐
พระโขนง	๑๔,๐๐๐	๓๐๐	๗,๑๕๐
ยานนาวา	๕๐,๐๐๐	๘๐๐	๒๐,๕๐๐
พระประแดง	๑,๕๐๐	๑๐๐	๘๐๐
ราชบุรีรณะ	๑๐,๐๐๐	๑๕๐	๕,๐๗๕
บางขุนเทียน	๒,๕๐๐	๕๐	๑,๒๗๕
ภาษีเจริญ	๓,๕๐๐	๑๕๐	๑,๘๒๕
บางกอกน้อย	๑๐,๐๐๐	๖๐๐	๕,๓๐๐
คลองชิน	๒,๐๐๐	๑๐๐	๑,๐๕๐
อ.บางกรวย	๒,๕๐๐	๕๐	๑,๒๗๕
อ.เมืองนนทบุรี	๕,๐๐๐	๑๕๐	๒,๕๗๕

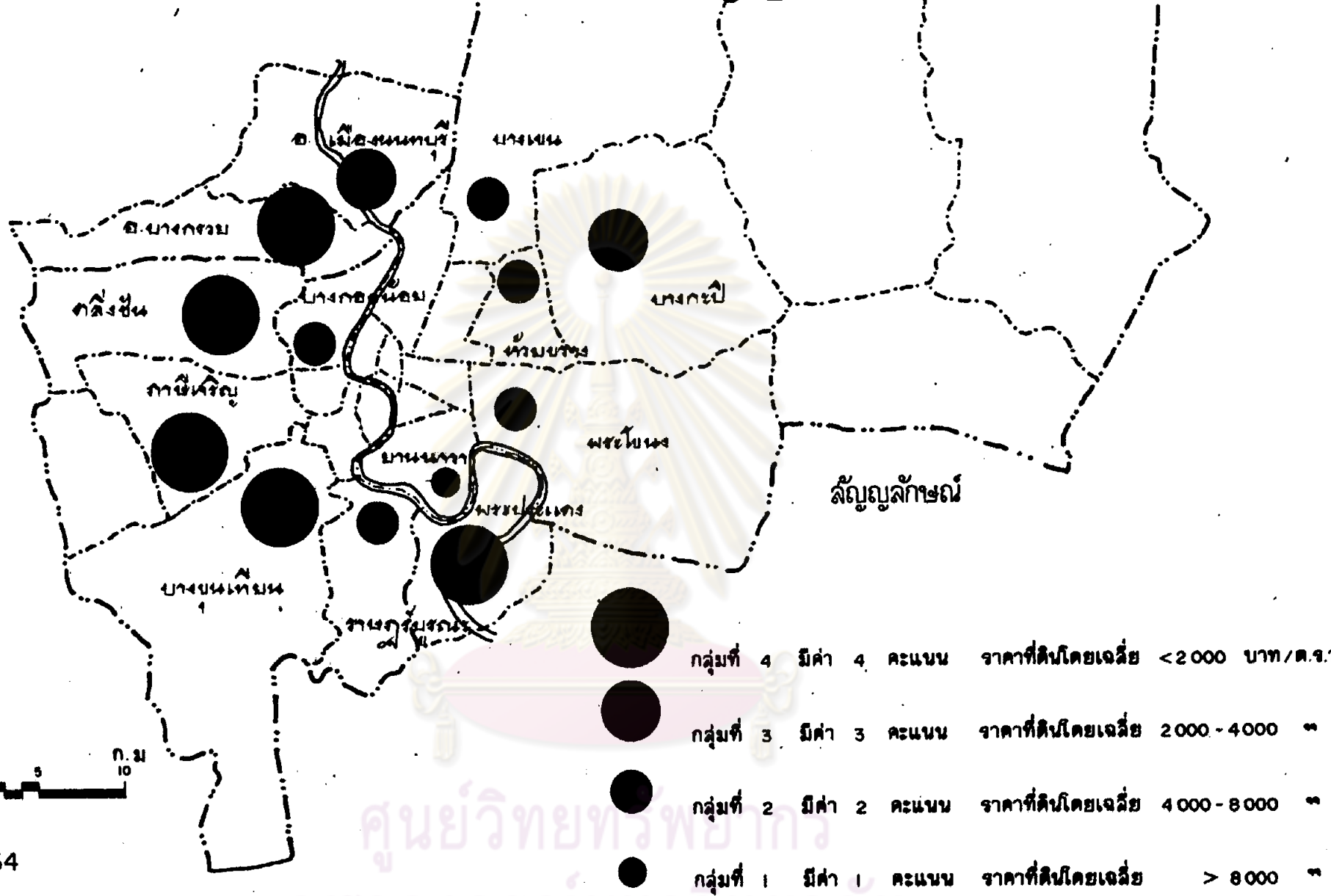
ที่มา : ข้องที่ ๑ และ ๒ จากบัญชีกำหนดจำนวนราคาที่ดินตามราคาตลาด เพื่อให้เป็นทุนทรัพย์
สำหรับเก็บค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม ในท้องที่กรุงเทพมหานคร
และอำเภอพระประแดง ซึ่งคณะกรรมการได้กำหนดราคาไว้เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๑ ใน
ท้องที่อำเภอเมืองนนทบุรีและอำเภอบางกรวย คณะกรรมการได้กำหนดไว้เมื่อ
พ.ศ. ๒๕๒๒

ข้องที่ ๓ จาก ข้องที่ ๑ / ข้องที่ ๒ เท่ากับ ข้องที่ ๓

รูปที่ 13 กลุ่มเขตที่ทำการศึกษาจัดเรียงตามขนาดราคาที่ดินโดยเฉลี่ย
ของแต่ละเขต พ.ศ. 2522.

ที่มา : ตารางที่ 85 ช่องที่ 3

แผนที่ : 34

แสดง : การกระจายตัวของราคาที่ดินโดยเฉลี่ยของเขตที่

ทำการศึกษา พ.ศ. 2522

ที่มา : รูปที่ 13 ตารางที่ 85 ช่องที่ 3

ตารางที่ ๔๖ แสดงการจ้างงานของสถานประกอบการ ราชการ รัฐวิสาหกิจ เอกชน และอื่น ๆ ในเขตที่ทำการศึกษาศึกษา พ.ศ. ๒๕๒๑

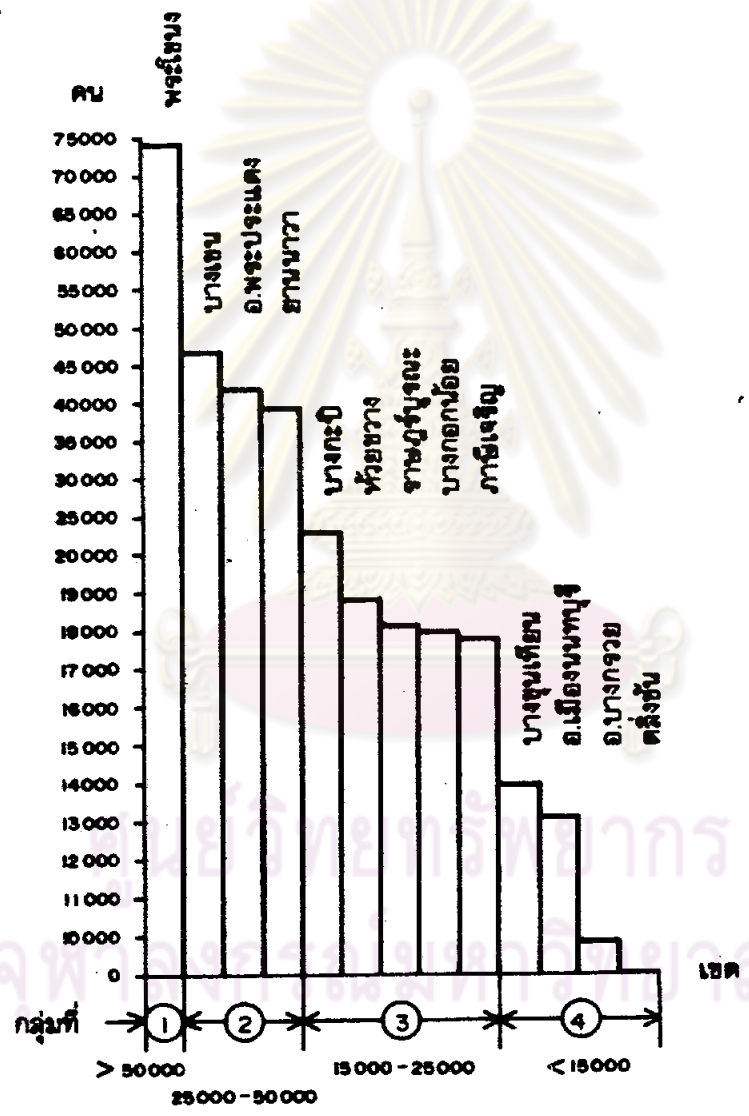
เขตการปกครอง	การจ้างงาน พ.ศ. ๒๕๒๑					
	รวม		ราชการ		รัฐวิสาหกิจ เอกชน อื่น ๆ	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
บางเขน	๔๖,๔๒๒	๑๐๐.๐๐	๑๒,๒๓๑	๒๖.๓๕	๓๔,๑๙๑	๗๓.๖๕
บางกะปิ	๒๓,๑๔๕	๑๐๐.๐๐	๒,๒๒๖	๙.๖๐	๒๐,๙๑๙	๙๐.๔๐
ห้วยขวาง	๑๔,๘๖๑	๑๐๐.๐๐	๒๗๑	๑.๘๔	๑๔,๕๙๐	๙๘.๑๖
พระโขนง	๗๔,๔๓๒	๑๐๐.๐๐	๕,๓๕๑	๗.๑๙	๖๙,๐๘๑	๙๒.๘๑
ยานนาวา	๓๔,๕๑๗	๑๐๐.๐๐	๕๑๔	๑.๔๖	๓๔,๐๐๓	๙๘.๕๔
อ.พระประแดง	๕๒,๒๔๕	๑๐๐.๐๐	๒๐๒	๐.๔๔	๕๒,๐๔๓	๙๙.๕๖
ราชบุรีบูรณะ	๑๔,๑๒๕	๑๐๐.๐๐	๒๗๐	๑.๙๑	๑๓,๘๕๕	๙๘.๐๙
บางขุนเทียน	๑๔,๐๓๑	๑๐๐.๐๐	๕๗๐	๓.๓๕	๑๓,๔๖๑	๙๖.๖๕
ภาษีเจริญ	๑๗,๕๑๓	๑๐๐.๐๐	๒๗๑	๑.๕๑	๑๗,๒๔๒	๙๘.๔๙
บางกอกน้อย	๑๔,๐๗๕	๑๐๐.๐๐	๒,๕๗๑	๑๘.๒๙	๑๑,๕๐๔	๘๒.๐๖
คลังสิน	๗๑๐	๑๐๐.๐๐	๒๗๐	๓๘.๐๓	๔๔๐	๖๑.๙๗
อ.บางกรวย	๔,๗๕๖	๑๐๐.๐๐	๑๑๒	๒.๓๕	๔,๖๔๔	๙๗.๖๕
อ.เมืองนนทบุรี	๑๓,๐๗๔	๑๐๐.๐๐	๑,๕๓๖	๑๑.๗๕	๑๑,๕๓๘	๘๘.๒๕

ที่มา : ช่องที่ ๑ จาก ช่องที่ ๓ / ช่องที่ ๔ เท่ากับ ช่องที่ ๑
 ช่องที่ ๓ จาก กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน สำนัก
 นายกรัฐมนตรี
 ช่องที่ ๔ จาก ฝ่ายสถิติแรงงาน กองวิชาการและวางแผน กรมแรงงาน
 "อุตสาหกรรมและคนต่างงานปี ๒๕๒๑ กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ นนทบุรี
 ปทุมธานี" กรุงเทพฯ : ๒๕๒๓
 และ สำนักงานแรงงานจังหวัดนนทบุรีและสมุทรปราการ

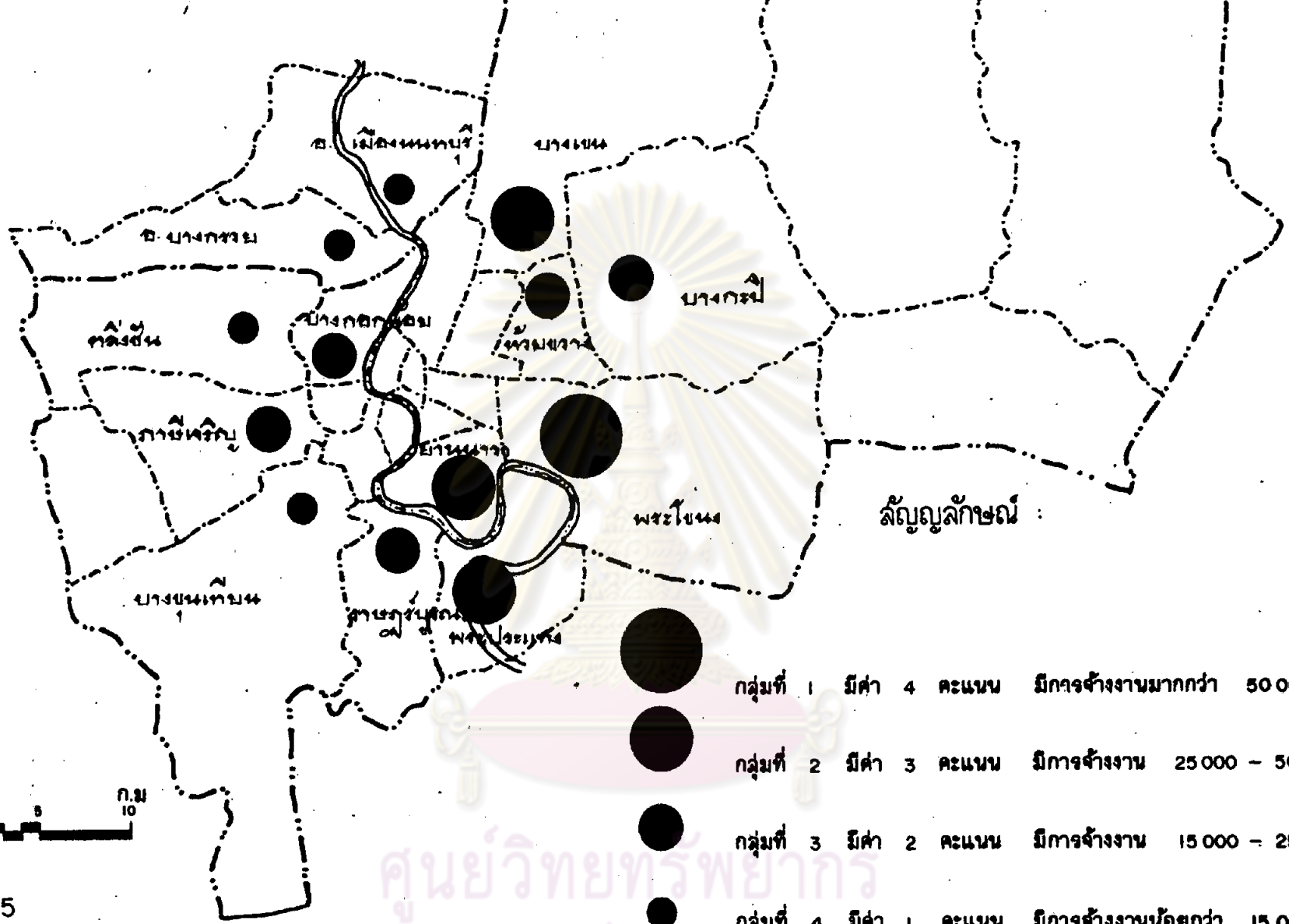
รูปที่ 14 กลุ่มเขตที่ทำการศึกษาจัดเรียงตามขนาดการจ้างงานของสถาน

ประกอบการ ราชการ รัฐวิสาหกิจ เอกชน และอื่นๆ พ.ศ.

2521.

ที่มา : ตารางที่ 86 ของที่ 1

แผนที่ : 35

แสดง : การกระจายตัวของการจ้างงานในสถานประกอบการ

ของเขตที่ทำการศึกษา พ.ศ. 2521

ที่มา : รูปที่ 14 ตารางที่ 86 ของที่

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๔๗ แสดงความหนาแน่นของความยาวถนนใน เขตที่ทำการศึกษา

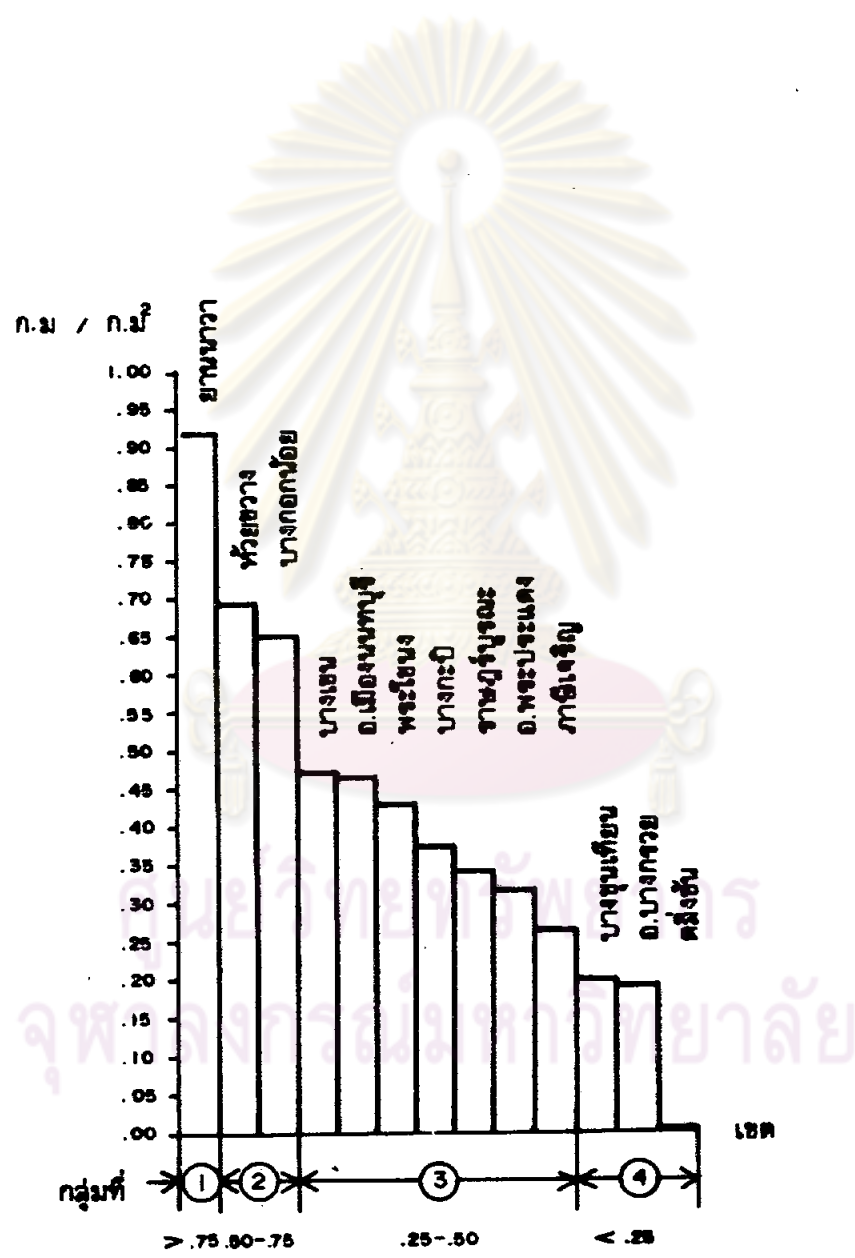
พ.ศ. ๒๕๒๑

เขตการปกครอง	๑ พื้นที่ (กม. ^๒)	๒ ความยาวถนน (กม.)	๓ ความหนาแน่นของ ความยาวถนนต่อพื้นที่ (กม./กม. ^๒)
บางเขน	๑๖๔.๓๑๐	๗๔.๔๐	๐.๔๗
บางกะปิ	๑๔๔.๒๔	๔๔.๐๐	๐.๓๗
ห้วยขวาง	๒๒.๖๔	๑๕.๗๐	๐.๖๙
พระโขนง	๑๔๓.๕๕๔	๖๒.๒๗	๐.๔๓
ยานนาวา	๓๖.๔๐๔	๓๓.๘๕	๐.๙๒
พระประแดง	๖๕.๕๘	๒๐.๔๐	๐.๓๑
ราชบุรีรณะ	๕๒.๘๗๔	๑๔.๖๕	๐.๒๘
บางขุนเทียน	๑๘๑.๑๕๖	๓๖.๒๕	๐.๒๐
ภาษีเจริญ	๕๓.๔๔๗	๑๓.๔๕	๐.๒๖
บางกอกน้อย	๒๓.๓๐๔	๑๕.๐๕	๐.๖๕
คลองสาน	๗๔.๖๔๘	๓.๘๐	๐.๐๕
อ.บางกรวย	๕๗.๐๐	๑๐.๖๐	๐.๑๘
อ. เมืองนนทบุรี	๗๗.๐๐	๓๕.๒๗	๐.๔๖

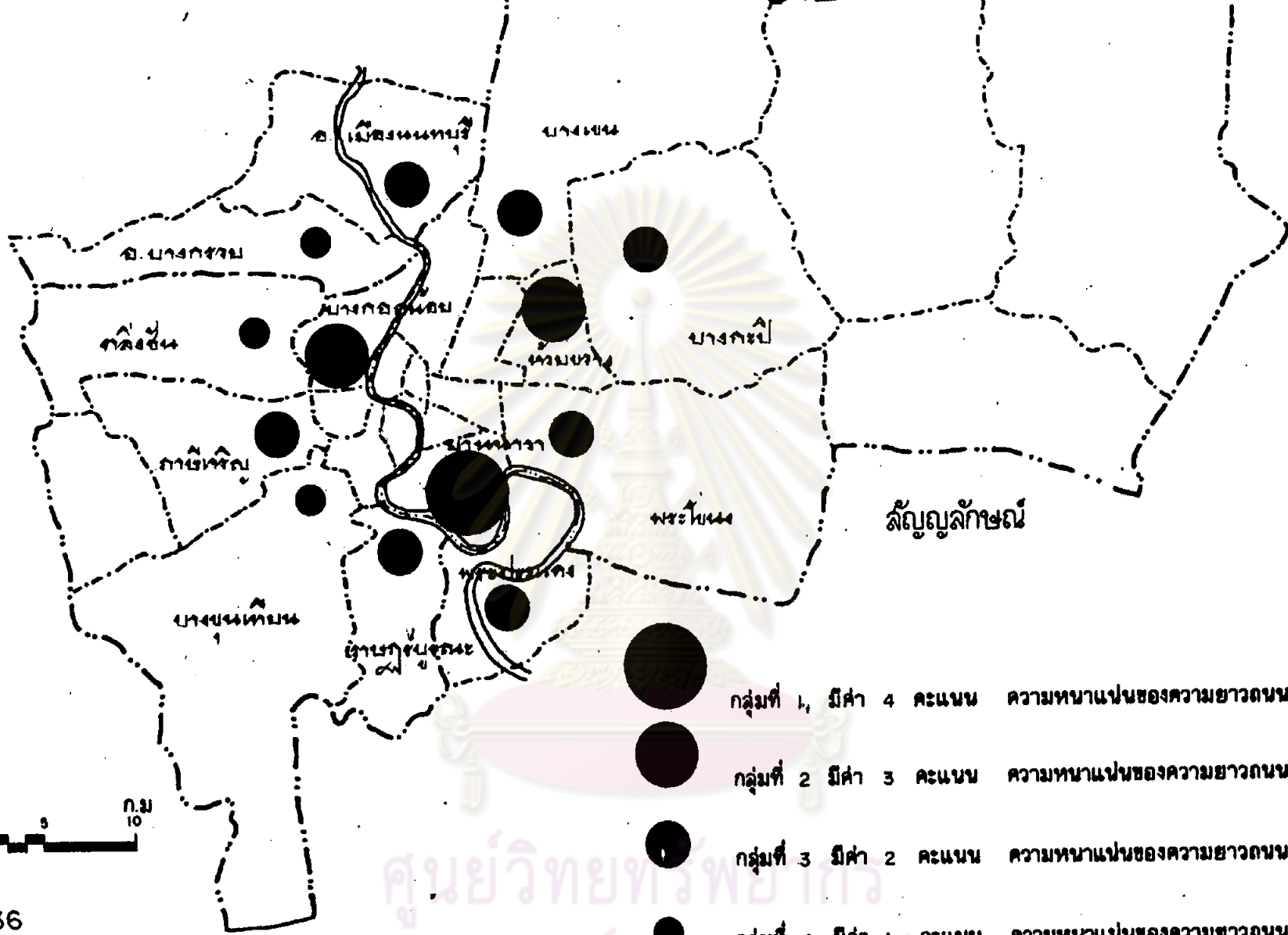
ที่มา : ช่องที่ ๑ จาก งานวิจัยทางผังเมือง กองผังเมือง สำนักงานปลัดกรุงเทพมหานคร
 ช่องที่ ๒ จาก การวัดความยาวของถนนสายสำคัญในเขตนั้น ๆ โดยประมาณ จาก
 แผนที่กรุงเทพมหานครของงานแผนที่ กองผังเมือง สำนักงานปลัดกรุงเทพมหานคร
 ช่องที่ ๓ จาก ช่องที่ ๑ เท่ากับ $\frac{\text{ช่องที่ ๑}}{\text{ช่องที่ ๒}}$ ช่องที่ ๓

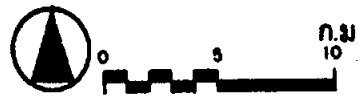
รูปที่ 15 กลุ่มเขตที่ทำการศึกษาจัดเรียงตามขนาดความหนาแน่นของ
ความยาวถนนโดยเฉลี่ยของแต่ละเขต พ.ศ. 2521.

ที่มา : ตารางที่ 87 ช่องที่ 3

	กลุ่มที่ 1, มีค่า 4 คะแนน	ความหนาแน่นของความขุ่น >.75 ก.ม/ลิ
	กลุ่มที่ 2 มีค่า 3 คะแนน	ความหนาแน่นของความขุ่น .50 - .75
	กลุ่มที่ 3 มีค่า 2 คะแนน	ความหนาแน่นของความขุ่น .25 - .50
	กลุ่มที่ 4 มีค่า 1 คะแนน	ความหนาแน่นของความขุ่น < .25

แผนที่ : 36

แสดง : การกระจายตัวของความหนาแน่นของความขุ่น

ถนนในเขตที่ทำการศึกษา พ.ศ. 2521

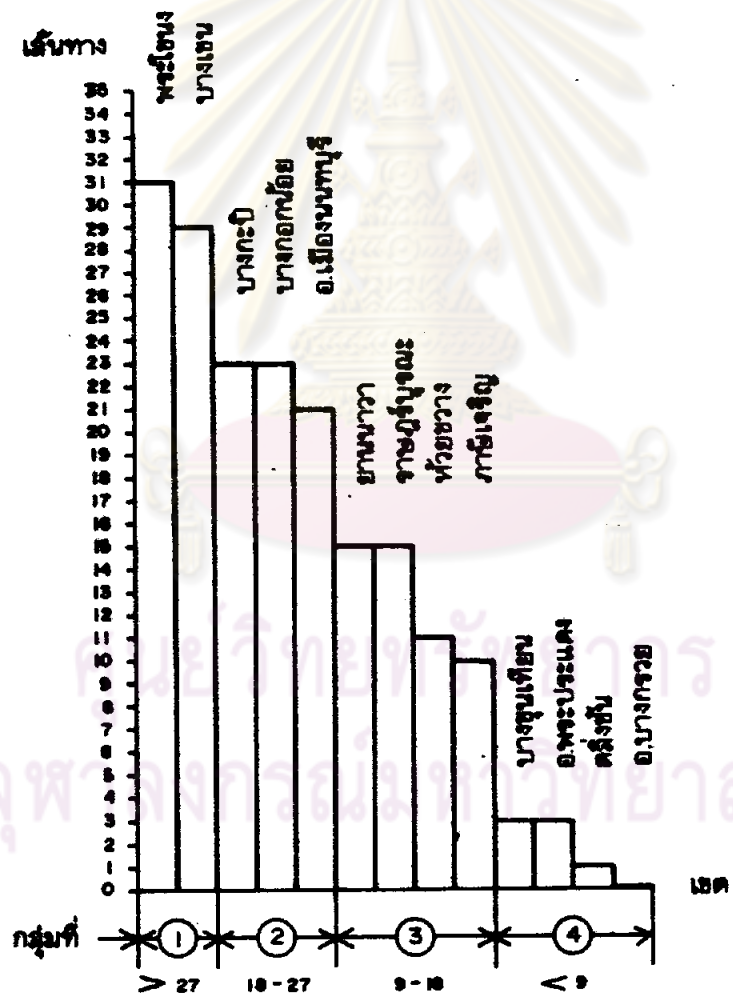
ที่มา : รูปที่ 15 ตารางที่ 87 ช่องที่ 3

ตารางที่ ๘๘ แสดงจำนวนเส้นทางรถประจำทางของขนส่งมวลชนกรุงเทพฯ
ในเขตที่ทำการศึกษาค.ศ. ๒๕๒๓

เขตการปกครอง	จำนวน เส้นทางของรถประจำทาง	รวม (เส้นทาง)
บางเขน	๓, ๔, ๒๒, ๒๔, ๒๖, ๒๗, ๒๘, ๒๙, ๓๔, ๓๕, ๓๘, ๔๔, ๕๒, ๖๓, ๖๖, ๖๘, ๗๗, ๘๒, ๘๕, ๑๐๐, ๑๐๘, ๑๑๒, ปอ๒, ปอ๓, ปอ๔, ปอ๕, ปอ๑๐ ปอ๑๒, ปอ๑๓	๒๔
บางกะปิ	๔, ๒๖, ๒๗, ๔๔, ๔๕, ๕๘, ๕๙, ๖๐, ๖๑, ๗๑, ๘๒, ๘๓, ๘๕, ๑๐๐, ๑๐๔, ๑๐๖, ๑๐๘, ๑๑๒, ๑๑๓, ๑๑๕, ปอ๑, ปอ๒, ปอ๑๒	๒๓
ห้วยขวาง	๑๒, ๑๓, ๒๔, ๓๖, ๕๕, ๖๑, ๗๓, ๗๔, ๘๓, ๘๘, ๘๙	๑๑
พระโขนง	๒, ๕, ๑๑, ๑๓, ๑๔, ๒๓, ๒๕, ๓๘, ๔๐, ๕๖, ๕๗, ๕๘, ๗๑, ๗๒, ๗๔, ๗๘, ๘๔, ๘๖, ๘๘, ๘๙, ๑๐๒, ๑๐๔, ๑๐๘, ๑๐๙, ๑๑๔, ๑๑๕, ปอ๑, ปอ๓, ปอ๔, ปอ๑๑, ปอ๑๓	๓๑
ยานนาวา	๑, ๑๕, ๑๗, ๓๕, ๕๐, ๖๒, ๖๗, ๗๕, ๗๖, ๗๗, ๗๘, ๘๔, ๑๐๗, ๑๑๕, ๑๑๕, ปอ๔	๑๕
อ.พระประแดง	๘๒, ๘๖, ๖	๓
ราชบุรีบูรณะ	๑๗, ๒๐, ๒๑, ๒๒, ๓๗, ๖๘, ๗๕, ๗๖, ๗๘, ๘๒, ๘๕, ๘๘, ๑๐๑, ๑๐๕, ปอ๔	๑๕
บางขุนเทียน	๑๐, ๔๓, ๑๐๓	๓
ภาษีเจริญ	๔, ๗, ๘, ๖๖, ๘๐, ๘๑, ๘๔, ๘๑, ๑๐๑, ปอ๔	๑๐
บางกอกน้อย	๑๔, ๑๕, ๒๔, ๔๐, ๔๒, ๕๑, ๕๖, ๕๗, ๕๘, ๖๖, ๖๘, ๗๕, ๘๐, ๘๑, ๘๗, ๘๘, ๘๑, ๑๐๓, ปอ๓, ปอ๔, ปอ๕, ปอ๑๐, ปอ๑๑	๒๓
คลังชั้น	๗๔	๑
อ.บางกรวย	-	-
อ.เมืองนนทบุรี	๕, ๑๔, ๒๒, ๒๔, ๓๐, ๓๑, ๓๒, ๓๓, ๕๑, ๖๓, ๖๔, ๖๕, ๗๐, ๘๗, ๘๐, ๘๗, ๑๐๓, ๑๑๐, ๑๑๒, ปอ๕, ปอ๖	๒๑

ที่มา : "คู่มือรถประจำทางกรุงเทพฯ" ฝ่ายประชาสัมพันธ์ องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพฯ

รูปที่ 16 กลุ่มเขตที่ทำการศึกษาจัดเรียงตามขนาดเส้นทางเดินรถโดยสารประจำทางขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพฯ พ.ศ. 2523.

ที่มา : ตารางที่ ๑๑

ตารางที่ ๔๔ แสดงปริมาณการจราจรบนเส้นทางสำคัญในเขตที่ทำการศึกษ เข้าไปยังใจกลางกรุงเทพฯ
ระหว่างเวลา ๖.๓๐ - ๘.๓๐ น. และออกเวลา ๑๖.๐๐ - ๑๘.๐๐ น. พ.ศ. ๒๕๒๓

เขตการปกครอง	ถนน	ปริมาณการจราจร				
		๑ จำนวนรถเข้า ระหว่าง ๖.๓๐- ๘.๓๐ น. (คัน/ชม.)	๒ จำนวนรถออก ระหว่าง ๑๖.๐๐- ๑๘.๐๐ น. (คัน/ชม.)	๓ จำนวนรถรวม ในช่วงเข้าและ เย็น (คัน/ชม.)	๔ ปริมาณรถโดย เฉลี่ยในช่วง เช้าและ เย็น (คัน/ชม.)	๕ ปริมาณโดยเฉลี่ย ในช่วงเช้าและ เย็นของแต่ละเขต (คัน/ชม.)
บางเขน	วิภาวดีรังสิต	๒,๗๕๗	๑,๘๐๓	๔,๕๖๐	๒,๒๘๐	๑,๔๖๑
	พหลโยธิน	๑,๔๔๔	๑,๖๑๔	๓,๑๐๘	๑,๕๕๔	
	ลาดพร้าว	๑,๔๓๘	๒,๑๕๘	๔,๐๙๖	๒,๐๔๘	
บางกะปิ	ลาดพร้าว	๑,๑๓๗	๑,๕๐๓	๒,๖๔๐	๑,๓๒๐	๑,๖๕๓
	สุขาภิบาล ๓	๒,๐๕๒	๑,๔๑๘	๓,๔๗๐	๑,๕๔๕	
ห้วยขวาง	ดินแดง	๒,๓๐๔	๑,๘๘๔	๔,๑๘๘	๒,๐๙๒	๑,๗๐๕
	อโศก - ดินแดง	๑,๐๐๔	๑,๖๑๗	๒,๖๒๑	๑,๓๑๓	
พระโขนง	สุขุมวิท	๓,๓๘๑	๒,๘๕๔	๖,๒๕๐	๓,๑๒๕	๒,๑๖๖
	เพชรบุรีตัดใหม่	๒,๗๖๒	๒,๕๒๔	๕,๒๘๖	๒,๖๕๓	
	สารท้าว	๕๒๕	๕๓๕	๑,๐๖๐	๕๓๑	

เขตการปกครอง	ถนน	ปริมาณการจราจร				
		จำนวนรถเข้า ระหว่าง ๖.๓๐- ๘.๓๐ น. (คัน/ชม.)	จำนวนรถออก ระหว่าง ๑๖.๐๐- ๑๘.๐๐ น. (คัน/ชม.)	จำนวนรถรวม ในช่วงเช้าและ เย็น (คัน/ชม.)	ปริมาณรถโดย เฉลี่ยในช่วง เช้าและเย็น (คัน/ชม.)	ปริมาณรถโดยเฉลี่ย ในช่วงเช้าและ เย็นของแต่ละเขต (คัน/ชม.)
ยานนาวา	เจริญกรุง	๑,๕๔๐	๑,๕๖๕	๓,๑๐๕	๑,๕๐๓	๑,๑๑๘
	สะพานกรุงเทพา	๑,๓๐๒	๑,๖๕๕	๒,๙๕๗	๑,๔๘๔	
	เป็นอากาศ	๔๑๖	๖๖๘	๑,๐๘๔	๗๕๒	
	ฝั่ง	๗๕๔	๖๕๗	๑,๔๑๑	๗๑๔	
พระประแดง	ปู่เจ้าสมิงพราย	๔๔๔	๔๑๑	๘๕๕	๔๔๕	๕๐๘
	นครเขื่อนขันธ์	๔๕๓	๖๐๗	๑,๐๖๐	๕๔๐	
ราษฎร์บูรณะ	สุขสวัสดิ์	๑,๐๐๒	๑,๒๗๗	๒,๒๗๙	๑,๑๕๐	๑,๑๕๐
บางขุนเทียน	ธนบุรีปากท่อ	๖๓๑	๕๕๕	๑,๑๘๕	๖๓๓	๕๐๗
	จุฬากาศ	๕๕๕	๕๖๗	๑,๑๒๒	๕๕๑	
	ควนคระนอง	๕๗๐	๕๖๕	๑,๑๓๕	๕๕๗	
ภาษีเจริญ	เพชรเกษม	๒,๒๕๕	๑,๖๕๓	๓,๙๐๘	๑,๙๕๖	๑,๙๕๖
บางกอกน้อย	สะพานกรุงธนบุรี	๑,๕๕๖	๑,๐๕๕	๒,๕๕๑	๑,๒๗๕	๒,๕๑๘
	สะพานพระปิ่นเกล้า	๕,๐๕๓	๓,๕๕๖	๘,๕๐๙	๓,๗๖๕	
คลองสาน	พุทธมณฑลสาย ๒	๖๐	๕๕	๑๑๕	๕๓	๕๓

เขตการปกครอง	ถนน	ปริมาณการจราจร				
		๑ จำนวนรถเข้า ระหว่าง ๖.๓๐- ๘.๓๐ น. (คัน/ชม.)	๒ จำนวนรถออก ระหว่าง ๑๖.๐๐- ๑๘.๐๐ น. (คัน/ชม.)	๓ จำนวนรถรวม ในช่วงเช้าและ เย็น (คัน/ชม.)	๔ ปริมาณรถโดย เฉลี่ยในช่วง เช้าและเย็น (คัน/ชม.)	๕ ปริมาณโดยเฉลี่ย ในช่วงเช้าและ เย็นของแต่ละเขต (คัน/ชม.)
อ.บางกรวย	แยกสาย ๓๐๖ - บางกรวย	๑๑๑	๘๘	๒๐๐	๑๐๐	๑๐๐
ธ. กรุงเทพมหานคร	กรุงเทพฯ-นนทบุรี	๘๐๖	๗๒๔	๑,๕๓๐	๗๖๖	๗๖๖
	งามวงศ์วาน	๑,๑๒๖	๔๑๔	๒,๐๔๑	๑,๐๒๑	
	ศิโยนรังสรรค์	๔๗๔	๓๐๘	๗๘๒	๓๙๒	

ที่มา : ช่องที่ ๑ และ ๒ จากการสำรวจภาคสนาม พ.ศ. ๒๕๖๓

ช่องที่ ๓ จาก ช่องที่ ๑ / ช่องที่ ๒ เท่ากับ ช่องที่ ๓

ช่องที่ ๔ จาก ช่องที่ ๓ เท่ากับ ช่องที่ ๔

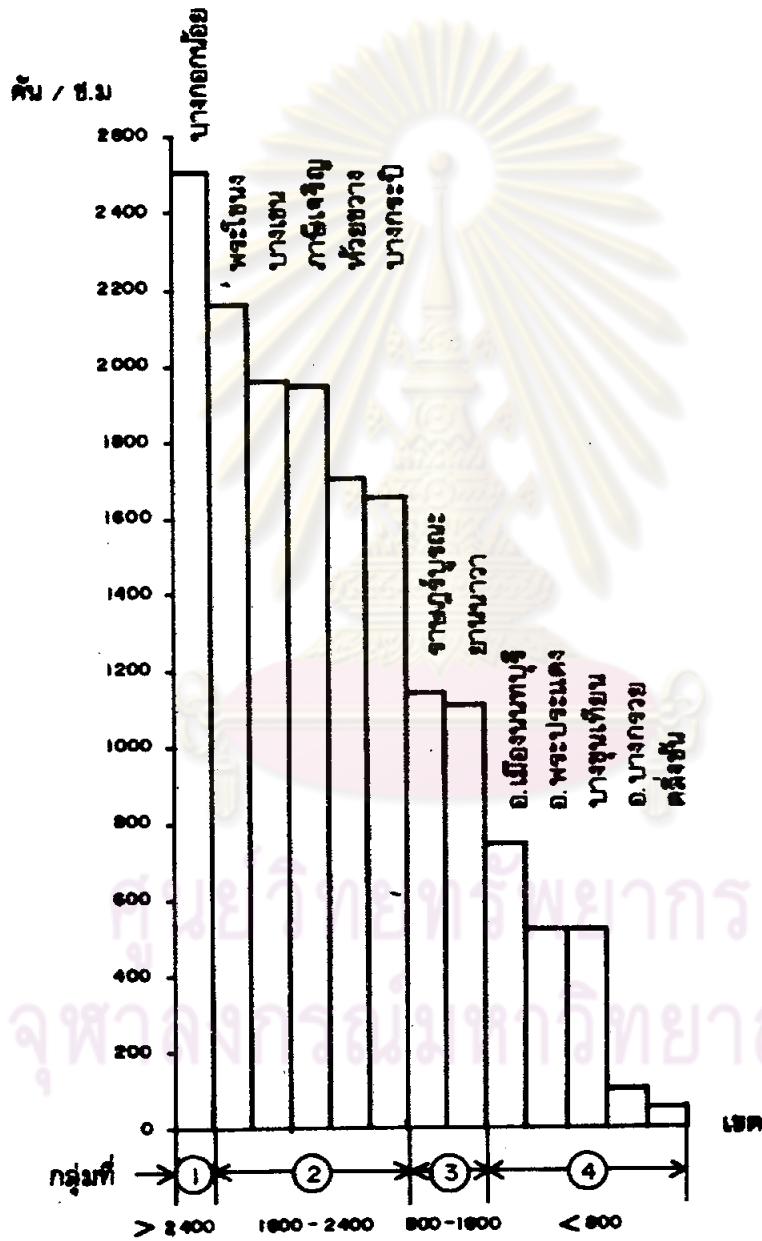
ช่องที่ ๕ จาก ช่องที่ ๔ เท่ากับ ช่องที่ ๕

จำนวนเส้นทางที่ทำการสำรวจทั้งหมดใน เขตนั้น ๆ

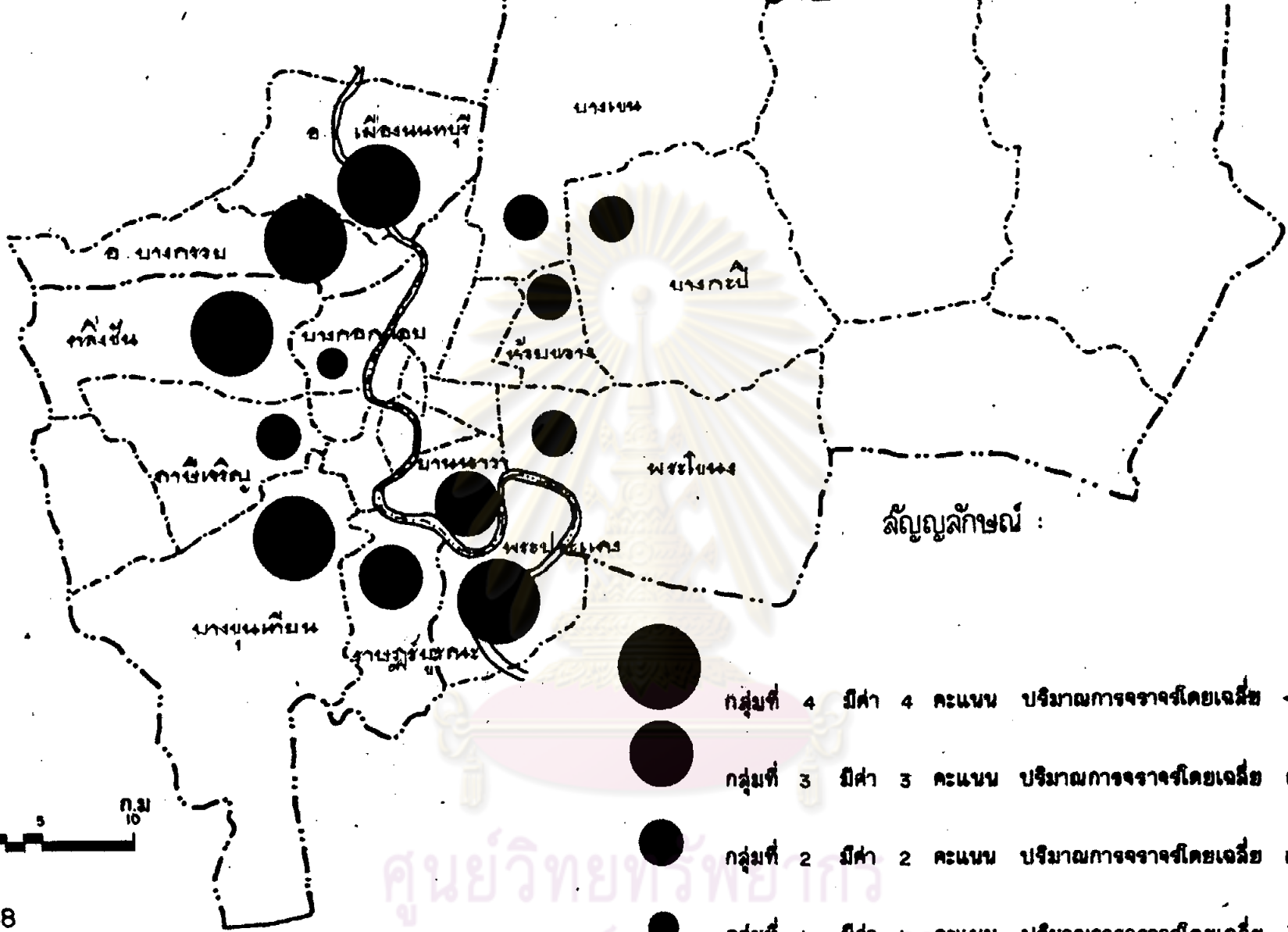

รูปที่ 17 กลุ่มเขตที่ทำการศึกษาจัดเรียงตามขนาดปริมาณการจราจรโดย

เฉลี่ย ในช่วงโมงเร่งด่วนตอนเช้าและเย็น พ.ศ. 2523

ที่มา : ตารางที่ ๑๑ ช่องที่ ๕

สัญลักษณ์ :

- กลุ่มที่ 4 มีตัว 4 คละแนน ปริมาณการจรรจาจรโดยเฉลี่ย < 800 คัน / ๓
- กลุ่มที่ 3 มีตัว 3 คละแนน ปริมาณการจรรจาจรโดยเฉลี่ย 800 - 1600
- กลุ่มที่ 2 มีตัว 2 คละแนน ปริมาณการจรรจาจรโดยเฉลี่ย 1600 - 2400
- กลุ่มที่ 1 มีตัว 1 คละแนน ปริมาณการจรรจาจรโดยเฉลี่ย > 2400

แผนที่ : 38

แสดง : การกระจายตัวของปริมาณการจรรจาจรโดยเฉลี่ยบน

เส้นทางลำคัญในเขตที่ทำการคึกษาในช่วโมงเร่งด่วนเข้า

และเยิน พ.ค. 2523

ที่มา : รูปที่ 17 ตารางที่ 89 ช่องที่ 5

ตารางที่ ๔๐ การให้ค่าความของปัจจัยด้านกายภาพใน เขตต่าง ๆ
ที่ทำการศึกษา

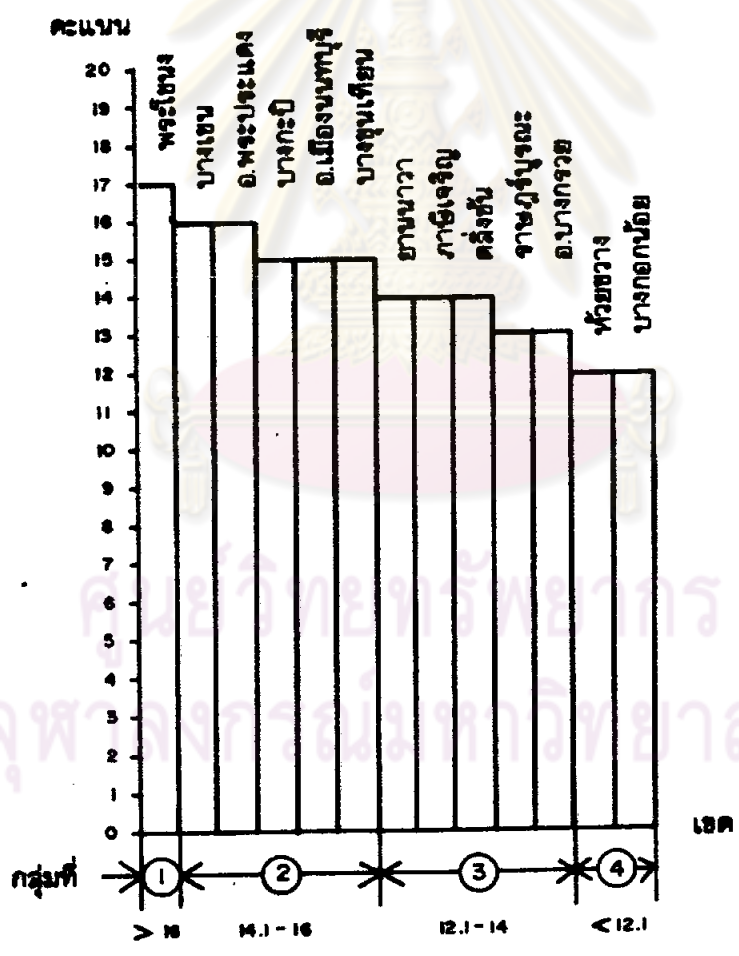
เขตการปกครอง	ปัจจัยด้านกายภาพ						
	พื้นที่ว่าง (คะแนน)	ราคาที่ดิน (คะแนน)	แหล่งงาน (คะแนน)	ความหนา แน่นของ ถนนใน พื้นที่ (คะแนน)	เส้นทาง ของรถ ประจำ ทาง (คะแนน)	ปริมาณ การ จราจร (คะแนน)	รวม (คะแนน)
บางเขน	๓	๒	๓	๒	๔	๒	๑๖
บางกะปิ	๓	๓	๒	๒	๓	๒	๑๕
ห้วยขวาง	๑	๒	๒	๓	๒	๒	๑๒
พระโขนง	๓	๒	๔	๒	๔	๒	๑๗
ยานนาวา	๑	๑	๓	๔	๒	๓	๑๔
อ.พระประแดง	๒	๔	๓	๒	๑	๔	๑๖
ราชบุรีบูรณะ	๒	๒	๒	๒	๒	๓	๑๓
บางขุนเทียน	๔	๔	๑	๑	๑	๔	๑๕
ภาษีเจริญ	๒	๔	๒	๒	๒	๒	๑๔
บางกอกน้อย	๑	๒	๒	๓	๓	๑	๑๒
คลังสิน	๓	๔	๑	๑	๑	๔	๑๔
อ.บางกรวย	๒	๔	๑	๑	๑	๔	๑๓
อ.เมืองนนทบุรี	๒	๓	๑	๒	๓	๔	๑๕

ที่มา : ข้อมูลจากกรมมหาวิทยาลัย

- ข้อที่ ๑ จากรูปที่ ๑๒ แผนที่ ๓๓
 ข้อที่ ๒ จากรูปที่ ๑๓ แผนที่ ๓๔
 ข้อที่ ๓ จากรูปที่ ๑๔ แผนที่ ๓๕
 ข้อที่ ๔ จากรูปที่ ๑๕ แผนที่ ๓๖
 ข้อที่ ๕ จากรูปที่ ๑๖ แผนที่ ๓๗
 ข้อที่ ๖ จากรูปที่ ๑๗ แผนที่ ๓๘
 ข้อที่ ๗ จากข้อที่ ๑ - ๖ รวมกันเท่ากับ ข้อที่ ๗

รูปที่ 18 กลุ่มเขตที่ทำการศึกษาคัดเรียงตามขนาดคะแนนรวมของ

ปัจจัยด้านกายภาพของแต่ละเขต

ที่มา : ตารางที่ 90 ของที่ 7

ตารางที่ ๔๑ แสดงการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรระดับอำเภอของกรุงเทพมหานคร

อ.เมืองนนทบุรี อ.บางกรวย และ อ.พระประแดง ระหว่าง

ท.ศ. ๒๔๑๑ - ๒๔๑๖ และ ท.ศ. ๒๔๑๖ - ๒๔๒๑

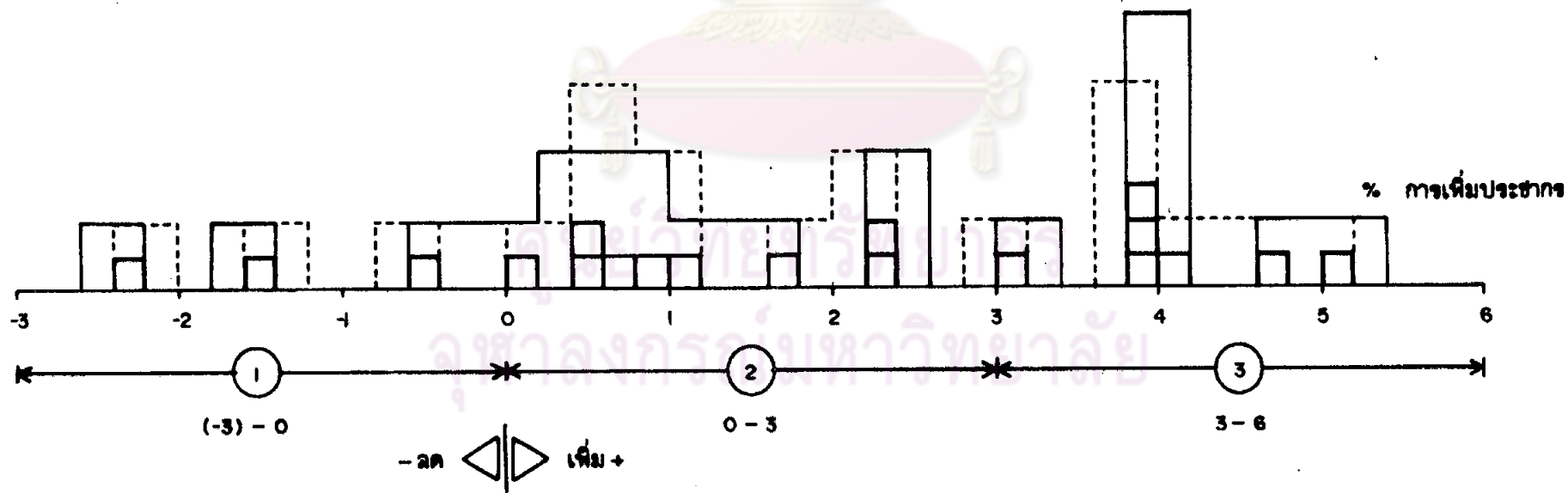
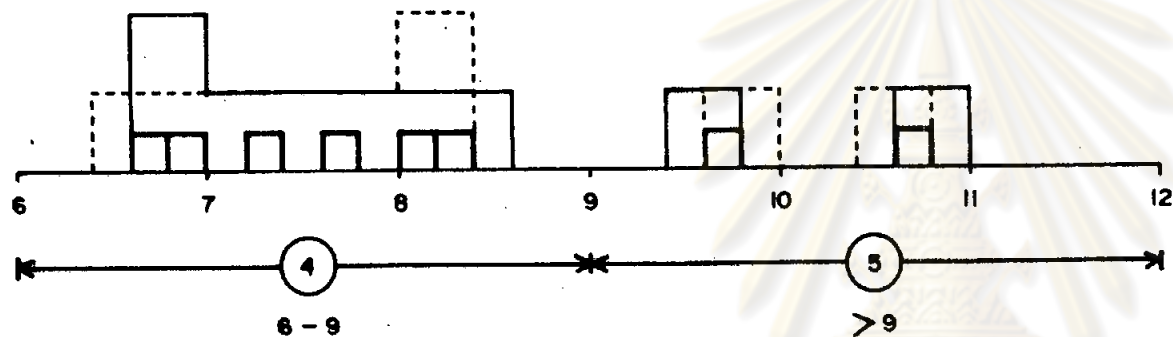
เขตการปกครอง	จำนวนประชากร			การเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากร			
	1 ท.ศ. ๒๔๑๑ (คน)	2 ท.ศ. ๒๔๑๖ (คน)	3 ท.ศ. ๒๔๒๑ (คน)	4 จำนวนเพิ่ม ๒๔๑๑-๒๔๑๖ (คน)	5 ร้อยละของ ยอดรวมการ เปลี่ยนแปลง ๒๔๑๑-๒๔๑๖	6 จำนวนเพิ่ม ๒๔๑๖-๒๔๒๑	7 ร้อยละของ ยอดรวมการ เปลี่ยนแปลง ๒๔๑๖-๒๔๒๑
พระนคร	๑๕๔,๔๔๑	๑๓๒,๘๖๖	๑๒๖,๑๗๓	-๒๑,๕๗๕	-๑๔.๕๕	-๖๑,๑๕๓	-๐.๖๓
ป้อมปราบฯ	๑๓๒,๓๒๑	๒๐๐,๔๘๖	๑๘๖,๔๔๔	๖๔,๑๒๕	๔.๘๒	-๕,๕๑๒	-๐.๔๖
สัมพันธวงศ์	๘๖,๑๔๔	๘๑,๒๔๘	๗๔,๕๓๖	-๕,๘๙๖	-๐.๕๔	-๑,๗๑๒	-๐.๑๘
ปทุมวัน	๑๔๔,๘๐๔	๒๑๗,๔๘๑	๒๓๕,๒๑๒	๙๐,๓๗๖	๖.๒๕	๑๖,๗๓๑	๑.๑๘
บางรัก	๑๒๐,๐๗๖	๑๐๑,๖๑๐	๑๒๖,๑๘๗	-๑๘,๔๖๖	-๑๕.๓๘	๒๐,๕๗๗	๑.๖๖
ยานนาวา	๒๒๓,๓๓๓	๒๗๔,๓๓๔	๓๗๑,๖๐๔	๕๖,๐๐๑	๒.๕๐	๑๐๖,๒๗๕	๔.๕๐
ดุสิต	๓๕๗,๔๘๗	๔๐๐,๕๐๖	๔๕๖,๕๗๕	๙๙,๐๘๘	๒.๗๕	๕๖,๐๖๔	๑.๕๕
พญาไท	๔๖๖,๒๗๗	๕๖๖,๔๓๖	๕๕๗,๔๔๔	๙๐,๑๖๓	๑๙.๖๕	๑๑,๐๕๓	๓.๐๒
ห้วยขวาง	-	๘๐,๓๐๖	๑๕๗,๓๖๑	๘๐,๓๐๖	๘.๖๖	๑๐๗,๐๑๕	๑๑.๖๖
พระโขนง	๓๑๔,๕๓๒	๔๐๔,๖๘๘	๔๘๖,๖๖๘	๙๐,๑๕๖	๑๐.๗๕	๘๑,๘๘๐	๘.๕๕
บางเขน	๑๕๖,๒๑๐	๒๒๖,๓๕๖	๓๕๗,๓๑๔	๖๕,๑๔๖	๗.๕๐	๑๓๔,๙๖๖	๑๕.๐๐
บางกะปิ	๕๗,๕๖๔	๑๑๕,๕๕๖	๑๕๖,๔๘๔	๕๖,๙๒๐	๖.๕๑	๗๗,๕๓๗	๗.๕๕
หนองจอก	๕๖,๔๔๔	๕๕,๓๔๔	๕๔,๓๓๖	-๑,๑๐๐	-๐.๑๖	๕,๕๘๖	๐.๕๑
มีนบุรี	๓๔,๑๑๔	๕๕,๖๐๔	๕๐,๑๑๖	๑๖,๐๐๒	๐.๕๕	๕,๕๐๔	๐.๕๖
ลาดกระบัง	๒๔,๒๒๓	๓๓,๑๔๔	๓๕,๒๗๑	๑๑,๐๕๑	๐.๕๗	๖,๐๕๖	๐.๖๓
ธนบุรี	๑๕๓,๑๓๑	๒๒๖,๕๖๑	๒๕๑,๒๕๑	๙๘,๑๒๐	๕.๑๑	๒๖,๗๘๐	๒.๓๕
คลองสาน	๑๒๗,๗๕๔	๑๘๖,๕๕๔	๑๕๖,๕๓๕	๒๘,๘๐๑	๑.๖๖	-๓๐,๐๑๙	-๐.๑๘
บางกอกน้อย	๒๑๗,๑๔๖	๒๘๔,๖๓๗	๓๗๖,๓๘๖	๑๕๙,๒๔๐	๗.๓๐	๙๐,๗๔๙	๔.๓๕
บางกอกใหญ่	๖๔,๖๘๔	๘๔,๗๑๔	๙๕,๖๐๕	๓๐,๙๒๑	๒.๕๐	๕,๘๙๑	๐.๕๖
บางขุนเทียน	๔๕,๘๑๕	๑๑๖,๐๓๖	๑๘๔,๓๗๐	๑๓๘,๕๕๕	๓.๑๕	๗๗,๓๓๔	๗.๕๖
ภาษีเจริญ	๑๐๖,๒๑๖	๑๓๘,๕๖๖	๑๗๐,๑๗๔	๖๓,๙๖๖	๖.๐๒	๓๕,๖๕๗	๓.๖๓
คลองตัน	๕๕,๕๕๐	๘๖,๓๔๔	๖๖,๕๕๕	๑๑,๘๐๔	๐.๔๑	-๑๐,๕๕๐	-๑.๐๔
ราษฎร์บูรณะ	๕๐,๓๗๕	๖๔,๕๖๑	๑๐๓,๘๖๖	๕๓,๔๙๑	๒.๖๘	๓๕,๕๕๘	๓.๕๖
หนองแขม	๑๔,๕๖๑	๒๔,๖๗๔	๓๗,๔๘๑	๒๒,๙๒๐	๑.๖๐	๕,๓๐๖	๐.๕๖
อ.เมืองนนทบุรี	๘๐,๗๑๐	๑๑๕,๐๓๖	๑๕๐,๒๕๕	๖๙,๕๔๕	๘.๖๗	๓๖,๒๑๓	๓.๓๖
อ.บางกรวย	๕๐,๕๖๐	๕๕,๑๘๑	๕๔,๕๕๘	๔,๖๒๑	๐.๕๗	-๕,๖๒๓	-๐.๕๕
อ.พระประแดง	๕๖,๕๗๓	๘๐,๓๖๓	๑๒๐,๕๕๐	๖๓,๙๗๗	๕.๐๐	๓๐,๕๕๗	๓.๑๕
รวม	๓,๓๕๕,๕๕๖	๔,๒๒๐,๖๕๗	๕,๑๘๑,๕๐๖	๘๒๕,๙๕๐	๑๐๐.๐๐	๕๗๐,๕๕๕	๑๐๐.๐๐

ที่มา : กองการทะเบียน กรมการปกครอง

รูปที่ 19 การเพิ่มประชากรระดับอำเภอของกรุงเทพมหานคร อ.เมืองนนทบุรี อ.บางกรวย และอ.พระประแดง

ระหว่าง พ.ศ. 2511 - 2516 .

ที่มา : ตารางที่ 91 ช่องที่ 5

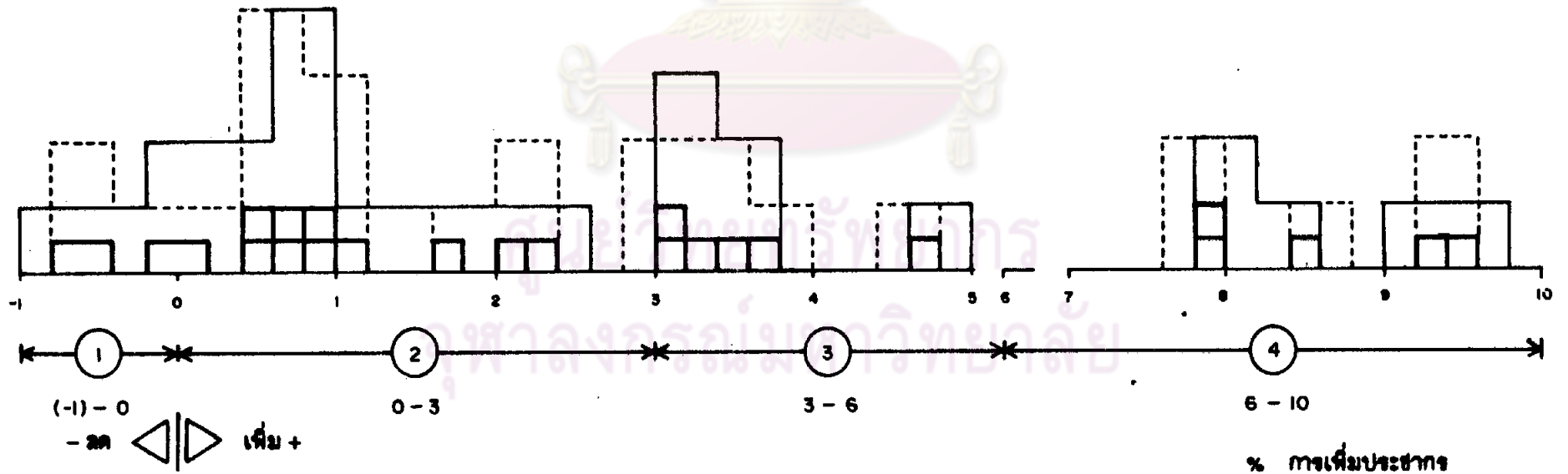
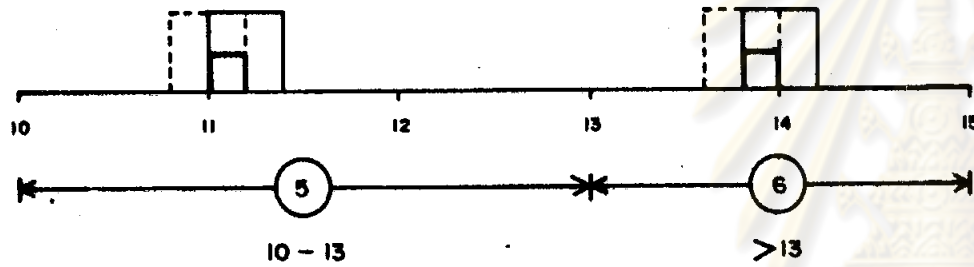

รูปที่ 20 การเพิ่มประชากรระดับอำเภอของกรุงเทพมหานคร อ.เมืองนนทบุรี อ.บางกรวย และอ.พระประแดง

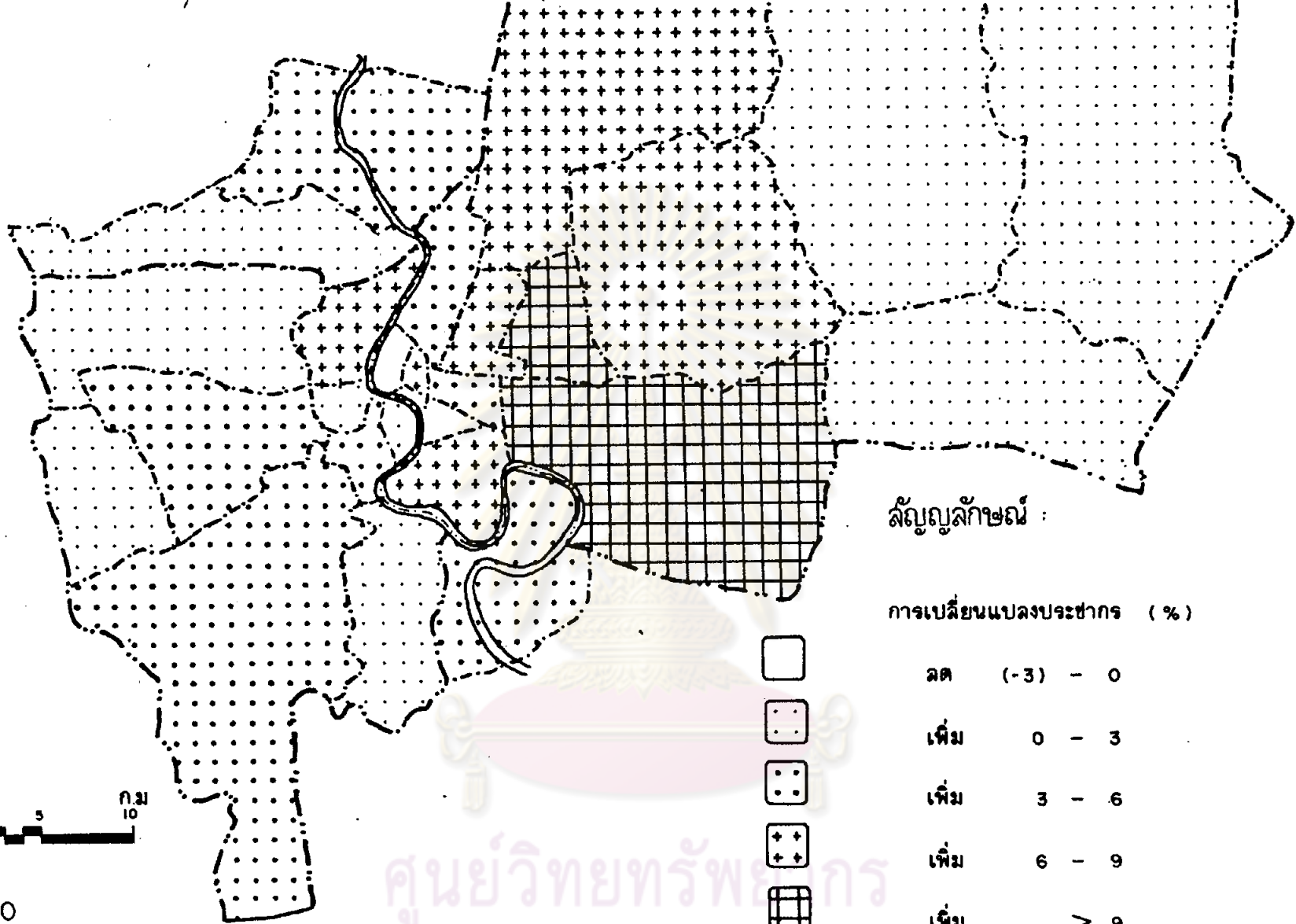
ระหว่าง พ.ศ. 2516 - 2521.

ที่มา : ตารางที่ 91 ช่องที่ 7

□ เขตอำเภอ

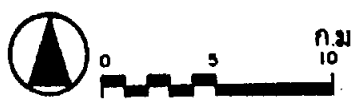

สัญลักษณ์ :

การเปลี่ยนแปลงประชากร (%)

ลด	(-3)	- 0
เพิ่ม	0	- 3
เพิ่ม	3	- 6
เพิ่ม	6	- 9
เพิ่ม	>	9

แผนที่ : 40

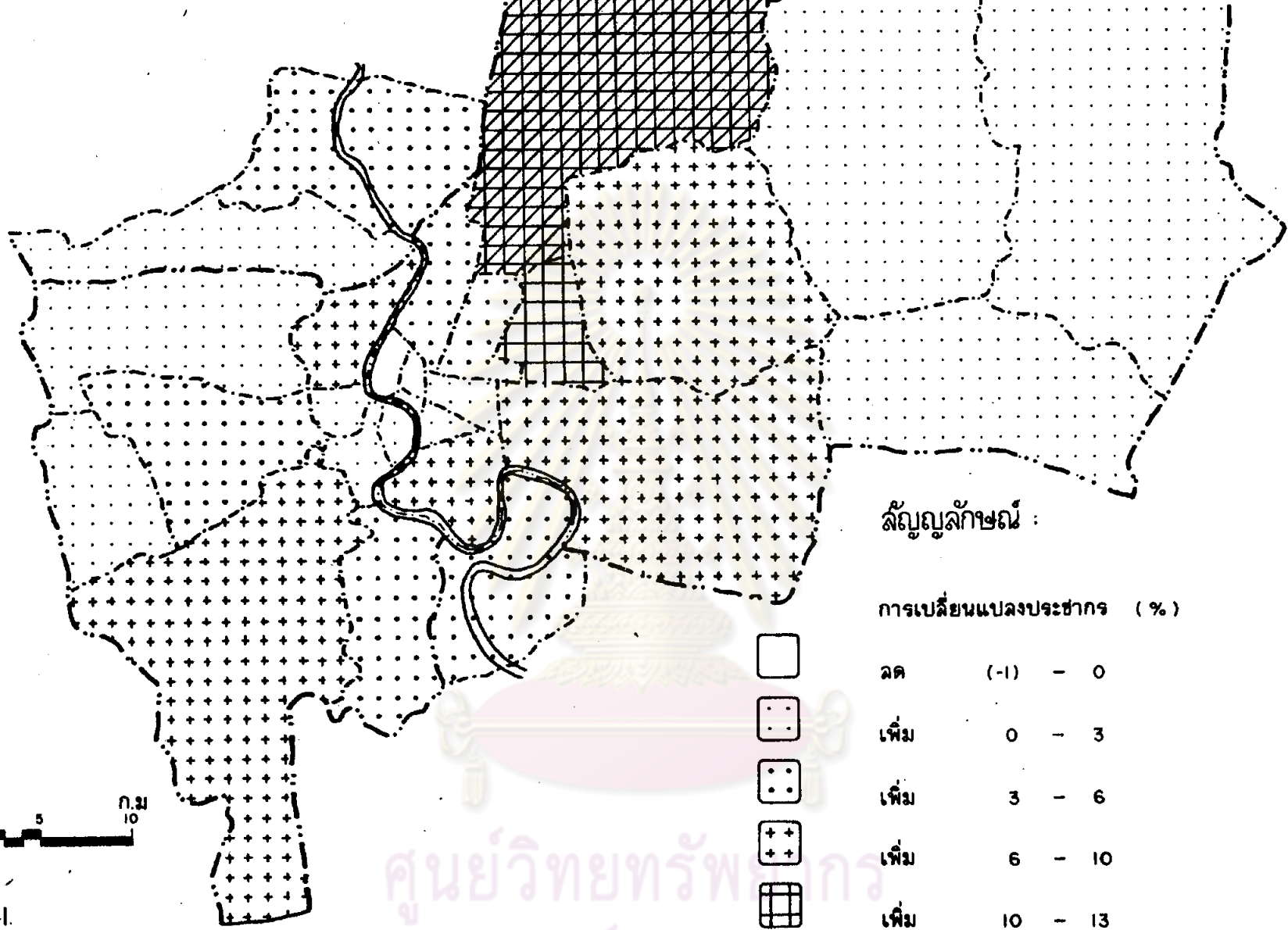
แสดง : การเปลี่ยนแปลงประชากรระดับอำเภอของกรุงเทพฯ

อ.เมืองนนทบุรี อ.บางกรวย และอ.พระประแดง เป็น

ร้อยละของการเปลี่ยนแปลงทั้งหมดระหว่าง พ.ศ. 2511 - 2516

การเปลี่ยนแปลงประชากรรวม - 100 %

ที่มา : รูปที่ 19 ตารางที่ 91 ช่องที่ 5

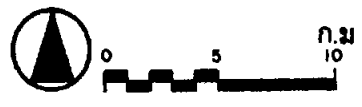
สัญลักษณ์ :

การเปลี่ยนแปลงประชากร (%)

ลด	(-1)	-	0
เพิ่ม	0	-	3
เพิ่ม	3	-	6
เพิ่ม	6	-	10
เพิ่ม	10	-	13
เพิ่ม			> 13

การเปลี่ยนแปลงประชากรรวม = 100 %

รูปที่ 20 ตารางที่ 91 ช่องที่ 7

แผนที่ : 41.

แสดง : การเปลี่ยนแปลงประชากรระดับอำเภอของกรุงเทพฯ

อ.เมืองนนทบุรี อ.บางกรวย และอ.พระประแดง เป็น

ร้อยละของการเปลี่ยนแปลงทั้งหมดระหว่าง พ.ศ. 2516 - 2521

ที่มา :

ที่มา

๔. การเพิ่มจำนวนประชากรและการใช้ที่ดินในอนาคต

๔.๑ การคาดประมาณจำนวนประชากรของอำเภอ เมืองนนทบุรี

จากการวิเคราะห์การเพิ่มจำนวนประชากรในช่วงเวลาที่ผ่านมาของอำเภอเมืองนนทบุรี พบว่าเป็นผลมาจากการย้ายถิ่นสุทธิมากกว่าการเพิ่มขึ้นตามธรรมชาติ กล่าวคือ พ.ศ. ๒๕๑๐ - ๒๕๒๑ มีอัตราการเพิ่มเฉลี่ยของการย้ายถิ่นสุทธิร้อยละ ๖.๕๐ ต่อปี และการเพิ่มขึ้นตามธรรมชาติอีกร้อยละ ๐.๒๘^๑ ต่อปีตามลำดับ โดยอัตราเพิ่มของจำนวนประชากรในแต่ละปีเป็นไปอย่างไม่สม่ำเสมอ จึงเป็นการยากที่จะคาดประมาณจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นในอนาคตให้ถูกต้องแน่นอนได้ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้พยายามใช้สูตรในการคาดประมาณจำนวนประชากร ที่จะให้ผลใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ในที่นี้ได้ใช้ สมการถดถอย (Simple Regression Equation) ในการคาดประมาณจำนวนประชากรของอำเภอเมืองนนทบุรี และในการคาดประมาณครั้งนี้จะต้องถือว่าเป็นแบบจำลอง (Model) ในการทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้เท่านั้น ไม่ใช่ข้อมูลเพื่ออ้างอิงทางราชการ

$$\begin{aligned} \text{สูตร} \quad G &= f(y) \\ G &= a + by \\ G &\text{ คือ อัตราเพิ่มจำนวนประชากรในปีนั้น } \eta \\ y &\text{ คือ ปี} \end{aligned}$$

$$\text{เมื่อ} \quad a = \frac{\sum y}{n}$$

$$b = \frac{\sum Gy}{\sum y^2}$$

^๑ จากตารางที่ ๑๘ หน้า ๘๕

การหา Regression Equation ในที่นี้คำนวณจาก พ.ศ. ๒๕๐๐ - ๒๕๒๑ โดย
ปรากฏผลของสมการดังนี้

$$a = \frac{๕๔.๒๗}{๒} = ๒๖.๖๔$$

$$b = \frac{๒๖.๗๘}{๑,๐๑๒} = ๐.๐๒๖๔๖๒$$

$$G = ๒๖.๖๔ + ๐.๐๒๖๔๖๒y$$

และจากสมการนี้นำไปพยากรณ์ไปจนถึง พ.ศ. ๒๕๓๓ ซึ่งผลการคาดประมาณ
ปรากฏในตารางที่ ๕๒

ตารางที่ ๕๒ จำนวนประชากรของอำเภอเมืองนนทบุรีระหว่าง

พ.ศ. ๒๕๒๒ - ๒๕๓๓

พ.ศ.	การเพิ่มจำนวนประชากร		จำนวนประชากร ในปี
	อัตราเพิ่มร้อยละ	จำนวนเพิ่มของประชากร	
๒๕๒๒	๓.๒๗	๔,๔๑๓	๑๔๕,๑๔๗
๒๕๒๓	๓.๓๐	๔,๑๒๐	๑๖๐,๒๖๗
๒๕๒๔	๓.๓๓	๔,๓๓๗	๑๖๕,๖๐๔
๒๕๒๕	๓.๓๕	๕,๕๔๘	๑๗๑,๑๕๒
๒๕๒๖	๓.๓๘	๕,๗๘๔	๑๗๖,๙๓๖
๒๕๒๗	๓.๔๐	๖,๐๑๖	๑๘๒,๙๕๒
๒๕๒๘	๓.๔๓	๖,๒๗๖	๑๘๙,๒๒๘
๒๕๒๙	๓.๔๖	๖,๕๔๘	๑๙๕,๗๗๖
๒๕๓๐	๓.๔๘	๖,๘๑๓	๒๐๒,๖๐๐
๒๕๓๑	๓.๕๑	๗,๑๑๑	๒๐๙,๗๑๑
๒๕๓๒	๓.๕๔	๗,๔๒๔	๒๑๗,๑๓๕
๒๕๓๓	๓.๕๖	๗,๗๓๐	๒๒๔,๘๖๕

จากสูตร $G = f(y)$

๔.๒ การคาดประมาณการใช้ที่ดินของอำเภอ เมืองนนทบุรี

เนื่องจากการที่อำเภอ เมืองนนทบุรีจะมีจำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้นในอนาคต ย่อมก่อให้เกิดความต้องการในการใช้ที่ดิน เพื่อกิจกรรมประเภทต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะบริเวณพักอาศัย

สำหรับการหาสัดส่วนการใช้ที่ดินแต่ละประเภทนั้น ในที่นี้ได้ใช้ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนประชากรและการขยายพื้นที่ปลูกสร้างอาคารแต่ละปี (ดูตารางที่ ๑๔ หน้า ๘๒) และ ๓๕ หน้า ๑๒๒ เมื่อนำมาเขียนเป็นกราฟแสดงดังแผนภูมิที่ ๖ ปรากฏว่ามีความสัมพันธ์เป็นแบบลักษณะเส้นตรง ซึ่งสามารถคำนวณหาสมการของความสัมพันธ์ดังกล่าวได้ ในรูปสมการถดถอยเส้นตรง (Linear Regression Equation) โดยมีสูตรในการคำนวณคือ

$$Y_c = a + bx$$

เมื่อ Y_c คือพื้นที่ปลูกสร้างอาคารแต่ละประเภทในปีนั้น ๆ

x คือจำนวนประชากรในปีนั้น

a และ b เป็นค่าสัมประสิทธิ์และตัวคงที่ซึ่งคำนวณได้จาก
คะแนนดิบโดยที่

$$b = \frac{n(\sum xy) - (\sum x)(\sum y)}{n(\sum x^2) - (\sum x)^2}$$

$$a = \bar{y} - b\bar{x}$$

และทดสอบค่าความถูกต้องของสมการที่คำนวณได้จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation) r จากคะแนนดิบโดยใช้สูตรในการคำนวณคือ

$$r = \frac{n\sum xy - \sum x\sum y}{\sqrt{[n\sum x^2 - (\sum x)^2][n\sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้จะอยู่ระหว่าง ๐ ถึง ๑ ยิ่งค่าที่คำนวณได้เข้าใกล้ ๑ มากเท่าใด ก็ยิ่งแสดงว่าสมการดังกล่าวมีความถูกต้องใกล้เคียงความเป็นจริงมากเท่านั้น

จากการคำนวณได้สมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการขยายพื้นที่ของกิจกรรมแต่ละประเภทกับจำนวนประชากรดังนี้

$$\text{บริเวณพักผ่อน} \quad Y_c = -0.65094 + 0.09427X \quad \text{---} \quad \textcircled{๑}$$

$$r = 0.84$$

$$\text{บริเวณพาณิชยกรรม} \quad Y_c = -0.09454 + 0.00037X \quad \text{---} \quad \textcircled{๒}$$

$$r = 0.84$$

$$\text{บริเวณอุตสาหกรรม} \quad Y_c = -0.00574 + 0.00052X \quad \text{---} \quad \textcircled{๓}$$

$$r = 0.80$$

$$\text{บริเวณสถาบันราชการ} \quad Y_c = 0.95240 + 0.00047X \quad \text{---} \quad \textcircled{๔}$$

$$r = 0.84$$

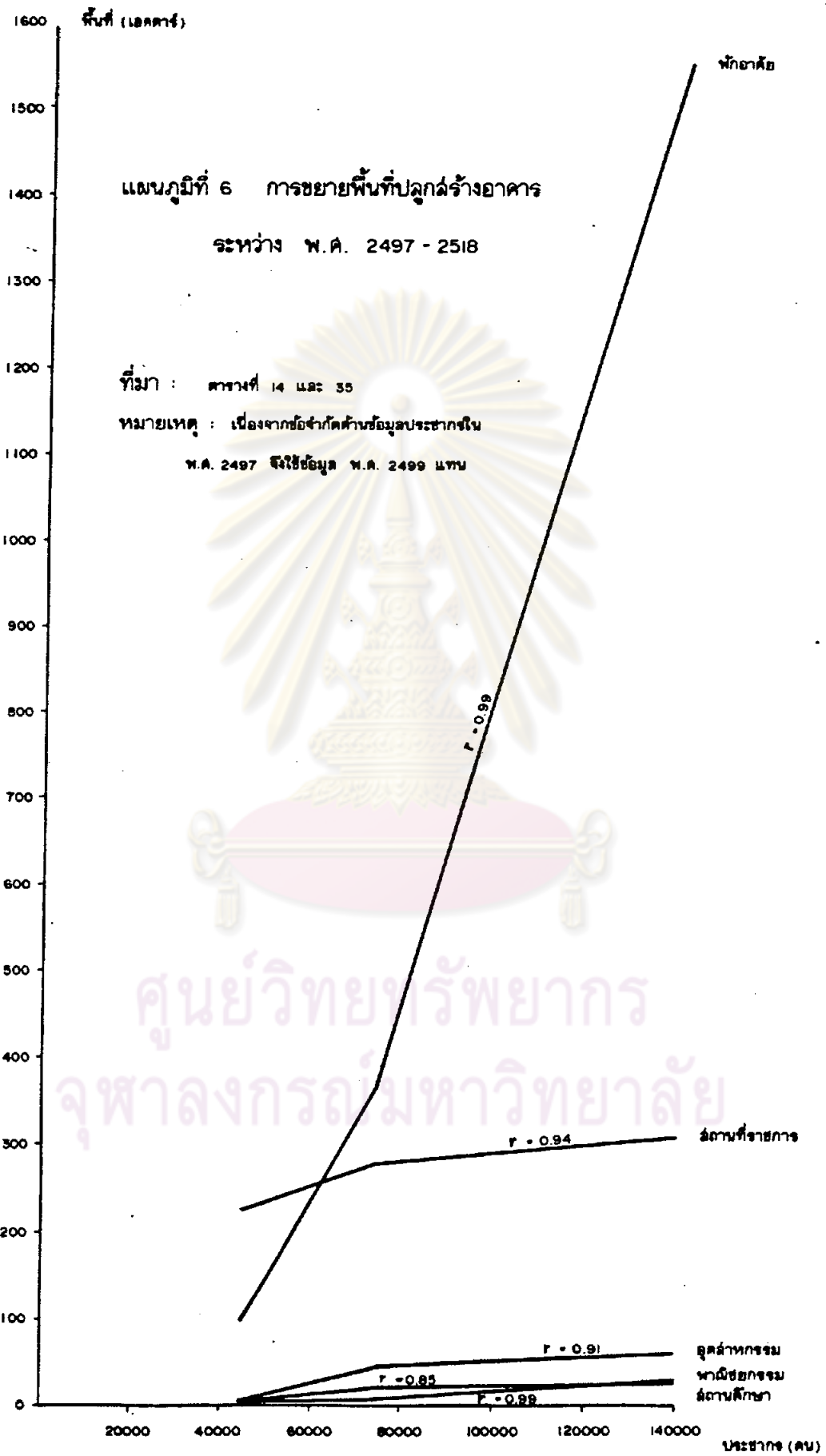
$$\text{บริเวณสถานศึกษา} \quad Y_c = -0.00422 + 0.00012X \quad \text{---} \quad \textcircled{๕}$$

$$r = 0.85$$

สมการที่คำนวณได้ตั้งแต่สมการที่ ๑ ถึง ๕ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงมาก แสดงว่ามีความถูกต้องใกล้เคียงกับความเป็นจริงมาก นั่นคือ ลักษณะการขยายพื้นที่ปลูกสร้างอาคารของบริเวณพักผ่อน พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม สถาบันราชการ และสถานศึกษา มีความสัมพันธ์อย่างมากกับจำนวนประชากรในปีนั้น ๆ สภาพความสัมพันธ์ดังกล่าวสามารถนำไปคาดการณ์การใช้พื้นที่ในอนาคตได้เป็นอย่างดี ดังแสดงในตารางที่ ๔๓

ส่วนพื้นที่อื่น ๆ ได้แก่ สวนสาธารณะ และ สวนสนสวนนั้น สวนสาธารณะได้คำนวณจากมาตรฐานของ The National Recreation Association U.S.A.* ส่วนสวนสนสวนได้ใช้พื้นที่ของสวนสนสวนที่มีอยู่ใน พ.ศ. ๒๕๑๘ เนื่องจากคาดว่าในอนาคตคงจะไม่มีการสร้างวัดเพิ่มเติมจากที่มีอยู่ในปัจจุบัน สำหรับการคาดประมาณการใช้พื้นที่ทั้ง ๒ ประเภทนี้ในอนาคตปรากฏในตารางที่ ๔๓ ช่องที่ ๗

* มาตรฐานของ The National Recreation Association U.S.A. กำหนดให้เนื้อที่สวนและสนามเด็กเล่นขนาดกลาง ๑ เอเคอร์ (๐.๔ เฮกตาร์) หรือ ๑/๒ เอเคอร์ (๐.๒ เฮกตาร์) ต่อพลเมือง ๑,๐๐๐ คน ในที่นี้ใช้ ๑/๒ เอเคอร์ต่อ ๑,๐๐๐ คน ส่วนเนื้อที่สวนและสนามขนาดใหญ่ ๑ เอเคอร์ต่อพลเมือง ๒,๐๐๐ คน

ตารางที่ ๕๓ การคาดประมาณการใช้ที่ดินประเภทต่าง ๆ ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๕ - ๒๕๓๓

พ.ศ.	ประชากร (คน)	บ บริเวณพักอาศัย $Y_C = -0.000004x + 0.000000x$	ค พาณิชยกรรม $Y_C = -0.000004x + 0.000000x$	ด อุตสาหกรรม $Y_C = -0.000004x + 0.000000x$	จ สถาบันราชการ $Y_C = -0.000004x + 0.000000x$	ช สถานศึกษา $Y_C = -0.000004x + 0.000000x$	ณ อื่น ๆ ได้แก่ สวนสาธารณะ และศาสนสถาน	รวม (ใช้ตาราง ๖)
๒๕๑๕	๑๕๐,๐๐๑	๑,๕๖๖.๘๔	๓๑.๘๗	๖๒.๗๘	๓๒.๕๔	๒๗.๒๐	๔๕.๒๕	๑,๐๘๖.๖๘
๒๕๒๓	๑๖๐,๒๗๗	๑,๕๘๖.๘๘	๓๔.๓๕	๗๗.๖๐	๓๓.๕๔	๓๕.๖๒	๑๐๘.๑๗	๒,๕๓๔.๗๗
๒๕๓๔	๑๘๔,๒๓๘	๒,๓๐๕.๘๖	๔๗.๘๑	๙๖.๖๖	๓๕.๕๔	๔๖.๕๖	๑๒๐.๗๕	๒,๙๖๔.๗๖
๒๕๓๓	๒๒๔,๘๖๕	๒,๘๖๔.๘๖	๕๔.๖๗	๑๑๑.๑๘	๓๕.๐๕	๕๑.๓๗	๑๓๕.๘๘	๓,๖๑๑.๖๘

ที่มา : ข้องที่ ก จากตารางที่ ๑๔ และ ๑๖
 ข้องที่ ข-ช จากสมการที่ ก - ค
 ข้องที่ ณ พื้นที่สวนสาธารณะคำนวณจากมาตรฐานของ The National Recreation Association U.S.A.

๔. แนวโน้มการขยายตัวของพื้นที่พักอาศัยพิจารณาจากลักษณะด้านกายภาพ

การพิจารณาแนวโน้มของการขยายตัวของพื้นที่พักอาศัยในอำเภอเมืองนนทบุรี ในที่นี้ใช้วิธีพิจารณาจากความได้เปรียบเสียเปรียบของพื้นที่แต่ละหน่วย ซึ่งแบ่งขอยออกเป็นตาราง (Grids) มีขนาดหน่วยละ ๑ เฮกตาร์ ทั้งนี้โดยมีเกณฑ์พิจารณาคือ

๔.๑ พิจารณาจากระยะทางไกล - ไกลจากกรุงเทพฯ

จากการวิเคราะห์ลักษณะด้านกายภาพ ประชากร และเศรษฐกิจของผู้อยู่อาศัยในอำเภอเมืองนนทบุรี ตลอดจนความสัมพันธ์ที่บุคคลเหล่านี้มีต่อกรุงเทพฯแล้ว ทำให้ทราบว่าอำเภอเมืองนนทบุรีมีลักษณะเป็นเขต Commuter Zone ของกรุงเทพฯ ดังนั้น ศูนย์กลางและเขตต่าง ๆ ของกรุงเทพฯที่อยู่ใกล้เคียงอำเภอเมืองนนทบุรี จึงมีบทบาทสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ประจำวันของผู้อยู่อาศัยในอำเภอเมืองนนทบุรีมาก ทำให้พื้นที่ที่อยู่ใกล้เคียงกรุงเทพฯ มีความได้เปรียบและมีโอกาสในการขยายตัวของบริเวณพักอาศัยมากกว่าพื้นที่ที่อยู่ห่างออกไป (ดูแผนที่ ๔๒)

๔.๒ พิจารณาจากราคาที่ดิน

"Alonso (1960) กล่าวว่าที่ดินมีราคาสูงหรือต่ำขึ้นอยู่กับที่ตั้งและคุณค่าของสิ่งที่น่าสนใจ (Amenity Value) ของที่ตั้งนั้น ในบริเวณศูนย์กลางเมืองที่ดินมีราคาแพง การใช้ประโยชน์จากที่ดินต้องลงทุนสูง และมีพื้นที่ขนาดเล็ก ในขณะที่บริเวณชานเมืองที่ดินมีราคาต่ำ พื้นที่ขนาดใหญ่หาได้ง่ายและมีการลงทุนต่ำกว่า"^๑

จากลักษณะดังกล่าวจึงเห็นได้ว่า ราคาที่ดินเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการเลือกที่ตั้งของผู้อยู่อาศัย พื้นที่ที่มีราคาที่ดินต่ำย่อมมีความได้เปรียบ และมีแนวโน้มในการพัฒนาเป็นที่พักอาศัยมากกว่าพื้นที่ที่มีราคาที่ดินสูง (ดูตารางที่ ๔๓)

^๑ Murrphy, The American City : An Urban Geography Second

๕.๓ พิจารณาจากความสะดวกในการเข้าถึง (Accessibility)

Goodall (1972) กล่าวถึงความสะดวกในการเข้าถึงว่า ที่ตั้งซึ่งอยู่ติดถนนสายสำคัญ หรือสถานีรถไฟมีความได้เปรียบในด้านทางเข้า มากกว่าที่ตั้งซึ่งอยู่ห่างจากสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้*

ดังนั้น จึงพิจารณาให้พื้นที่ที่อยู่ห่างถนนสายประธานไม่เกิน ๕๐๐ เมตร เป็นพื้นที่ที่มีความได้เปรียบสูงสุด พื้นที่ที่อยู่ห่างออกไปและพื้นที่ที่อยู่สองข้างถนนซอยต่าง ๆ เป็นพื้นที่ที่มีความได้เปรียบรองลงมา ส่วนพื้นที่ที่เสียเปรียบได้แก่ พื้นที่ที่ไม่อยู่ในโครงข่ายของถนนสายใดเลย (ดูแผนที่ ๔๔)

๕.๔ พิจารณาจากเส้นทางขนส่ง

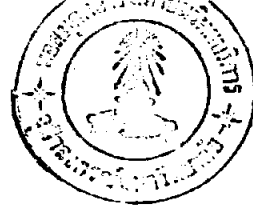
Goodall (1972) กล่าวว่า ที่ตั้งที่อยู่ในและรอบ ๆ ศูนย์รวมของระบบขนส่งภายในเมือง เป็นบริเวณที่มีความได้เปรียบสูงสุด^๒ ส่วน Northam (1975) กล่าวว่า เส้นทางคมนาคมที่ขยายออกไปยังชานเมือง ช่วยเปิดพื้นที่ใหม่สำหรับการพัฒนาเป็นบริเวณพักอาศัย และเพื่อประหยัดเวลาในการเดินทางไปยังศูนย์กลางเมือง พื้นที่ที่อยู่ติดสองข้างทางขนส่งที่สำคัญ จึงเป็นบริเวณที่ได้รับการพัฒนา ก่อนเป็นอันดับแรก และเป็นบริเวณที่มีผู้อพยพไปอาศัยหนาแน่นที่สุด^๓

กรณีอำเภอเมืองนนทบุรี จากการออกแบบสอบถามผู้อยู่อาศัยพบว่า ผู้อยู่อาศัยเกือบร้อยละ ๖๐ เลือกใช้วิธีการขนส่งโดยรถประจำทางขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพฯ ดังนั้น การบริการด้านการขนส่งโดยรถประจำทางจึงมีบทบาทสำคัญที่สุดสำหรับอำเภอเมืองนนทบุรี พื้นที่ที่มีความได้เปรียบซึ่งจะมีแนวโน้มการขยายตัวของบริเวณพักอาศัยสูง จึงได้แก่ พื้นที่ที่อยู่ในระยะห่างไม่เกิน ๕๐๐ เมตรจากโครงข่ายของเส้นทางเดินรถประจำทางขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพฯ พื้นที่ที่มีความได้เปรียบรองลงมาคือ พื้นที่ที่อยู่ห่างออกมา ส่วนพื้นที่ที่เสียเปรียบคือ พื้นที่ที่ไม่ได้อยู่ในโครงข่ายของเส้นทางขนส่งดังกล่าว (ดูแผนที่ ๔๕)

* Goodall, The Economic of Urban Areas, pp. 92.

^๒ Ibid, pp. 92.

^๓ Northam, Urban Geography, pp. 257.

๔.๕ พิจารณาจากการบริการสาธารณะโลก

Goodall (1972) กล่าวว่า พื้นที่เมืองที่มีการให้บริการสาธารณะไม่เท่าเทียมกัน ความไม่เท่าเทียมในการให้บริการใด ๆ ก็ตามที่จัดให้นี้ อาจมีอิทธิพลต่อการเลือกที่ตั้งของที่อยู่อาศัย โดยเฉพาะสำหรับกลุ่มผู้มีรายได้สูง* นอกจากนี้บริการสาธารณะ เช่น การประปาหรือการระบายน้ำ อาจทำให้เกิดแรงกระตุ้นในการพัฒนาขึ้นได้ โดยเฉพาะในบริเวณชานเมือง แม้ว่าโดยตัวของมันเองแล้ว บริการเหล่านี้ดูจะไม่น่ามีความสำคัญมากพอที่จะกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาขึ้นก็ตาม^๒

กรณีอำเภอ เมืองนนทบุรี จากการออกแบบสอบถามและสำรวจภาคสนาม พบว่าไม่มีความแตกต่างระหว่างพื้นที่แต่ละหน่วยในด้านการให้บริการไฟฟ้า ส่วนการกำจัดขยะปรากฏว่าพื้นที่ส่วนใหญ่มิได้รับการบริการไม่ทั่วถึง จึงไม่สามารถเห็นความแตกต่างระหว่างพื้นที่ที่ได้รับบริการกับพื้นที่ที่ไม่ได้รับบริการชัดเจนนัก อาจกล่าวได้ว่ายังคงมีความเสียเปรียบเท่าเทียมกัน

ดังนั้น ในที่นี้จึงพิจารณาเฉพาะความได้เปรียบและเสียเปรียบด้านการให้บริการประปา และ การบริการโทรศัพท์ด้วย พื้นที่ที่มีแนวโน้มการขยายตัวสูง หรือได้เปรียบเมื่อพิจารณาจากการรับบริการประปา และ โทรศัพท์ คือพื้นที่ที่อยู่บนโครงข่ายการให้บริการในปัจจุบัน และอนาคต พื้นที่ที่เสียเปรียบคือพื้นที่ที่มีได้อยู่ในโครงข่ายการให้บริการดังกล่าว (ดูแผนที่ ๔๖)

๔.๖ พิจารณาจากพื้นที่ว่าง

"พื้นที่ที่มีแนวโน้มการขยายตัวของบริเวณพักอาศัยสูงหรือมีความได้เปรียบในการพัฒนาเป็นบริเวณพักอาศัย พิจารณาได้จากพื้นที่ว่าง เนื่องจากบริเวณพักอาศัยมักขยายตัวไปสู่ส่วนของเมืองที่ไม่มีสิ่งกีดขวางจากธรรมชาติหรือ เครื่องกีดขวางที่ถูกทำขึ้น เป็นบริเวณที่สามารถขยายออกสู่พื้นที่ว่างได้สะดวก"^๓

* Goodall, The Economic of Urban Areas, pp. 159-161.

^๒ Ibid., 189.

^๓ Murrphy, The American City : An Urban Geography, Second Edition, pp. 298 - 302.

ดังนั้นพื้นที่หน่วยใดที่มีว่างมากที่สุด จึง เป็นพื้นที่ที่มีความได้เปรียบสูงสุด พื้นที่หน่วยใดที่มีว่างน้อย ย่อม เป็นบริเวณที่มีความ เสียเปรียบ (ดูแผนที่ ๔๗)

๔.๗ พิจารณาจากพื้นที่อาคารปกคลุมดิน

"เนื่องจากราคาที่ดินในที่ตั้งแต่แต่ละแห่ง มีความสัมพันธ์กับราคาค่าก่อสร้างขึ้นของอาคารที่ต่อเติมขึ้นไป ทำให้เกิดข้อจำกัดทางเศรษฐกิจในการขยายตัวของเมืองในแนวตั้ง แต่ความกดดันของความต้องการในการใช้พื้นที่ทำให้เมืองต้องขยายตัวออกไปยังบริเวณข้างเคียง"^๑

จากลักษณะดังกล่าวบริเวณที่มีความได้เปรียบในการขยายตัวของที่พักอาศัยมากที่สุด ย่อมจะ เป็นบริเวณที่มีพื้นที่อาคารปกคลุมดินน้อยที่สุด เนื่องจากมีโอกาสในการขยายตัวออกไปในแนวราบมากกว่า ดังนั้นจึงพิจารณาให้หน่วยของพื้นที่ที่มีอัตราร้อยละของพื้นที่อาคารปกคลุมดินน้อยกว่าร้อยละ ๒๕ เป็นบริเวณที่มีความได้เปรียบสูงสุด ส่วนพื้นที่ที่มีอาคารปกคลุมดินมากกว่าร้อยละ ๗๕ ขึ้นไปเป็นบริเวณที่มีความเสียเปรียบมากที่สุด (ดูแผนที่ ๔๘)

๔.๘ พิจารณาจากข้อจำกัดการขยายตัวด้านกายภาพ

อำเภอเมืองนนทบุรีมีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบจึงไม่มีปัญหาด้านความต่างระดับของพื้นที่ มาเป็นข้อจำกัดการขยายตัวของบริเวณพักอาศัย แต่เนื่องจากแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านกลาง แบ่งพื้นที่ออกเป็น ๒ ส่วน ทำให้การคมนาคมติดต่อระหว่างพื้นที่ทั้ง ๒ ผัง กระทำไม่ได้ไม่สะดวกเท่าที่ควร เป็นเหตุให้การเติบโตของพื้นที่พักอาศัยทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นไปในอัตราที่ต่ำกว่าพื้นที่ทางฝั่งตะวันออกมาก อย่างไรก็ตาม แม้ว่าในอนาคตจะมีการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยา เชื่อมพื้นที่อำเภอเมืองด้านฝั่งตะวันออกและตะวันตก เข้าด้วยกันก็ตาม แต่คาดว่าแนวโน้มการเติบโตของพื้นที่พักอาศัยส่วนใหญ่จะยังคงเกิดขึ้นในพื้นที่ฝั่งตะวันออก เนื่องจากสามารถติดต่อกับกรุงเทพฯ ได้สะดวก และยังมีพื้นที่ว่างสำหรับการพัฒนาเป็นที่พักอาศัยอีกมาก ประกอบกับลักษณะ เป็นชุมชนเมืองอยู่แล้ว ซึ่งทำให้ผู้อยู่อาศัยได้รับความสะดวกสบายจากการใช้สาธารณูปโภค สาธารณูปการต่าง ๆ ของชุมชน เป็นการประหยัดจากภายนอก (External Economics) อีกด้วย

^๑ Goodall, The Economic of Urban Areas, pp. 181.

สำหรับทิศทางการขยายตัวของบริเวณหักอาศัยนั้น จากการที่การใช้ที่ดินภายในชุมชนทางฝั่งตะวันออกนี้ ประกอบด้วยศาสนสถาน และสถาบันทางราชการที่มีการใช้พื้นที่ขนาดใหญ่ โดยตั้งกระจายอยู่ตามแนวสองฟากถนนสายหลัก เช่น โรงพยาบาลศรีธัญญา สถานีวิทยุ เครื่องรับต่างประเทศของกรมไปรษณีย์โทรเลข เรือนจำกลางบางขวาง กองน้ำมัน เชื้อเพลิงและกรมพลาศิการทหารบก ซึ่งเป็นเขตทหาร เป็นต้น จึงเป็นข้อจำกัดการขยายตัวของบริเวณหักอาศัย (ดูแผนที่ ๔๔) ดังนั้น ทิศทางการขยายตัวของพื้นที่หักอาศัยจึงมุ่งตรงไปยังพื้นที่ว่างที่อยู่ลึกจากแนวเส้นทางหลักสายต่าง ๆ เช่น ถนนติวานนท์ งามวงศ์วาน กรุงเทพฯ-นนทบุรี และพิบูลย์สงคราม เข้าไปอีก โดยผ่านไปตามถนนซอยที่แยกจากถนนเหล่านี้

จากการพิจารณาแนวโน้มการขยายตัวของพื้นที่หน่วยต่าง ๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนดในหัวข้อที่ ๔.๑ - ๔.๗ แล้วนำไปวิเคราะห์ร่วมกับข้อจำกัดการขยายตัวของบริเวณหักอาศัยในหัวข้อที่ ๔.๘ สามารถนำเอาผลที่ได้ในแต่ละหัวข้อมาสรุปเป็นค่ารวมโดยวิธีฉายภาพซ้อน (Overlay Technique) ซึ่งจะได้ค่ารวมของแนวโน้มการขยายตัวของบริเวณหักอาศัยดังปรากฏในแผนที่ ๔๔ โดยสามารถแบ่งพื้นที่ออกตามแนวโน้มการขยายตัวได้ ๓ ประเภทคือ พื้นที่ที่มีแนวโน้มการขยายตัวสูง มีเนื้อที่ประมาณ ๑,๕๐๐.๓๑ เฮกตาร์ พื้นที่ที่มีแนวโน้มการขยายตัวปานกลางมีเนื้อที่ประมาณ ๒,๑๒๘.๘๘ เฮกตาร์ และพื้นที่ที่มีแนวโน้มการขยายตัวต่ำมีเนื้อที่ประมาณ ๒,๖๔๔.๘๘ เฮกตาร์^๑

เมื่อพิจารณาแนวโน้มการขยายตัวของบริเวณหักอาศัยในแผนที่แล้ว จะเห็นได้ว่า บริเวณที่มีแนวโน้มการขยายตัวสูงสุดคือ บริเวณพื้นที่ที่มีค่าของเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณา อันได้แก่ ระยะทางห่างจากกรุงเทพฯ ราคาที่ดิน ความสะดวกในการเข้าถึง เส้นทางขนส่ง การบริการ สาธารณูปโภค พื้นที่ว่าง และพื้นที่อาคารปกคลุม โดยวิธีการรวมกันแล้วให้ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง ๒๔ - ๒๗ คะแนน อันเป็นกลุ่มคะแนนสูงสุดซึ่งมีลักษณะเกาะกลุ่มการขยายตัว เป็นแนวยาวขนานไปตามสองฟากถนนงามวงศ์วาน ติวานนท์ กรุงเทพฯ-นนทบุรี พิบูล์ สงคราม ประชาชื่น และสนามบินน้ำ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นถนนสายประธาน โดยมีระยะห่างจากถนนเข้าไปประมาณ ๑ กิโลเมตร ส่วนบริเวณที่มีแนวโน้มการขยายตัวปานกลางคือ พื้นที่ที่มีค่าคะแนนรวมกันอยู่ระหว่าง ๒๐ - ๒๓ คะแนน

^๑ ที่มา : จากการวัดพื้นที่จากแผนที่ ๔๔

ซึ่งส่วนใหญ่ได้แก่ บริเวณที่อยู่ถัดจากบริเวณที่มีแนวโน้มการขยายตัวสูงสุดเข้าไป สำหรับบริเวณที่มีแนวโน้มการขยายตัวต่ำสุดคือ พื้นที่ที่มีค่าคะแนนรวมกันน้อยกว่า ๑๔ คะแนน ซึ่งได้แก่ พื้นที่ส่วนใหญ่ของอำเภอเมืองด้านฝั่งตะวันตกนั้นเอง

จากการคาดประมาณการใช้ที่ดินของอำเภอเมืองนนทบุรีในตารางที่ ๔๓ ปรากฏว่า ใน พ.ศ. ๒๕๓๓ อำเภอเมืองนนทบุรีจะมีการใช้พื้นที่เพื่อกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนประมาณ ๓,๖๑๑.๖๔ เฮกตาร์ เป็นอย่างน้อย ซึ่งเพียงพอสำหรับขยายตัวในบริเวณที่มีแนวโน้มการขยายตัวสูงสุดและการขยายตัวปานกลาง ซึ่งมีพื้นที่รวมกันประมาณ ๓,๖๒๔.๑๔ เฮกตาร์ได้ จึงคาดว่า แนวโน้มการขยายตัวของบริเวณพักอาศัยส่วนใหญ่ในอนาคตจะยังคงเกิดขึ้นในบริเวณพื้นที่อำเภอเมืองนนทบุรีด้านฝั่งตะวันออก เป็นสำคัญ

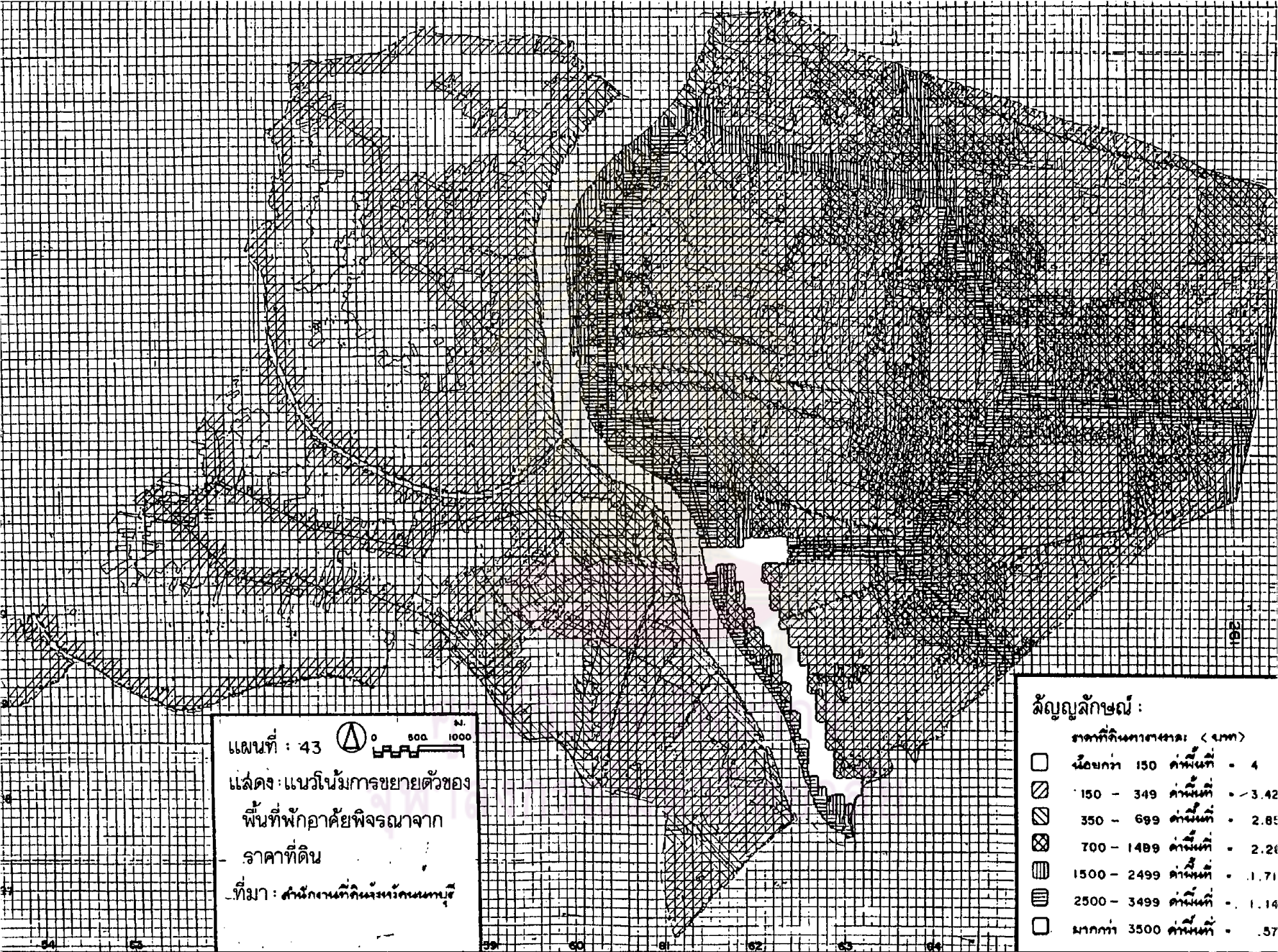

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนที่ : 42 0 500 1000 M.
 แล่ดง : แนวโน้มการขยายตัวของ
 พื้นที่พักอาศัยพิจารณาจากระยะ
 ทางใกล้-ไกลจากกรุงเทพฯ
 ที่มา : แผนที่ 20

- ลักษณะ :
- ระยะทางห่างจากกรุงเทพฯ 2 ก.ม.
ค่าพื้นที่ - 4
  - ระยะทางห่างจากกรุงเทพฯ 2-4 ก.ม.
ค่าพื้นที่ - 3
  - ระยะทางห่างจากกรุงเทพฯ 4-6 ก.ม.
ค่าพื้นที่ - 2
  - ระยะทางห่างจากกรุงเทพฯมากกว่า
ก.ม. ค่าพื้นที่ - 1

แผนที่ : 43 500 1000

แสดง : แนวโน้มการขยายตัวของ
พื้นที่พักอาศัยพิจารณาจาก
ราคาที่ดิน

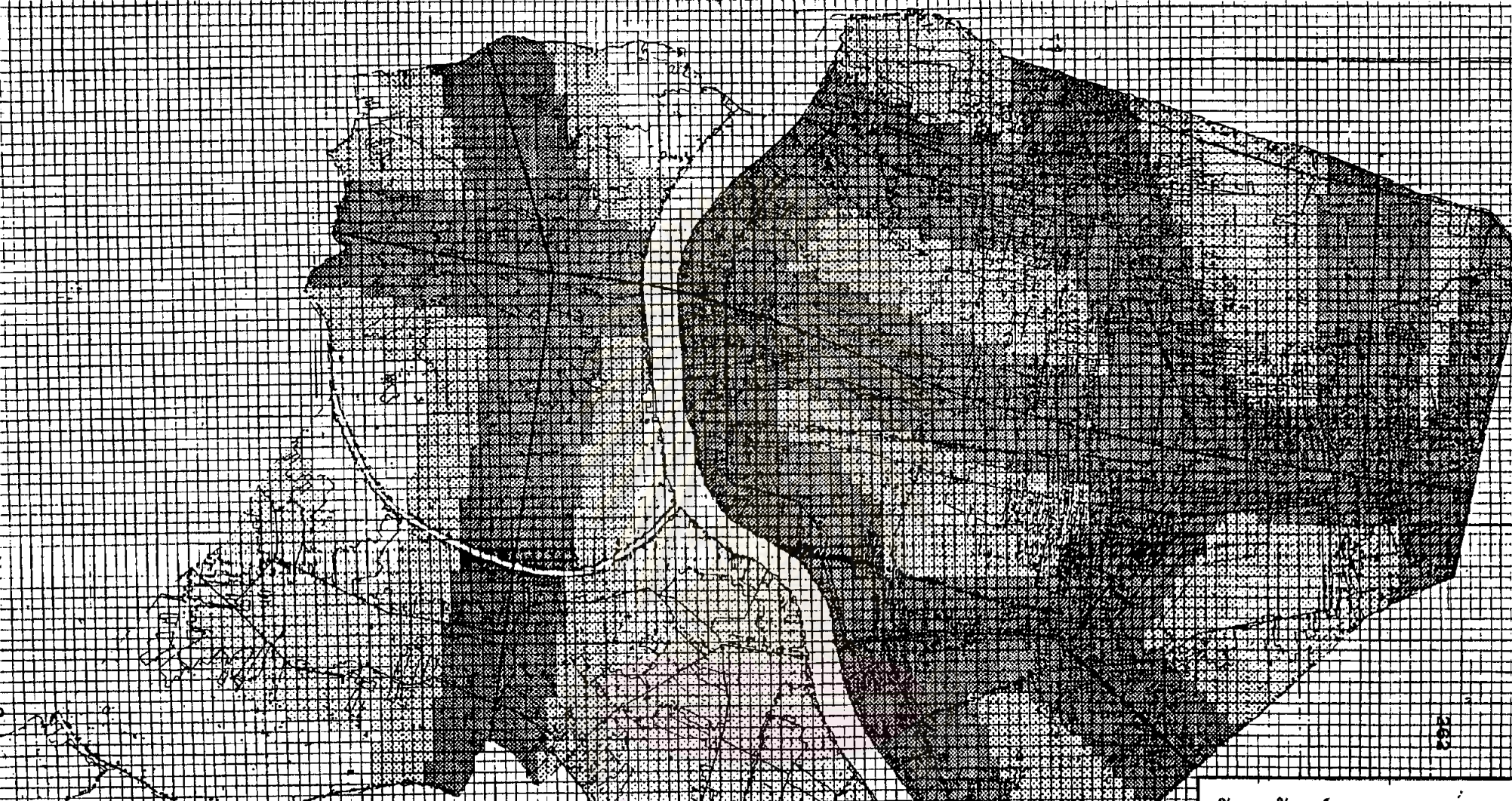
ที่มา : สำนักงานที่ดินจังหวัดนนทบุรี

สัญลักษณ์ :

ราคาที่ดินตารางวา < บาท >

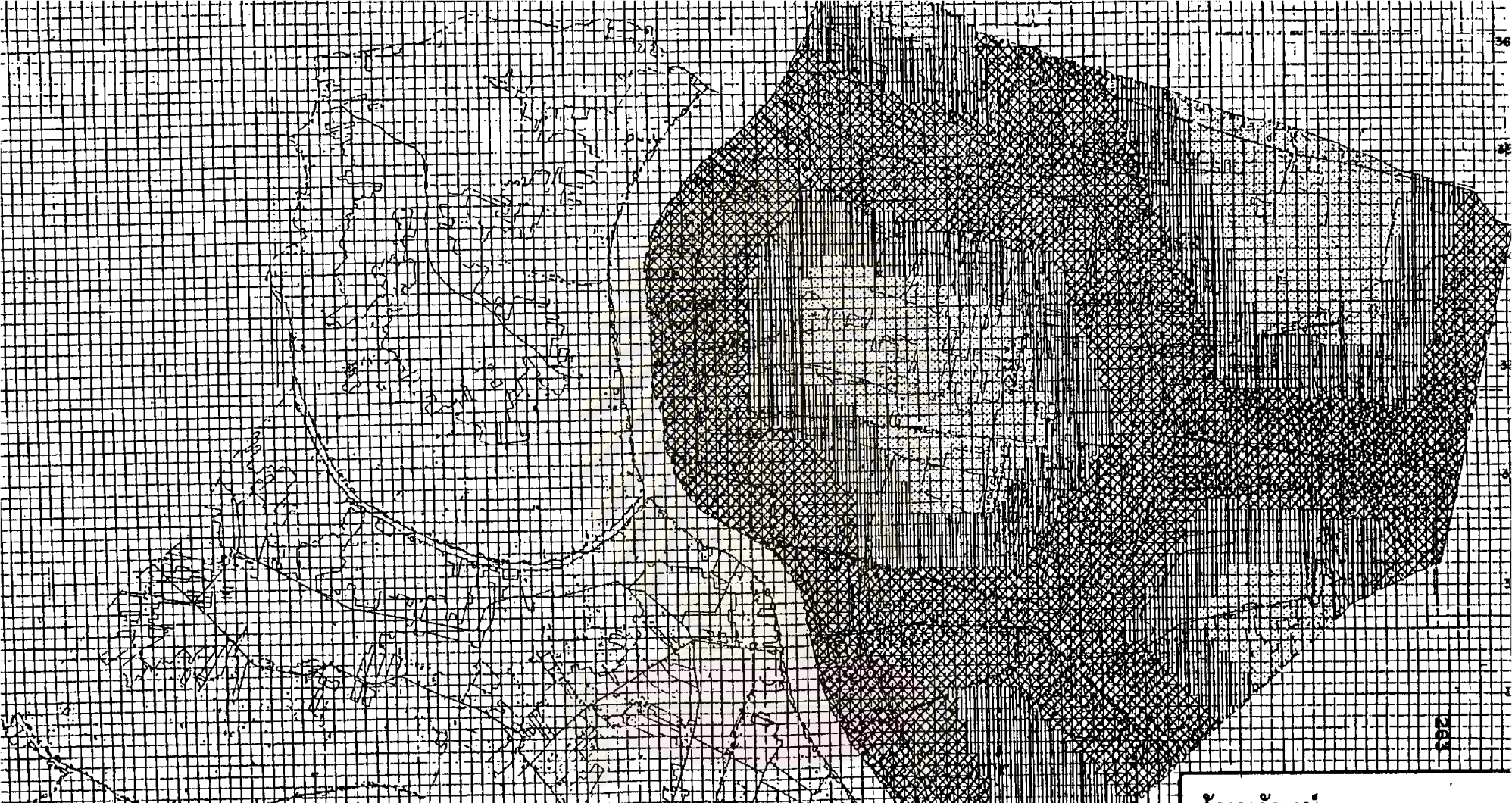
	น้อยกว่า 150	ค่าพื้นที่	- 4
	150 - 349	ค่าพื้นที่	- 3.42
	350 - 699	ค่าพื้นที่	- 2.85
	700 - 1499	ค่าพื้นที่	- 2.28
	1500 - 2499	ค่าพื้นที่	- 1.71
	2500 - 3499	ค่าพื้นที่	- 1.14
	มากกว่า 3500	ค่าพื้นที่	- .57

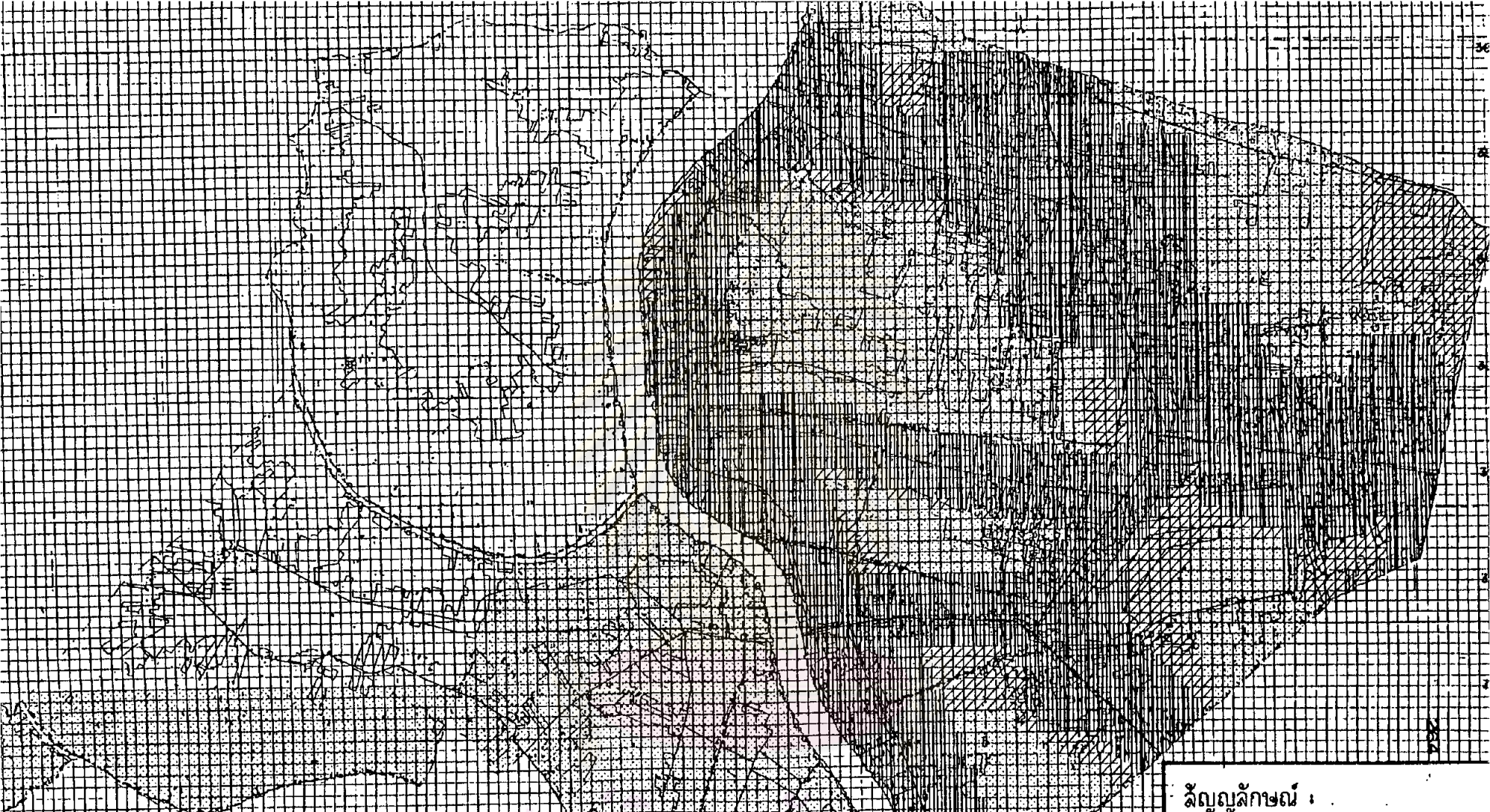
แผนที่: 44 0 500 1000
 แสดง: แนวโน้มการขยายตัวของ
 พื้นที่พักอาศัยพิจารณาจาก
 ความล่าช้าในการเข้าถึง
 ที่มา: แผนที่ 1:20000 ของกรมแผนที่
 ทหาร, กรมโยธาธิการ

- ลักษณะ :
- บริเวณที่อยู่ในรัศมี 500 เมตรจากถนน
 สายประธาน จำนวนที่ - 4
  - บริเวณที่อยู่ในรัศมี 1000 เมตรจากถนน
 สายประธาน จำนวนที่ - 3
  - บริเวณที่อยู่ในรัศมี 500 เมตรจากถนน
 สายย่อยและถนนซอยที่ไม่ตัดกับถนน
 สายประธาน
  - บริเวณที่อยู่นอกรัศมีถนนสายประธาน
 และถนนสายย่อยต่างๆ จำนวนที่ -

แผนที่ 45 0 500 1000 M
 แล่ตง: แนวโน้มการขยายตัวของ
 พื้นที่พักอาศัยพิจารณาจากเส้น
 ทางขนส่ง
 ที่มา: องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ

- สัญลักษณ์ :
- บริเวณที่อยู่ในรัศมี 500 ม.จากเส้นทาง
รถโดยสารประจำทาง ค่าพื้นที่ - 4
  - บริเวณที่อยู่ในรัศมี 1 ก.ม.จากเส้นทาง
เดินรถโดยสารประจำทาง ค่าพื้นที่ -
  - บริเวณที่อยู่ในรัศมี 2 ก.ม.จากเส้นทาง
เดินรถโดยสารประจำทาง ค่าพื้นที่ -
  - บริเวณที่อยู่ในรัศมีมากกว่า 2 ก.ม.ขึ้น
ไปจากเส้นทางเดินรถโดยสารประจำทาง
ค่าพื้นที่ -

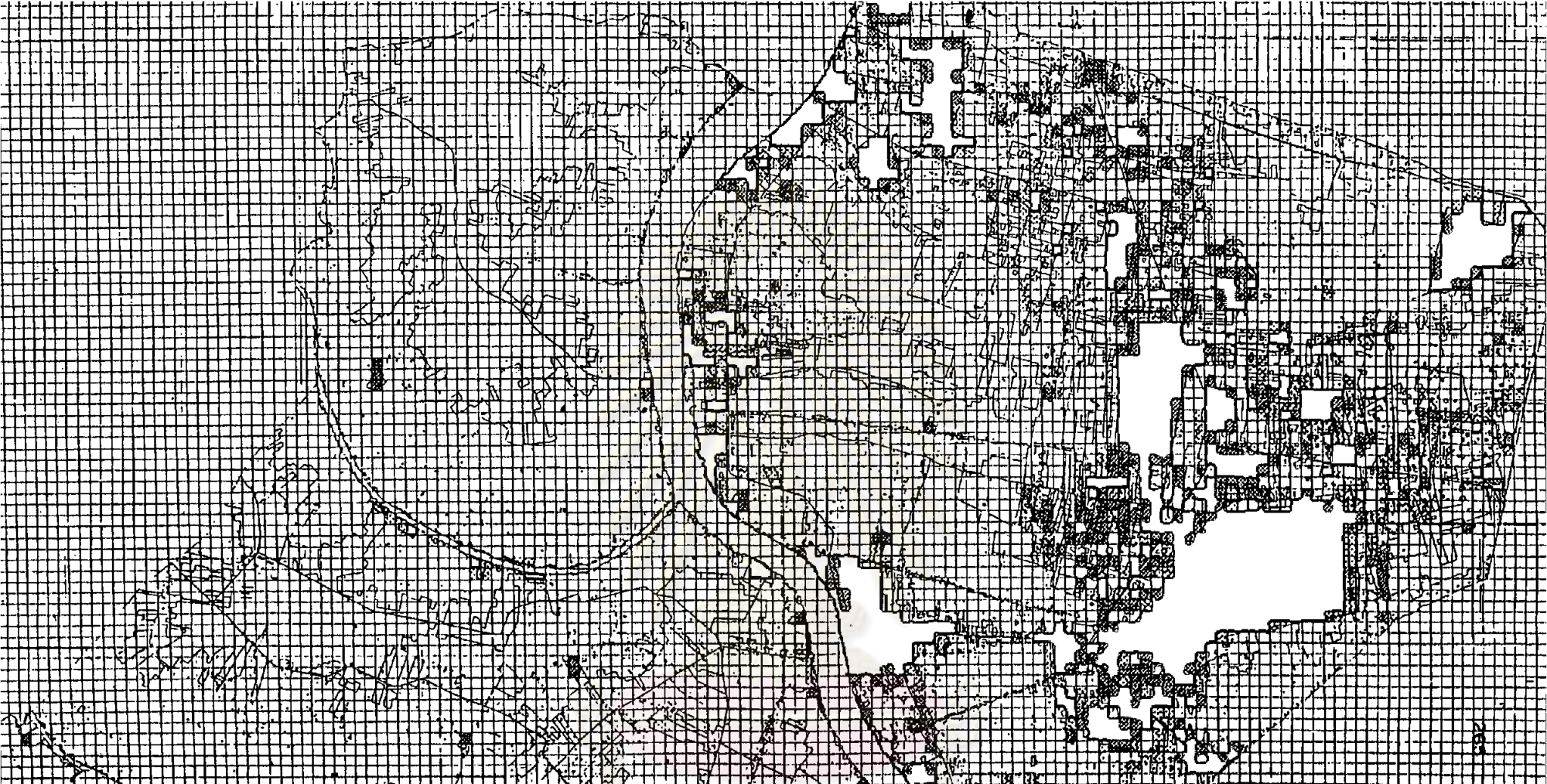

แผนที่ : 46 500 1000

แสดง : แนวโน้มการขยายตัวของพื้นที่พักอาศัยพิจารณาจากการให้บริการสาธารณูปโภค

ที่มา : การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม
โครงการพัฒนาระบบขนส่งมวลชน

- สัญลักษณ์ :
- บริเวณที่อยู่ในเขตการให้บริการประปาและโทรศัพท์ในปัจจุบัน คำนวณที่ - 4
  - บริเวณที่อยู่ในเขตการให้บริการประปาในขนาดและโทรศัพท์ในปัจจุบัน คำนวณที่
  - บริเวณที่อยู่ในเขตการให้บริการโทรศัพท์เพียงอย่างเดียว คำนวณที่ - 2
  - บริเวณที่ไม่อยู่ในเขตการให้บริการประปาและโทรศัพท์ คำนวณที่ - 1

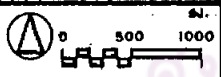

แผนที่ : 47 0 500 1000 N.
 แสดงแนวโน้มการขยายตัวของ
 พื้นที่พักอาศัยพิจารณาจาก
 พื้นที่ว่าง
 ที่มา : ภาพทางอากาศผ.ด.
 2518 กรมแผนที่ทหาร

- สัญลักษณ์ :
- บริเวณที่ม่นพทวาท
- มากกว่าร้อยละ 75 ค่าพื้นที่ - 4
  - ร้อยละ 50 - 75 ค่าพื้นที่ - 3
  - ร้อยละ 25 - 50 ค่าพื้นที่ - 2
  - น้อยกว่าร้อยละ 25 ค่าพื้นที่ - 1

60 61 62 63 64

แผนที่: 48

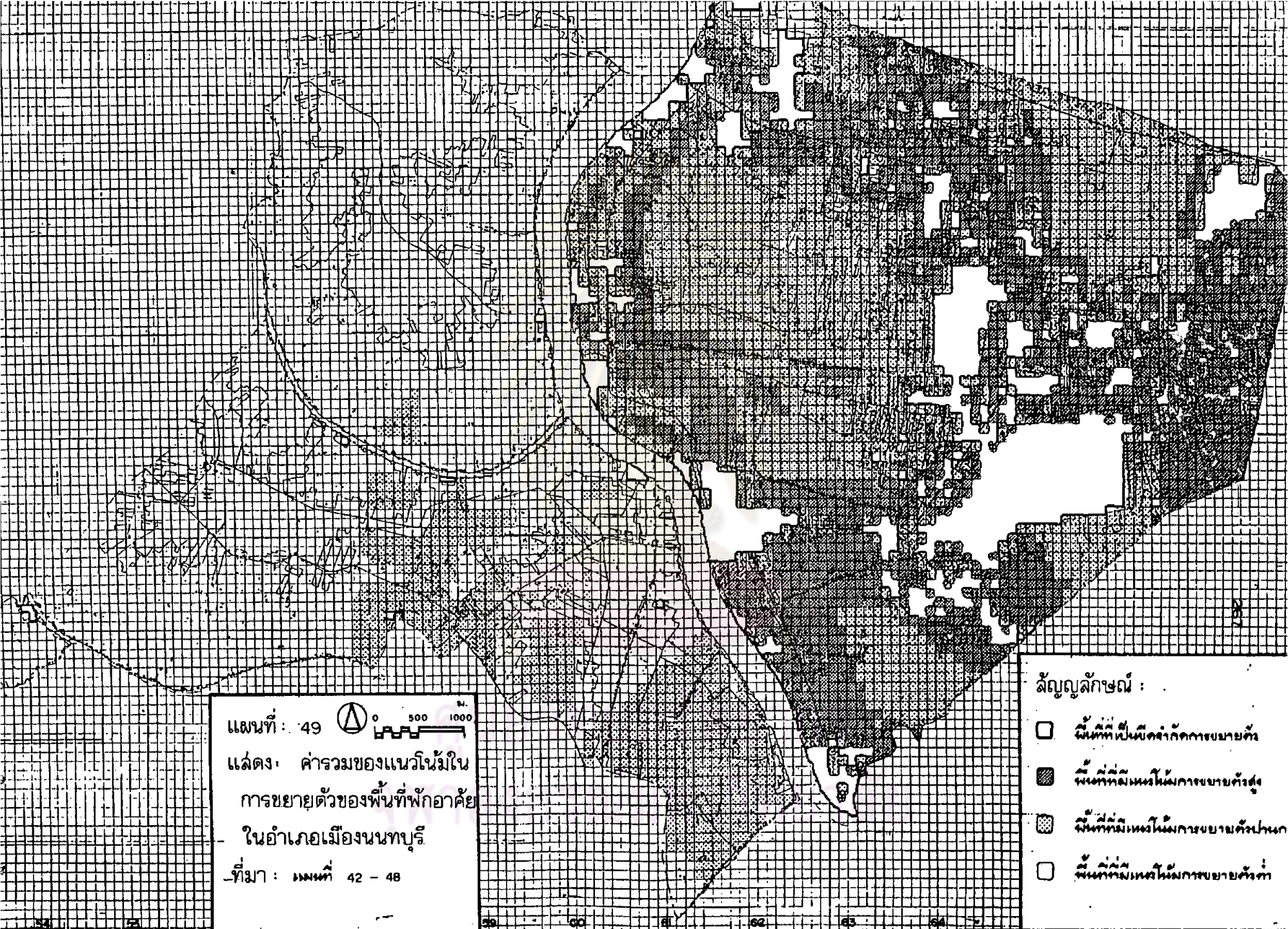

แสดง: แนวโน้มการขยายตัวของพื้นที่พักอาศัยพิจารณาจากพื้นที่อาคารปกคลุมดิน

ที่มา: ภาพถ่ายทางอากาศ ค.ศ. 2518

กองกรมแผนที่ทหาร

- สัญลักษณ์ :
- บริเวณที่พื้นที่อาคารปกคลุมดินน้อยกว่าร้อยละ 25 ค่าพื้นที่ -
  - ร้อยละ 25 - 50 ค่าพื้นที่ -
  - ร้อยละ 50 - 75 ค่าพื้นที่ -
  - มากกว่าร้อยละ 75 ค่าพื้นที่ -

แผนที่ : 49 0 500 1000

แสดง : ค่ารวมของแนวโน้มใน
การขยายตัวของพื้นที่พักอาศัย
ในอำเภอเมืองนนทบุรี

ที่มา : แผนที่ 42 - 48

- สัญลักษณ์ :
- พื้นที่ที่เป็นเขตจำกัดการขยายตัว
  - พื้นที่ที่มีแนวโน้มการขยายตัวสูง
  - พื้นที่ที่มีแนวโน้มการขยายตัวปานกลาง
  - พื้นที่ที่มีแนวโน้มการขยายตัวต่ำ